

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΒ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1985 | ΑΡΙΘ. 12

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ Ι. ΜΟΝΗΝ ΤΟΥ ΣΙΝΑ
(17 - 27.5.1985)

Οι σεπτοί Προκαθήμενοι τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Μακ. Πατριάρχης κ. Διδώρος καὶ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ
εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ἔπαυλιν τῆς Μικρᾶς Γαλιλαίας.

Ε Π Ι Σ Κ Ε Ψ Ι Σ - Π Ρ Ο Σ Κ Υ Ν Η Μ Α

Τὸ παρὸν τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας» εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καὶ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σινᾶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν καὶ ἄλλων Ἀρχιερέων, ὡς καὶ ἐτέρων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν ἐκτενές Χρονικόν. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἥτις ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ 17ης μέχρι 27ης Μαΐου ἐ.ε., κατόπιν ἐπισήμου προσκλήσεως τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου τοῦ Α' καὶ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ κ. Δαμιανοῦ, εἶχε μεγάλην σημασίαν διὰ πολλοὺς καὶ πρὸ πάντων διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

1) Ἐν πρώτοις, ὡς καὶ κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἐτονίσαμεν, ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων ἢ ἄλλων ἡγετικῶν στελεχῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ ἀναβίωσιν τῆς παλαιοχριστιανικῆς πράξεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σύσφιγξις τῶν σχέσεων τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς ἐξεχουσῶν προσωπικότητων. Ἡ ἐπαφὴ αὕτη ἀφύπνιζε τὸ αἶσθημα τῆς ὁλότητος καὶ τῆς ἐνότητος, ἐσφυρηλάτει ἀρρήκτους δεσμούς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἐκαλλιέργει τὴν συνείδησιν, ὅτι πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι, παρὰ τὴν ποικιλομορφίαν τῶν τοπικῶν ἰδιοτυπιῶν καὶ προβλημάτων των, ἔχουν καὶ πρέπει πάντοτε νὰ διατηροῦν «μίαν φρόνησιν», «ἓνα νοῦν», «μίαν πίστιν», «μίαν ἀγάπην», τὴν «ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. δ', 3). Ἡ ἀλήθεια αὕτη διεπιστώθη λ.χ. κατὰ τὴν ἐγκάρδιον ἐπαφὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν μετὰ τοῦ ἐν Ἰορδανίᾳ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου ἀραβοφώνου Ὁρθόδοξου Ποιμνίου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἢ ἀκόμη καὶ μετὰ

ἐκλεκτῶν φυλάρχων καὶ βεδουίνων τῆς περιοχῆς τοῦ ὄρους Σινᾶ.

2) Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Προκαθημένου καὶ ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ὑπῆρξε προσκύνημα εἰς Ἱεροὺς Τόπους, οἱ ὅποιοι ὑπενθυμίζουν τὴν ἄκραν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν στοργικὴν ὑπὲρ πάντων Θεῖαν Πρόνοιαν.

Οὕτως οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐπίσημοι προσκυνηταὶ ἀπέκτησαν νέας δυνάμεις διὰ τὸ ὑψηλὸν ἔργον των, ἀναβαπτισθέντες εἰς τὴν κολυμβήθραν συμπάσης τῆς Χριστιανωσύνης καὶ ἀξιοθέντες κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, νὰ προσκυνήσουν εἰς τοὺς τόπους «ἔπου οἱ ἄχραντοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν πόδες, οἱ συνεχῶς τρέχοντες εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου, ἔστησαν, ὅτε ὁ εὐσπλαγγικώτατος καὶ φιλανθρωπότατος Κύριος τῆς δόξης, τελειώσας τὸ ἔργον, ὃ δέδωκεν Αὐτῷ ὁ Πατήρ, ἵνα ποιήσῃ, ἐσαββάτησεν ἐπὶ τοῦ Ζωηφόρου Σταυροῦ καὶ ἐν τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ». Ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου, «σαρκί ὑπνώσας ὡς θνητὸς ὁ Βασιλεὺς καὶ Κύριος, τριήμερος ἐξανέστη καὶ ἐπλήρωσε τὰ σύμπαντα εὐωδίας καὶ κατηύγασε τὸν κόσμον τῷ ἀνεσπέρῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, χαρὰν δὲ καὶ εἰρήνην, ἀγάπην καὶ ἀλήθειαν, ζωὴν καὶ εὐλογίαν πᾶσι τοῖς εἰς Αὐτὸν προστρέχουσι καὶ μετὰ πίστεως προσκυνοῦσιν Αὐτῷ ἐχαρίσατο».

Τὰ ἱερά αὐτὰ προσκυνήματα φρουροῦν μετ' αὐτοθυσίας οἱ ἀδελφοὶ τῆς λαμπρᾶς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, οἱ ὅποιοι εἶναι τεταγμένοι πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἱεράς παρακαταθήκης, τὴν ὁποίαν ἐκληροδότησαν «προσωπικότητες, αἱ ὁποῖαι καὶ σήμερον συνεχίζουν νὰ ἐκπέμπουν ζωηρὰν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν ἐν τῇ καθ' ὅλου Χριστιανωσύνῃ. Μορφαί, ὡς ἡ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, καὶ τῶν Προκαθημένων τῆς Σιών

Κυρίλλου, Σωφρονίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου και συμπάσης τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης πλειάδος τῶν σεβασμίων Ἱεραρχῶν, οἱ ὅποιοι ἐκλείσαν τὸν θεοῦδρυτον θρόνον τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι ἀναστήματα, διὰ τὰ ὁποῖα δύναται νὰ καυχᾶται ἡ τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησία, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν μετὰ τῶν σεπτῶν ἱερῶν τόπων ἀποτελοῦν κληρονομίαν ἀνεκτίμητον, ἡ περιφρούρησις τῆς ὁποίας ὡς καθῆκον και τιμὴ και ὡς προνόμιον ἀνήκουν εἰς τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν» (περ. «Ἐκκλησία», 1-6-1961, σ. 208).

Ἀνάλογον ἐνίσχυσιν ἐδέχθησαν οἱ ἐξ Ἑλλάδος προσκυνηταὶ και ἐκ τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν παλαίφατον Ἱερὰν Μονὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης και τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Θεοβαδίστου Ὀρους Σινᾶ, ἡ ὁποία εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς ἀγόνου ἐρήμου τῆς Πετραίας Ἀραβίας δικαίως καυχᾶται διὰ τὴν περιφρούρησιν ἐνὸς ἱεροῦ τόπου, «τὸν ὁποῖον, ὡς εἶπεν εἰς τὴν προσφώνησίν του ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Δαμιανός, ἠγγίασαν προφῆτες ὡσὰν τὸν θεόπτη Μωϋσῆ και τὸν ζηλωτὴ Ἥλία, τὸν ἐπότισαν μὲ τὰ δάκρυα μετανοίας και τὸ αἷμα των ἅγιοι ἀσκηταὶ και μάρτυρες τῆς πίστεώς μας» και τὸν ἀγιάζουν «τὰ σεπτὰ λείψανα τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος και Πανσόφου Αἰκατερίνης». Τοιουτοτρόπως και οἱ ἀδελφοὶ τῆς Σιναϊτικῆς Ἀδελφότητος ἴστανται ἄγρυπνοι φρουροὶ ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ προκεχωρημένον φυλάκιον αὐτῆς.

3) Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψις προσωπικοτήτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ἠγιασμένους τόπους, ὑπῆρξε και ἐνίσχυσις τῶν ὀρθοδόξων κοινοτήτων και ἰδίως τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἀγιοταφικῆς και τῆς Σιναϊτικῆς ἀδελφότητος, οἵτινες, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον αὐτῶν, παρὰ τὰ ἐπιπροσθούντα

εἰς τὸ ἔργον των ἐμπόδια και παρὰ τὰς ποικίλας γνωστὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας οὔτοι ἀντιμετωπίζουν, συνεχίζουν μεθ' ἡρωϊσμοῦ τὸ λαμπρὸν ἀκριτικὸν ἔργον των. Οἱ Ἀγιοταφῖται και Σιναῖται πατέρες ἠσθάνθησαν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἱκανοποίησιν και τελεσφόρον ἀντιμετώπισιν τῶν ποικίλων προβλημάτων των.

4) Αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως συναντήσεις, προσφωνήσεις, ἀντιφωνήσεις, ξεναγήσεις εἰς ἀρχαιολογικοὺς χώρους και περιηγήσεις εἰς βιβλιοθήκας, μουσεῖα και ἱεροὺς ναοὺς, οἵτινες εἶναι πλήρεις ἐκ θησαυρῶν τῆς ἑλληνορθοδόξου βυζαντινῆς Παραδόσεως (ἐν οἷς ἀναρίθμητοι κώδικες και εἰκόνες) κατέστησαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας πλέον συνειδητὸν πόσον ἡ ἀλεξανδρινὴ ἑλληνικὴ παράδοσις και ὁ Ὀρθόδοξος Ἑλληνισμὸς ἔχουν ἀποθέσει ἀνεξίτηλα τὴν σφραγίδα και τὰ ἴχνη τῆς παρουσίας των εἰς τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ἱεροὺς τόπους.

5) Τέλος πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως ἐγκάρδιοι ἐπαφαὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἐκασταχοῦ ἐκπροσώπων τῶν Πολιτικῶν Ἀρχῶν, μετὰ τῆς παντοειδοῦς πνευματικῆς Ἠγεσίας, μετὰ τῶν τοπικῶν Δημάρχων και μετὰ τῶν ἐκπροσώπων διαφόρων θρησκευτικῶν κοινοτήτων και ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ὑπῆρξαν δραστικὸν μέσον καλλιιεργείας τοῦ πνεύματος τῆς πρὸς πάντας ἀγάπης, τῆς συνδιαλλαγῆς και τῆς συνεχοῦς προσπαθείας πρὸς ἐπίτευξιν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς εἰρήνης και τῆς ἐν τῇ ποικιλομορφίᾳ ἐνότητος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Ο Ν

ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΟΝΗΝ ΤΟΥ ΣΙΝΑ (17 - 27. 5. 1985)

Ήταν ένα ταξίδι - προσκύνημα, πού έπρεπε νάχε πραγματοποιηθεῖ ἀπό καιρό και πού οἱ παραγόμενες πολιτικές συνθήκες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀνέβαλλαν κάθε τόσο. Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τῆς Α. Μ. τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ στό πρεσβυγενές Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων¹ και ἡ προσκυνηματική θεωρία του στοὺς Ἁγίους Τόπους². Εἶχε ἤδη προγραμματισθεῖ, ἐπὶ Πατριάρχου Βενεδίκτου Α' (1957 - 1980), ὅταν μὲ τὴν ἀνάρρησή του στὸν Ἀρχιεπισκοπικὸ Θρόνο τῶν Ἀθηνῶν ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία και στὴ συνέχεια τὰ λοιπὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα και Ἀυτοκέφαλες Ἐκκλησίες³. Καὶ παρέμενε ἔκτοτε μόνιμη ἐπιθυμία και εὐκρινῆς πόθος τῆς σεπτῆς κορυφῆς τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ προσκυνήσει ἐκεῖ ὅπου οἱ ἀχραντοὶ πόδες τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περπάτησαν,

ἐκεῖ ὅπου ἔπαθε, σταυρώθηκε και ἀναστήθηκε γιὰ τὴν ἡμῶν σωτηρία και νὰ γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὴν Ἑλληνορθόδοξη Ἀγιοταφική Ἀδελφότητα, πού παραμένει ἀγρυπνος φρουρὸς τῶν προσκυνημάτων. Ἰδοὺ ὁμως, ὅπου χάριτι Θεοῦ, μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου⁴ τὸ ταξίδι - προσκύνημα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπι-

1. Βλ. Δοσιθέου: Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχευσάντων, Βουκουρέστιον 1715. Ἱεροδ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμά: Ἱεροσολυμιάς, ἦτοι ἐπιτομὸς ἱστορία τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, Ἱεροσόλυμα 1862. Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου: Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἱεροσόλυμα 1910. Καλλίστου Μηλιάρᾶ: Οἱ Ἁγιοὶ Τόποι ἐν Παλαιστίνῃ και τὰ ἐπ' αὐτῶν δίκαια τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμοι I—II, Ἱεροσόλυμα 1928. Ἰωάννου Ζηζιούλα: α' Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Ἱεροσολύμων», Θεολογικὴ και Ἡθικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια, 6 (1965), στ. 830-843, ὅπου και ἄλλη βιβλιογραφία.

2. Βλ. τὸν νεώτερο ὁδηγὸ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων Ἀγίων Τόπων ἀπὸ τὸν Ν. Θ. Μπουγάτσο, Ὁδηγὸς προσκυνητοῦ Ἀγίων Τόπων και Σινᾶ, Ἀθήναι 1981.

3. Βλ. Ἰ. Μ. Χατζηφώτη: α' Ὁ ἀπὸ Ἀρτης και Ἰωαννίνων Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ. Ἡ ζωὴ και ἡ δράση του», Χαριστεῖον Σεραφεῖμ Τίμα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 17-56. Τοῦ Ἰδίου: Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ στὴν Ἐκκλησία τῆς Σερβίας (29.10-2.11.83), Ἀθήνα 1984.

4. Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχῃ τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης κ. Διοδώρος ὁ Α' (κατὰ κόσμον Δαμιανὸς Γ. Καρίβαλης) ἐκλέχθηκε στὶς 3/16 Φεβρουαρίου 1981 και ἐνθρονίσθηκε στὸν Πανάερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως στὰ Ἱεροσόλυμα στὶς 16 Φεβρουαρίου/1 Μαρτίου 1981. Γεννήθηκε στὶς 14 Αὐγούστου 1923 και πῆγε στὰ Ἱεροσόλυμα τὸν Ὀκτώβριο 1938. Τὰ ἐγκύκλια μαθήματα παρακολούθησε στὴ γενέτειρά του, τὰ γυμνασιακὰ στὰ Ἱεροσόλυμα και τὴ θεολογικὴ ἐπιστήμη σπούδασε στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν (1952-1957). Χρημάτισε Καθηγητῆς τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς στὰ Ἱεροσόλυμα και στὶς 12 Σεπτεμβρίου 1981 ἀναγορεύθηκε Ἐπίτιμος Διδάκτορας τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἀένιγγραντ. Ἐδειξε μέγα ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀνίδρυση Ὁρθοδόξων Σχολείων στὰ Ἱεροσόλυμα και Ἰορδανία. Μοναχὸς ἐκάρῃ στὶς 4 Μαρτίου 1944 μὲ τὸ ὄνομα Διόδωρος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κυρὸ Τιμόθεο Α' (1935-1955). Στὶς 22 Σεπτεμβρίου 1944 χειροτονήθηκε στὸ Ἱερὸ Κουβούκλιο τοῦ Παναγίου Τάφου διάκονος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀσκάλωνος κυρὸ Βασίλειο και τοποθετήθηκε στὴ Βασιλικὴ τῆς Γεννήσεως στὴ Βηθλεέμ. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Διοικισαρείας κυρὸ Εἰρήναρχο στὶς 5 Ὀκτωβρίου 1947 στὸ Φρικτὸ Γολγοθά, και ἀφοῦ προχειρίσθηκε σὲ ἀρχιμανδρίτη τοποθετήθηκε Ἠγούμενος στὴν Ἱ. Μονὴ τοῦ Πραιτωρίου. Χρημάτισε Γραμματέας τῆς Κτηματικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχείου, Βιβλιοφύλακας, Ἀρχιεπιφύλακας, Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου και Δραγουμανεῶν τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου. Ἐπίσκοπος χειροτονήθηκε στὶς 10 Νοεμβρίου 1962 ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κυρὸ Βενεδίκο Α' και τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου στὸν Ἱ. Ναὸ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, ὀνομάσθηκε Ἀρχιεπίσκοπος Ἱεραπόλεως και τοποθετήθηκε Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος στὸ Ἀμμάν και τὴν Ἀνατολικὴ Ἰορδανία, ὅπου ἀνέπτυξε σπουδαία ποιμαντικὴ, ἐθνικὴ, ἐκκλησιαστικὴ και κοινωνικὴ δραστηριότητα και περιφρούρησε τὰ δίκαια τοῦ Πατριαρχείου. Διπλὸ τοῦ ἔργου εἶναι τὸ νεότευκτο Πατριαρχικὸ Μέγαρο στὸ Ἀμμάν, ἀλλὰ και πολλοὶ νέοι Ἱ.

σκόπου μας πραγματοποιήθηκε από τις 17 ως τις 27 Μαΐου 1985, συνδυάστηκε μάλιστα και με επίσημη επίσκεψη στη γεραρά βυζαντινή Μονή του Σινά, μετά από πρόσκληση του Πανιερωτάτου 'Αρχιεπισκόπου Σιναίου και Καθηγουμένου της κ. Δαμιανού⁵.

Με απόφαση της Διαρκούς 'Ιερᾶς Συνόδου τὸν Μακαριώτατο 'Αρχιεπίσκοπό μας συνόδευσαν στὴν ἐπίσκεψή του στοὺς 'Αγίους Τόπους καὶ τὸ Σινά οἱ Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίτες Πατρῶν κ. Νικόδημος, 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθιμος, Πολυανῆς καὶ Κυλικίου κ. 'Αμβρόσιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Σεραφείμ, ὁ Θεοφ. 'Επίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Καθηγουμένος τῆς 'Ι. Μονῆς Πεντέλης, ὁ Πανος. 'Αρχιμ. π. 'Ιάκωβος Παπαθανασίου-Γκίνης, 'Αρχιγραμματεὺν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου, ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Βλαντίκας, 'Ιδ. Γραμματεὺς τοῦ Μακαριωτάτου (ἀντικατέστησε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους κ. Βαρνάβα, πὺ εὐρισκόμενος σὲ ἀνάρρωση δὲν μπόρεσε νὰ μετασχεῖ), ὁ 'Ιερολ. Διάκονος π. Σεραφείμ Παπακώστας, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου κ. 'Ι. Μ. Χατζηφώτης καὶ ὁ κ. Μιχαὴλ Καμπίτσας, συνοδὸς τοῦ Μακαριωτάτου.

'Ο Μακαριώτατος καὶ ἡ συνοδία του ἀναχώρησαν γιὰ τὸ 'Αμμὰν ἀεροπορικῶς στὶς 18.55' τῆς Παρασκευῆς 17 Μαΐου μετὴν πτήση 311 τῆς 'Ολυμπιακῆς 'Αεροπορίας. Στὴ συνοδία προστέθηκε καὶ ὁ Πανιερ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Ιεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, 'Εξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν 'Αθήνα, ὁ ὁποῖος συνόδευσε τὸν Μακ. στὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του ἀπὸ πλεωρᾶς Πατριαρχεῖο 'Ιεροσολύμων. Στὴν αἴθουσα ἐπισήμων τοῦ Δυτικοῦ 'Αερολιμένα τοῦ 'Ελληνικοῦ τὸν Μακ. κατευόδωσαν οἱ Γραμματεῖς τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου, κληρικοί τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν μετὴν ἐπικεφαλῆς τὸ Πρωτοσύγκελλο Παν. 'Αρχιμ. π. Δημήτριο Μπεκιάρη, ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν καὶ τῆς Πρεσβείας τῆς 'Ιορδανίας στὴν 'Αθήνα κ.ἄ.

Στὴν πρωτεύουσα τῆς 'Ιορδανίας, ἀπὸ ὅπου ὁ Μακαριώτατος ἄρχισε τὸ ταξίδι του σύμφωνα μετ

Ναοὶ καὶ 'Ορθόδοξα Σχολεῖα. 'Ως Πατριάρχης 'Ιεροσολύμων ἐργάζεται ἀκόμα γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι νέων Πατριαρχείων, τὴν ἀναστήλωσι τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς 'Αναστάσεως καὶ τὴ δημιουργία ἐνὸς ἰσχυροῦ Πατριαρχείου μετὴν πλήρη ἀξιοποίησι τῆς περιουσίας του. 'Εκανε ἐπίσημες ἐπισκέψεις σὲ ὅλα τὰ 'Ορθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ Αὐτοκέφαλες 'Εκκλησίες, καθὼς καὶ στὴν 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αμερικῆς. 'Ιδρυσεν τὸ Πατριαρχικὸ Μουσεῖο καὶ τὴν Πατριαρχικὴ Πινακοθήκη. Βλ. 'Αγιοταφικῶν 'Ημερολόγιον τοῦ ἔτους 1985, ἔτος ΝΕ', 'Ιεροσολύμων, Τύποις 'Ιεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, σσ. 4-6 καὶ 22-24.

5. 'Ο Πανιερωτάτος 'Αρχιεπίσκοπος Σινά, Φαράν καὶ Ραϊθῶ κ. Δαμιανὸς ἀναδείχθηκε στὶς 23 Δεκεμβρίου 1973 'Ηγούμενος τῆς Σιναϊτικῆς 'Αδελφότητος καὶ χειροτονήθη 'Επίσκοπος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Πατριάρχη 'Ιεροσολύμων κυρὸ Βενέδικτο Α'. Διακρίνεται γιὰ τὴν προσήλωσή του στὴν 'Ορθοδοξία καὶ τὴ Ρωμιοσύνη, τὴ σεμνότητα καὶ ἐργατικότητά του. 'Επὶ τῶν ἡμερῶν του, ἡ 'Ι.Μ. Σινά παρουσίασε ἀξιολογὴ πνευματικὴ καὶ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα.

τὸ πρόγραμμα, πὺ κατάρτισε τὸ Πατριαρχεῖο, ἐπισκεπτόμενος τὴν ἐκεῖ ἐπαρχία τοῦ 'Ιεροσολυμιτικοῦ Θρόνου, τὸ ἀεροσκάφος προσγειώθηκε στὶς 21.25' μ.μ. Στὴ θύρα τοῦ ἀεροσκάφους τὸν Μακ. ἀνέμενε ἐπίσημη ἀντιπροσωπεία τῆς 'Αγιοταφικῆς 'Αδελφότητος μετὴν ἐπικεφαλῆς τὴν Α. Θ. Μ. τὸν Πατριάρχη 'Ιεροσολύμων κ. Διόδωρο. Μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς περιλαμβάνονταν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Καισαρείας κ. Βασίλειος καὶ Πέτρας κ. Γερμανός, ὁ Πανιερ. 'Αρχιεπίσκοπος Διοκαισαρείας κ. 'Ιάκωβος, ὁ 'Αρχιγραμματεὺς τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου Παν. 'Αρχιμ. π. Τιμόθεος Μαργαρίτης κ.ἄ. κληρικοί. Εἶχαν προσέλθει ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῆς 'Ιορδανικῆς Κυβερνήσεως καὶ μέλη τῆς 'Ορθόδοξης Κοινότητος τοῦ 'Αμμάν. Στὴν αἴθουσα ἐπισήμων τοῦ τεράστιου καὶ ὑπερσύγχρονου ἀεροδρομίου τῆς 'Ιορδανικῆς πρωτεύουσας ἀνταλλάχτηκαν προσφωνήσεις ἀνάμεσα στὸν Μακ. Πατριάρχη, τοὺς 'Ιορδανοὺς ἐκπρόσωπους καὶ τὸν Μακαριώτατο 'Αρχιεπίσκοπο. 'Απευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. κ. Διόδωρο ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς 'Εκκλησίας μας εἶπε:

«Μακαριώτατε,

'Εκ μέσης καρδίας εὐχαριστοῦμεν 'Υμᾶς, τὸν Σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς Μητρὸς τῶν 'Εκκλησιῶν Σιωνιτιδὸς 'Εκκλησίας καὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος 'Αγαπητὸν ἐν Χριστῷ 'Αδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, Μακαριώτατον Πατριάρχη 'Ιεροσολύμων κύριον Διόδωρον εὐδοκήσαντα νὰ ἔλθῃ εἰς προὔπαντησιν 'Ημῶν καὶ τῶν σὸν 'Ημῖν Σεβασμιωτάτων 'Αγίων ἀδελφῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Κυρίῳ συνεργατῶν.

'Ηλθομεν εἰς τὸ γεραρὸν καὶ πρεσβυγενὲς Πατριαρχεῖον 'Υμῶν μετὴν πρώτιστον καὶ κυριώτατον σκοπὸν νὰ προσκινήσωμεν τὰ πανιέρια προσκνήματα τῶν 'Αγίων Τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου Χριστός, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ἐτελεσιουργήσῃ τὸ μέγα καὶ ὑπερφρέστατον τῆς σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον, παραλλήλως δὲ νὰ ἀσπασθῶμεν ἐν ἀγάπῃ καὶ τιμῇ πολλῇ 'Υμᾶς, Μακαριώτατε, τὸν πεπνυμένον Πρωθιεράρχην καὶ Καθηγουμένον τῆς πεφιλημένης 'Αγιοταφικῆς 'Αδελφότητος ἀποδίδοντες Αὐτῷ καὶ τῇ κατ' Αὐτὸν 'Αγιοτάτῃ 'Εκκλησίᾳ τὸν ὀφειλόμενον φόρον σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τε τὴν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν 'Υμῶν προσφορὰν.

Χαίρομεν δὲ ἰδιαιτέρως διότι μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία ἵνα ἐκ τοῦ σύγγενος γνωρίσωμεν κατὰ πρῶτον τὴν ἐνταῦθα ἐπαρχίαν τοῦ Πατριαρχείου 'Ιεροσολύμων περικλείουσιν εὐσεβὲς καὶ φιλόχριστον 'Αραβο-ορθόδοξον Ποίμνιον, ὡς καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Σας, Μακαριώτατε, καθ' ὃ γνωρίζομεν πόσον ὡς Μητροπολίτης εἰργάσθητε ἐδῶ.

'Επιθυμοῦμεν, ἐξ ἄλλου, νὰ εὐχαριστήσωμεν θεομῶς καὶ τοὺς ἐντιμοτάτους ἐκπρόσωπους τοῦ Βασιλείου τῆς 'Ιορδανίας ἐλθόντας, ἵνα διαδηλώσουν τὴν πρὸς τὴν διακονίαν ἡμῶν καὶ τὴν ἐξ ἧς προερχόμεθα χάριαν τιμὴν. Καὶ παρακαλοῦμεν αὐτούς, ἵνα εὐαρε-

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή τῶν σεπτῶν Προκαθημένων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν στὸν Ἀντιβασιλιά τοῦ Ἀμμάν πρίγκηπα κ. Χάσαν (ἡ φωτογραφία ἀπὸ ἰορδανικὴ ἐφημερίδα).

στηθοῦν νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα Χουσεῖν, τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν εὐγενῆ Ἀραβικὸν Λαὸν τῆς Ἰορδανίας, μετὰ τοῦ ὁποῖου στενοτάτους δεσμούς διατηρεῖ ἀπ' αἰῶνων ὁ ἰδικὸς μας, τοὺς ἐγκαρδίους χαιρετισμούς, τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν, καὶ τὰς διαπύρους εὐχὰς μας ὑπὲρ ὀφειλῆς, καὶ εὐημερίας αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς διαρκοῦς φιλίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν χωρῶν ἡμῶν».

Ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο «ALIA» τοῦ Ἀμμάν σχηματίσθηκε πομπὴ αὐτοκινήτων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ πατριαρχικὸ ὄχημα, ποὺ ἔφερε τοὺς δύο Προκαθημένους, ἡ ὁποία κατευθύνθηκε στὸ μεγάλο ξενοδοχεῖο «AMRA», ὅπου ἐγκαταστάθηκε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μὲ τοὺς συνοδοὺς του.

1. Ἐπίσκεψή στὸ Ἀμμάν.

Τὸ πρωὶ τοῦ Σαββάτου 18 Μαΐου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Διόδωρο ἐπισκέφθηκε τὸν Ἀντιβασιλιά τῆς Ἰορδανίας πρίγκηπα Χάσαν στὰ Ἀνάκτορα, γιὰ τὸ Βασιλεὺς Χουσεῖν ἀπουσίαζε στὸ Κάιρο γιὰ τὸ παλαιστινιακὸ ζήτημα. Ὁ Ἀντιβασιλιάς Χάσαν ὑποδέχθηκε τὸν Μακ. μὲ ἐγκαρδιότητα καὶ εἶχε συνομιλία μαζί του καὶ μὲ τὸν Πατριάρχη κ. Διόδωρο, στοὺς ὁποίους ἐξέθεσε τὶς ἀραβικὲς θέσεις γιὰ τὸ παλαιστινιακὸ. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος πρόσφερε στὸν πρίγκηπα Χάσαν ἀντίγραφο δίσκου τῆς μεταβυζαντινῆς περιόδου ἀπὸ τὸ Μουσεῖο Μπενάκη καὶ ἐκεῖνος πολυτελεῖς ἐκδόσεις γιὰ τὴν Ἰορδανία. Στὴ

συνέχεια ἔγιναν ἐπισκέψεις σὲ μέλη τῆς Ἰορδανικῆς Κυβερνήσεως, τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Γερουσίας, μὲ τοὺς ὁποίους ἔγινε ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων. Μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν περιλαμβανόταν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων.

Τὸ μεσημέρι οἱ Μακαριώτατοι μὲ τὶς συνοδίους τοὺς ἐπισκέφθηκαν τὴ Μαδηβᾶ, στὸν Ὁρθόδοξο Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς ὁποίας ἐψάλλη δοξολογία. Στὴν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ ἀνέμεναν οἱ πρῶχοντες, ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν ἰορδανικῶν ἀρχῶν, πολλοὶ κάτοικοι καὶ πρόσκοποι μὲ φιλαρμονική, ποὺ παιάριζε τιμητικά. Τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο, ποὺ ἐνδύθηκε μανδύα καὶ εὐλογοῦσε ἀπὸ τὸν Θρόνο τὰ πλήθη τῶν πιστῶν, προσφώνησε ἀραβιστὶ ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ π. Σπυρίδων Σουνάα, ὁ ὁποῖος καὶ ὑπογράμμισε τὴ σημασία τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν ἱστορικὴ Μαδηβᾶ. Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὸ δάπεδο τοῦ Ἱ. Ναοῦ σώζεται ὁ περίφημος ψηφιδωτὸς χάρτης τῶν Ἱεροσολύμων, ποὺ ἀποτελεῖ πολύτιμη πηγὴ γιὰ τὴν ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη. Ὁ Μακ. ἀπάντησε εὐχαριστώντας. Μετὰ ἡ Ὁρθόδοξη Κοινότητα τῆς Μαδηβᾶ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου γεῦμα μὲ τὸ πατροπαράδοτο ἀραβικὸ φαγητὸ «μάνσαφ»⁶.

6. Πρόκειται γιὰ πλάφι τοποθετημένο σὲ μεγάλους ταβάδες μὲ καρβουρτισμένα ἀμύγδαλα καὶ κουκουνάκια καὶ βραστὸ ἀρνί, ποὺ τὸ περιχύνουν μὲ ζωμὸ τοῦ ἀρνιοῦ ἀνακατεμένο μὲ γιαούρτι καὶ οἱ Ἀραβες τὸ τρῶνε μὲ τὰ χέρια, ἀφοῦ σχηματίσουν προηγουμένους μικροὺς σβάλους μὲ τὸ δεξιὸ χεῖρ ποὺ πρέπει νὰ εἶναι στεγνὸ.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας, ἀπὸ 6.30 - 8.30 μ.μ., ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διδώρος παρέθεσε στὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο στὸ Ἀμμάν δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, στὴν ὁποία προσῆλθαν ἄνω τῶν 800 προσκεκλημένοι, μεταξύ τῶν ὁποίων, Ἰορδανοὶ ἐπίσημοι, ὁ Ἕλληνας Ἐπιτετραμμένος κ. Μιχαὴλ Κουκάκης, πολλὰ μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος τῆς Ἰορδανικῆς πρωτεύουσας, ἐκπρόσωποι ξένων δογμάτων κ.λπ. Τὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο στὸ Ἀμμάν εἶναι ἓνα καλλιμάρμαρο κτίριο θαυμάσια διακοσμημένο, μὲ ἀνθοστόλιστο κήπο, δίπλα στὸν ὁποῖο ἀνεγείρονται Ναὸς καὶ Σχολεῖο. Τὸ ἔργο εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου δημιουργημα τοῦ Πατριάρχου Διδώρου καὶ ἀποτελεῖ κόσμημα γιὰ τὴν περιοχὴ, στὴν ὁποία ὑπογραμμίζει τὴν παρουσία καὶ σπουδαιότητα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξίας. Τὸ πόσο ἐκτιμᾶται ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία στὸ Ἀμμάν γίνεται φανερὸ σὲ κάθε ἐπαφῇ μὲ τὸ Ἰορδανικὸ στοιχεῖο. Οἱ πατροπαράδοτες ἀραβο-ἑλληνικὲς σχέσεις διατηροῦνται ἐξαιρετικὰ ἐγκάρδιες ἐπ' ἀγαθῶ τῶν δύο λαῶν. Τὸ βράδυ οἱ Μακαριώτατοι μὲ τὰ μέλη τῶν συνοδιῶν τους παρακάθησαν σὲ δεῖπνο στὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 19 Μαΐου τελέσθηκε στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Ἀμμάν ἀρχιερατικὸ συλλεῖτουργο, στὸ ὁποῖο προέστησαν οἱ Μακ. Προκαθήμενοι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν περιστοιχούμενοι ἀπὸ τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη καὶ κληρικούς τῶν δύο συνοδιῶν. Μετὰ τὸ Ἱερὸ Εὐαγγέλιο ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διδώρος προσφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ μὲ τὰ ἑξῆς θερμὰ λόγια:

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Κύριε Σεραφεῖμ, ἀδελφεῖ ἐν Χριστῶ λίαν ἀγαπητέ καὶ περισπούδαστε,

Ἐν συγκινήσει βαθεῖα ψυχῆς τε καὶ καρδίας, ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλίασει ἀνεκκλήτῳ, ἐν εὐχαριστίᾳ πολλῇ καὶ θεομῇ δοξολογία τῷ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντι Σωτῆρι Χριστῷ, ἐν ἀμοιβαίῳ ἀγαθῶν αἰσθημάτων, ἐν ἐνότητι πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἐξόχως χαρμοσύνῳ ἀπὸ τῆς συναντήσεως ἡμῶν, βαθεῖα δ' ἀγάπη, τιμῇ ἰδιαζούσῃ καὶ ἀδελφικαῖς ταῖς ἀγκάλαις, ἐπισήμως ὑποδεχόμεθα Ὑμᾶς καὶ τὴν ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ χώρᾳ τῆς Ἰορδανίας, μετὰ τῆς ὁποίας ἀπ' αἰῶνων συνδεόμεθα διὰ δεσμῶν ἱστορικῶν καὶ θρησκευτικῶν.

Γηθοσύνως, οὖν, χαιρετίζομεν τὴν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου ἡμῶν Πληρώματος παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς καὶ Θεοτιμῆτου Μακαριότητος, τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἀγιωτάτης Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἐρχομένην τὸ πρῶτον εἰς ἐδλαβὲς προσκύνημα τῶν Ἁγίων Τόπων, μετὰ τῶν τιμῶν καὶ λίαν ἡμῖν περισπούδαστων Ἀδτῆς Συνοδιῶν.

Ἡτιολογημένη ὅθεν δ' ἐστὶν ἡ χαρὰ ἡμῶν καὶ ἀγαλλίασις, ὅτι ὁ Ἀποστολικὸς Θρόνος τῆς ἐν Σιών προεβνγενοῦς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς διὰ Πατριαρχικοῦ Τόμου, ἀνακηρύξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας διετήρει καὶ ἐξακολουθεῖ διατηρῶν στενοτάτην μετ' Ἀδτῆς ἀδελφικὴν κοινωνίαν διὰ τὴν «διατήρησιν τῆς ἐνότητος τοῦ πνεύματος ἐν τῷ σπυρίσματι τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. 4,3), ἐπιδιώκων «τὰ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους» (Ρωμ. 14,19).

Ἐρχεσθε νῦν ἐπισκεψόμενοι τὸν παλαιάτονον τοῦτον Θρόνον τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν τῷ κλίματι Ὀδῆτος ἰδρῶθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ Ἐκκλησία, ἀνεπτύχθη δὲ καὶ ἠνδρώθη ἡ πρωτοχριστιανικὴ Κοινότης, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν Ἁγίων καὶ πνευματοφόρων Ἀποστόλων, οἵτινες κατακολουθοῦντες τῇ ἐντολῇ τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπορεύθησαν μαθητεῦσαι πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς» (Ματθ. 28,19).

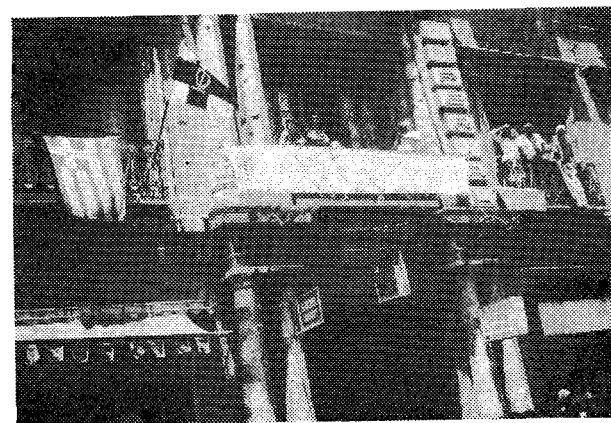
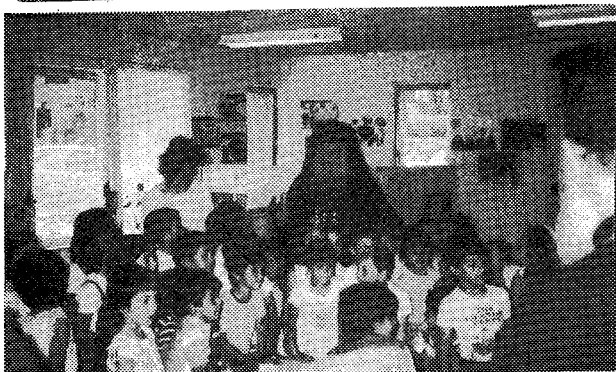
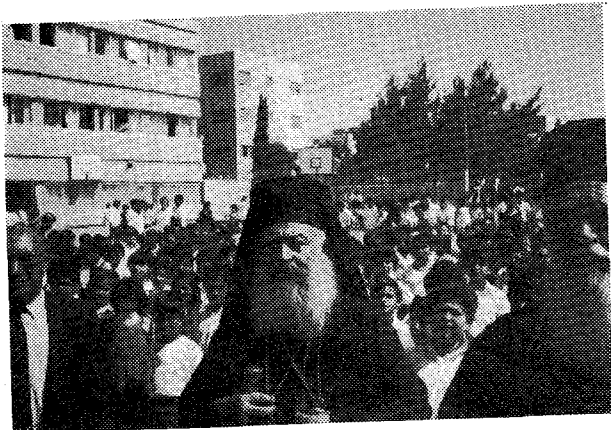
Μακαριώτατε Ἁγιε Ἀδελφε,

Ἐν τῇ ἀναιμάκῳ ταύτῃ λατρείᾳ, ἦντῳ ὁμοῦ προσφέρομεν ἐν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Θυσιαστηρίῳ, διαδηλοῦντες οὕτω τὴν ταυτότητα τῆς πίστεως ἡμῶν, πληρωθέντες διὰ τῶν πλέον εἰλικρινῶν φιλαδέλφων αἰσθημάτων, διαβεβαιούμεθα τὴν Ὑμετέρα πεφιλημένην ἡμῖν Μακαριότητα, ὅτι μετ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦμεν κατὰ πόδας τὰς δραστηριότητας Ἀδτῆς, διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς συνανθρώπους ἡμῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, ἀνεξαρτήτως τῆς θρησκευτικῆς, ἢ ἐθνικῆς τοποθετήσεως αὐτῶν.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐνεργειῶν Ἀδτῆς τούτων, ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶμεν τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς κάθε λαόν, ἀγωνιζόμενον διὰ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης ἐπὶ τὴν γῆν, διὰ τὴν συνδιαλλαγὴν καὶ τὴν ἐνότητα τῶν λαῶν καὶ ὡς προσφάτως ἀπεδείχθη διὰ τῆς ἀξιεπαίνου Ἀδτῆς πρωτοβουλίας συγκληθῆναι Συνέδριον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ φάσματος τῆς πείνης καὶ τὴν ἐξάλειψιν αὐτοῦ.

Τῶν αὐτῶν ἐπιδιώξεων παράλληλα φορεὺς τυγχάνει καὶ τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον καὶ τὸ ἐν Ἰορδανίᾳ ποιμνιον ἡμῶν, διαβιοῦν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοιοῖα μεθ' ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης, ἄνευ οὐδεμιᾶς θρησκευτικῆς ἢ κοινωνικῆς διακρίσεως, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἐνδόξου Ἀνακτος τῆς Ἰορδανίας Χουσεῖν Ἰμπν Ταλλάλ καὶ ἀπολαμβάνον τὴν φροντίδα Αὐτοῦ. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐνισχύῃ καὶ ἐνδυναμώσῃ πρὸς δόξαν τῆς χώρας ἡμῶν.

Τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον ἐπωμισθὲν ἀπ' αἰῶνων τὴν διαφύλαξιν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν Ἁγίων Τόπων, οὐδ' ἐπὶ στιγμῆς ἐπαυσεν μεριμνᾶν περὶ τῆς

διαπομπάνσεως τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ ἀφωσιωμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος σήμερον εὐφροσύνως ἐκδηλοῖ τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς Ὑμᾶς καὶ δι' Ὑμῶν σύμπαντι τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστόν συμπαρίσταται εἰς κάθε αἴτημα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, πολιτικὸν ἢ θρησκευτικὸν ἢ ἐκπαιδευτικόν.

Ἐν ἀδελφικῇ τοίνυν περιχαρείᾳ χαιρετίζομεν καὶ αἰθίς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅλη μὲν καρδίᾳ προσφωνοῦντες Ἀὐτῇ τὸ «ὡς εὐ παρέστη» μετὰ τῶν ἀγαπητῶν καὶ διακεκριμένων Σиноδῶν Ἀὐτῆς, ὅλη δὲ ψυχῇ εὐχόμενοι καταξιωθῆναι Ἀὐτὴν προσκυνῆσαι τὰ Πανάγια Προσκνήματα, τῶν ὁποίων τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ πρόνοιαν ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος εἰς τὰς χεῖρας Ἑμῶν.

Ἀμὴν».

Στὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Διόδωρο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἀπάντησε μὲ τὰ ἀκόλουθα:

«Μακαριώτατε,

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀπεστέρησεν ἡμᾶς τῆς χαρᾶς, ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὴν Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ προσέλθωμεν μετ' οὐ πολὺ προσκυνηταί τῆς Ἁγίας Γῆς, ἐκπληροῦντες οὕτω ὄνειρον παλαιό-καὶ κενόως ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀνήλθομεν εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλλὰ καὶ μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς ἐπισκεπτόμεθα ἤδη τὴν Θεοφροῦρητον ταύτην Ἐπαρχίαν τοῦ παλαιότου Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ἣν ἐποίμανε τὸ πρῶτον ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, πρὸ τῆς ἀναρρήσεως Ἀὐτῆς εἰς τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Καὶ ἐάν, ὡς εἶναι γνωστὸν Μακαριώτατε, ὁ Ἑλληνισμὸς συνυφάνθη μετὰ τῆς ἀμοιμήτου ἡμῶν Θρησκείας, ὥστε, λέγοντες Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, νὰ ἐννοοῦμεν καὶ νὰ γράφωμεν Ἑλληνικὴν τὴν ἐπίστεψιν αὐτῆς, τυγχάνει πρόδηλον ὅτι καὶ μὲ ἐθνικὴν πῶς ὑπερηφάνειαν πραγματοποιοῦμεν τὴν ἱερὰν ἡμῶν ταύτην ἀποδημίαν.

Ἑλληνικὴ ἢ ἔμφυχος τροφοδοσία τοῦ Θρόνου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἣτις ἀνυστάτως διαφυλάττει τὰ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Τόποις προνόμια τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ταῦτα ἡμῶν καὶ πάσης τῆς χριστιανικῆς Οἰκουμένης τὰ ἀναλλοίωτα τῆς εὐλαβείας πρὸς τοὺς πανιέρους τοῦτους χώρους συναισθήματα.

Γνωρίζομεν ὁμως, Μακαριώτατε καὶ Ἅγιοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, καὶ τὴν ζώσαν πραγματικότητα.

←

Πρώτη φωτογραφία: Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ στὸ Ὁρθόδοξο Κολλέγιο τοῦ Ἀμμάν. Δεύτερη φωτογραφία: Μὲ τὰ παιδιά τοῦ Ὁρθόδοξου Νηπιαγωγείου τοῦ Ἀμμάν (μὴ τάξη). Τρίτη φωτογραφία: Ὁ Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος μὲ παιδιά τοῦ Νηπιαγωγείου. Τέταρτη φωτογραφία: Τὰ Ἱεροσόλυμα ὑποδέχονται μὲ ἑλληνικὲς σημαίες καὶ «πανά» τὸν Μακαριώτατο.

Δι' ὃ καὶ δὲν ἤλθομεν μόνον προσκυνηταὶ καὶ διερημνεῖς, ἀλλὰ καὶ φίλοι καὶ συμπαραστάται τῆς Μητρὸς ταύτης τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀποτελούσης ὅσιν ψυχικῆς δρόσου διὰ πάντα ἐλλαβῆ προσκυνητήν, εἰς τὴν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου κατὰ κόσμον πνευματικῆν μάχην, εἰς ἀντιμετώπισιν τῶν κύκλω ἀπασχολούντων ὑμᾶς προβλημάτων.

Μνησθησόμεθα ὅμως τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου καὶ ἐν ταύτῃ τῇ σχολιᾷ γενεᾷ καὶ πορείᾳ, ἐν ἣ οἱ πόδες αἰμάσσουσιν ἐκ τῆς ἀγωνίας διατηρήσεως τοῦ ἱεροῦ ὑμῶν στρατοπέδου, δι' ἀδιάλειπτον παρουσίαν πνευματικῶν μαχητῶν, ὥστε ἡ λύπη χαρὰ γίνεσθαι, τῇ τοῦ Κυρίου παρακλήσει «θαρσεῖτε ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

Αἴρετε, τῷ ὄντι Ἀδελφοί, Σταυρὸν εἰς γνώριμον ἀνάντην δρόμον!

Θαυμάζομεν ἐπὶ τῇ ἀπτοίῳ φυλακῇ εἰς τὰς προκεχωρημένας ταύτας ἐπάλλξει τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου κατὰ Ἀνατολὰς σεπτῆς Σκοπιᾶς. Ἀλλὰ μὴν Σίμωνες καὶ ἡμεῖς Κυρηναῖοι, οὐ πανσόμεια, ὡς Ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ, συμπορεύεσθαι τῇ πρώτῃ τῶν ἐπὶ γῆς Ἐκκλησιῶν Κυρίου, γόμον τὸν βαρὺν μεθ' ὑμῶν συναίρειν. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐληλύθαμεν, οὐ μόνον λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπαράστασιν ἐν εἰρήρῃ προσφέρειν.

Ἄλλ' οὐκ ἔασει ἡμᾶς, τοὺς ταπεινοὺς Αὐτοῦ ἐργάτας, ὁ Κύριος ὑπὲρ δυνάμιν πειρασθῆναι!.

Τελειώνοντας ὁ Μακ. ἐξέφρασε τὶς θερμῆς εὐχαριστίες τοῦ πρὸς τὸν βασιλικὸν Χουσεῖν ἱμπν Ταλλάλ τόσο γιὰ τὴν ἐγκάρδια ὑποδοχὴν τοῦ ἐπιφυλάχθηκε στὴν Ἰορδανία ὅσο καὶ γιὰ τὸ βασιλικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Πατριαρχεῖο, ὅπως καὶ τὸν πιστὸ Ὁρθόδοξο ἀραβικὸ λαό, γιὰ τὶς ἀγνὲς ἐκδηλώσεις πρὸς τὸ πρόσωπό του καὶ πρὸς τὸ Ἰορδανικὸ ραδιόφωνο, ποὺ μετέδωσε ἀπ' εὐθείας τὴ Θεία Λειτουργία, καὶ τὸν Ἰορδανικὸ τύπο καὶ τὴν Ἰορδανικὴ τηλεόραση, ποὺ κάλυψαν ἐκτεταμένα τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Ἰορδανία. Κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία ἔψαλε καλλίφωνος χορὸς Ἰορδανῶν Ὁρθοδόξων με βυζαντινὸ τρόπο. Μετὰ ἀκολούθησε δεξίωση στὴν οἰκία τοῦ Ἐφημερίου.

Τὸ μεσημέρι ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διόδωρος παρέθεσε στὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο τοῦ Ἀμμάν ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ. Παρακάθησαν σ' αὐτό, Ὑπουργοί, βουλευτὲς κ.ἄ. ἐπίσημοι. Τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ 6-7.30 μ.μ. ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος στὸ Ἀμμάν παρέθεσε στὴν Πρεσβευτικὴ Κατοικία στὸ Τζάμπαλ Ἀμμάν (4ος κύκλος) δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ. Προσῆλθαν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος, Ἀρχιερεῖς τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου, ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀντώνιος Γαριλίδης, μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, τῆς ἐλληνικῆς παροικίας, Ἰορδανοὶ ἐπίσημοι κ.ἄ.

Τὸ βράδυ παρατέθηκε δεῖπνο στὴν οἰκία προύχοντα τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος στὸ Ἀμμάν, στὸ

ὁποῖο προσῆλθαν οἱ Μακαριώτατοι καὶ τὰ μέλη τῶν συνοδιῶν τους.

Τὸ πρωὶ τῆς Δευτέρας 20 Μαΐου, 8 π.μ., ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ ἐπισκέφθηκε τὸ Ἐθνικὸ Ὁρθόδοξο Κολλέγιο τοῦ Ἀμμάν, πρότυπο σχολεῖο τῆς Ἰορδανίας, με νηπιαγωγεῖο, δημοτικὸ, γυμνάσιο καὶ λύκειο, ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1963 με 170 μαθητὲς καὶ σήμερα ἔφθασε τοὺς 1795, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ 200 περίπου παιδάκια τοῦ Νηπιαγωγείου. Στὸν Μακ. ἐπιφυλάχθηκε θερμὴ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὴ Διοίκηση, τὸ Διδακτικὸ Προσωπικὸ καὶ τοὺς Μαθητὲς, ποὺ εἶχαν παραταχθεῖ τιμητικὰ με τὶς φιλαρμονικῆς τους. Ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐφορίας καὶ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κολλεγίου ἔγινε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὴ συνοδία του ἐκτενὴς ἐνημέρωση. Μετὰ ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας μίλησε κατ'ἀλληλα καὶ ἔδωσε πνευματικῆς νοουθεσίας σὲ μαθητὲς καὶ διδασκάλους. Κατόπιν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ μαζί με τὸν Μακ. Πατριάρχῃ κ. Διόδωρο ἐπισκέφθηκαν Ἰορδανοὺς ἐπισήμους καὶ τὸ μεσημέρι παρακάθησαν με τὰ μέλη τῶν συνοδιῶν τους σὲ γεῦμα στὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο. Τὸ ἀπόγευμα μέλη τῆς συνοδίας ἐξ Ἑλλάδος συνοδευόμενα ἀπὸ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Ἀββίλων κ. Ἡσύχιο ἐπισκέφθηκαν τὴν ἀρχαία πόλη τῶν Γεράσων. Τὸ βράδυ Ὁρθόδοξος βουλευτὴς παρέθεσε στὴν οἰκία του στὸ Φχές, δεῖπνο με «μάνσαφ» πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου. Προσῆλθαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, Ὑπουργοί, βουλευτὲς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ἡ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἐπικράτησε ἦταν ἐξαιρετικὰ ἐγκάρδια καὶ χαρακτηριστικὴ τῶν στενῶν ἐλληνοαραβικῶν σχέσεων, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλῃς ἐκτιμῆσεως ποὺ ἀπολαμβάνει ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Διόδωρος κ' ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότητα στὴν Ἰορδανία.

2. Ὑποδοχὴ στὰ Ἱεροσόλυμα.

Τὸ πρωὶ τῆς Τρίτης 21 Μαΐου, ὥρα 9.30' π.μ., σχηματίσθηκε πομπὴ αὐτοκινήτων μ' ἐπικεφαλῆς τὸ πατριαρχικὸ ὄχημα με τοὺς δύο Προκαθημένους καὶ αὐτοκίνητο τῆς Ἰορδανικῆς Ἀστυνομίας, ἡ ὁποία κατευθύνθηκε πρὸς τὰ σύνορα Ἰορδανίας-Ἰσραήλ. Στὴ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνη ALLEMEY ἔγινε ἐπίσημη ὑποδοχὴ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ ἀπὸ τὸν Πολιτικὸ Διοικητὴ Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας. Μετὰ ἀπὸ σύντομη παραμονὴ στὴν αἴθουσα ἐπισήμων στὸ συνοριακὸ σταθμὸ τοῦ Ἰσραήλ, ἡ πομπὴ κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Ἁγία Πόλη τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου ἔγινε μεγαλειώδης ὑποδοχὴ τοῦ στοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Στὴν Πύλη τῆς Γιάφας τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο ὑποδέχθηκαν ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὰ Ἱεροσόλυμα κ. Ἡλίας Μαλτέζος, ἐκπρόσωποι τῶν ξένων δογματῶν, μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ντυμένοι τὰ ἄμφιά τους με ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καισαρείας κ. Βασίλειο, ἐξαπτερυγα, λάβαρα, πρόσκοποι, φιλαρμονικὴ, ὁ Διοικητὴς τῶν Ἱεροσολύμων

Άπό τήν επίσημη υποδοχή του Μακ. Άρχιεπισκόπου κ. Σεραφεϊμ στήν Πόλη τής Γιάφας. Διακρίνονται εκπρόσωποι ξένων δογημάτων, ο Διευθυντής Θρησκευμάτων του Ισραήλ κ. Ρόσινγκ, οι Ξεθ. Καισαρείας κ. Βασίλειος, Πατρών κ. Νικόδημος, Ααρίας κ. Σεραφεϊμ κί ο Διευθυντής του Γραφείου Τύπου τής 'Ι. Συνόδου κ. 'Ι. Μ. Χατζηφώτης.

κ. Ραφαήλ Λέβι, ο Διευθυντής του Υπουργείου Θρησκευμάτων κ. Ντάνιελ Ρόσινγκ κ.ά. Εύθως άμέσως σχηματίστηκε πομπή, ή όποία όδευσε προς τά Πατριαρχεία. Τά δρομάκια που όδηγοϋν σ' αυτά και τόν Πανίερο Ναό τής Άναστάσεως ήταν στολισμένα με ελληνικές σημαίες και έπιγραφές που καλωσόριζαν τόν Μακαριώτατο. Καθ' όδόν τόν Μακ. έπευφημούσαν "Έλληνες και Άραβες Όρθόδοξοι, μαθητές τών Έλληνικών και άραβικών όρθόδοξων σχολείων. Τόν υποδέχθηκαν άκόμη τά παιδιά του Όρθόδοξου Νηπιαγωγείου με άνθη. "Έξω από τήν κυρία είσοδο τών Πατριαρχείων άνέμενε ή Α. Θ. Μ. ο Πατριάρχης Ίεροσολύμων κ. Διάδωρος μαζί με άρχιερείς του Θρόνου. Οί δύο Προκαθήμενοι έναγκαλίστηκαν, άντάλλαξαν θερμό άδελφικό άσπασμό και μαζί συνέχισαν προς τόν Πανίερο Ναό τής Άναστάσεως". Μπρός

7. Άνεγέρθηκε τό 326-335 μ.Χ. και έγκαινιάστηκε τό 336 στόν χώρο, όπου βρέθηκε τό 326 ο Τιμιος Σταυρός. Τό 614 καταστράφηκε από τούς Πέρσες, άλλά άνοικοδομήθηκε τό 617-626 επί Πατριαρχη Μεθοδίου. Νέα καταστροφή ύπέστη τό 1009 από τόν Χάιεμ, άνοικοδομήθηκε όμως τό 1027-1048 από τούς εϋσεβεΐς Βυζαντινούς Αύτοκράτορες. Τό 1130-1149 άναμίχθηκαν οί Σταυροφόροι, και τό 1390 έγιναν νέες έπισκευές.

στήν Άγία Άποκαθήλωση ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος ντύθηκε τόν Μανδύα, άφού προσκύνησε, και κατόπιν κατευθύνθηκε στόν Πανάγιο Τάφο, τόν όποιο προσκύνησε με ξεχωριστή συγκίνηση μένοντας λίγα λεπτά σιωπηλός σαν σέ προσευχή και γονατιστός στόν Ζωοδόχο Τάφο του Κυρίου μας, που ως μνημείο άποτελεί σέμνωμα του Γένους μας. Στόν Πανάγιο Τάφο ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος άναψε λαμπάδα από άγνό μελισσοκέρι και κατέθεσε μοσχολίβανο άγιορείτικο και ροδόσταμο, που προσκόμισε από τήν Έλλάδα, γι' αυτήν άκριβώς τήν περίσταση. Μετά τήν άνάγνωση

Τό 1545 έπισκευάστηκε τό Ίερό Κουβούκλιο του Παναγίου Τάφου από τόν Πατριάρχη Γερμανό και τό 1719-1720 ο Ναός τής Άναστάσεως από τόν Πατριάρχη Χρύσανθο. Τό 1808 νέα καταστροφή επήλθε από πυρακαγιά, γιά να άνοικοδομηθεί τό 1810 από τό Έλληνικό Έθνος. Τό 1867-1869 στήν άνακαίνιση του μεγάλου τρούλλου του Ναού μετέχει ή Ρωσία, ή Γαλλία, άλλά και ή Τουρκία. Τό 1927 σεισμός καταστρέφει τόν μικρό τρούλλο και τό 1931-1933 άνοικοδομείται από τό Έλληνικό Έθνος. Τό 1948-1949 σημειώνονται νέες φθορές στόν μεγάλο τρούλλο, που έπισκευάζονται. Τά τελευταία χρόνια, ο Ναός άνακαινίζεται από τό Πατριαρχείο με τήν έπίσχυση, οικονομική και έπιστημονική, τής Έλληνικής Κυβερνήσεως Βλ. Άγιοταφικών Ήμερολόγιον 1985, όπ. παρ., σσ. 19-20.

Ο Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ χαιρετάει τὸν χότζα ποῦ προσήλθε στὴν ὑποδοχὴ του, καθ' ὁδὸν πρὸς τὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. Δίπλα του ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διδώωρος.

ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ποῦ ἀναφέρεται στὰ γεγονότα ποῦ διαδραματίστηκαν ἐκεῖ, τὸν προσφώνησε ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων μπρὸς στὸ Ἱερὸ Κουβούκλιο λέγοντας τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,
καὶ Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἡ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτῆρος Ἡμῶν Χριστοῦ συνήγαγεν Ἡμᾶς σήμερον ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ κατηύθυνε τὰ διαβήματα τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος καὶ τῆς σεπτῆς Αὐτῆς συνοδείας ἐν τῷ πανσεβάστω τούτῳ καὶ περιπύστῳ Μνημείῳ ἐναποθέσθαι ὅλη ψυχῇ καὶ καρδίᾳ οὐ μόνον τὰ προσωπικὰ Αὐτῆς αἰσθήματα ἐδλαβείας καὶ τιμῆς ἀλλὰ καὶ σύμπαντος τοῦ πληρώματος τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοιαῦτα.

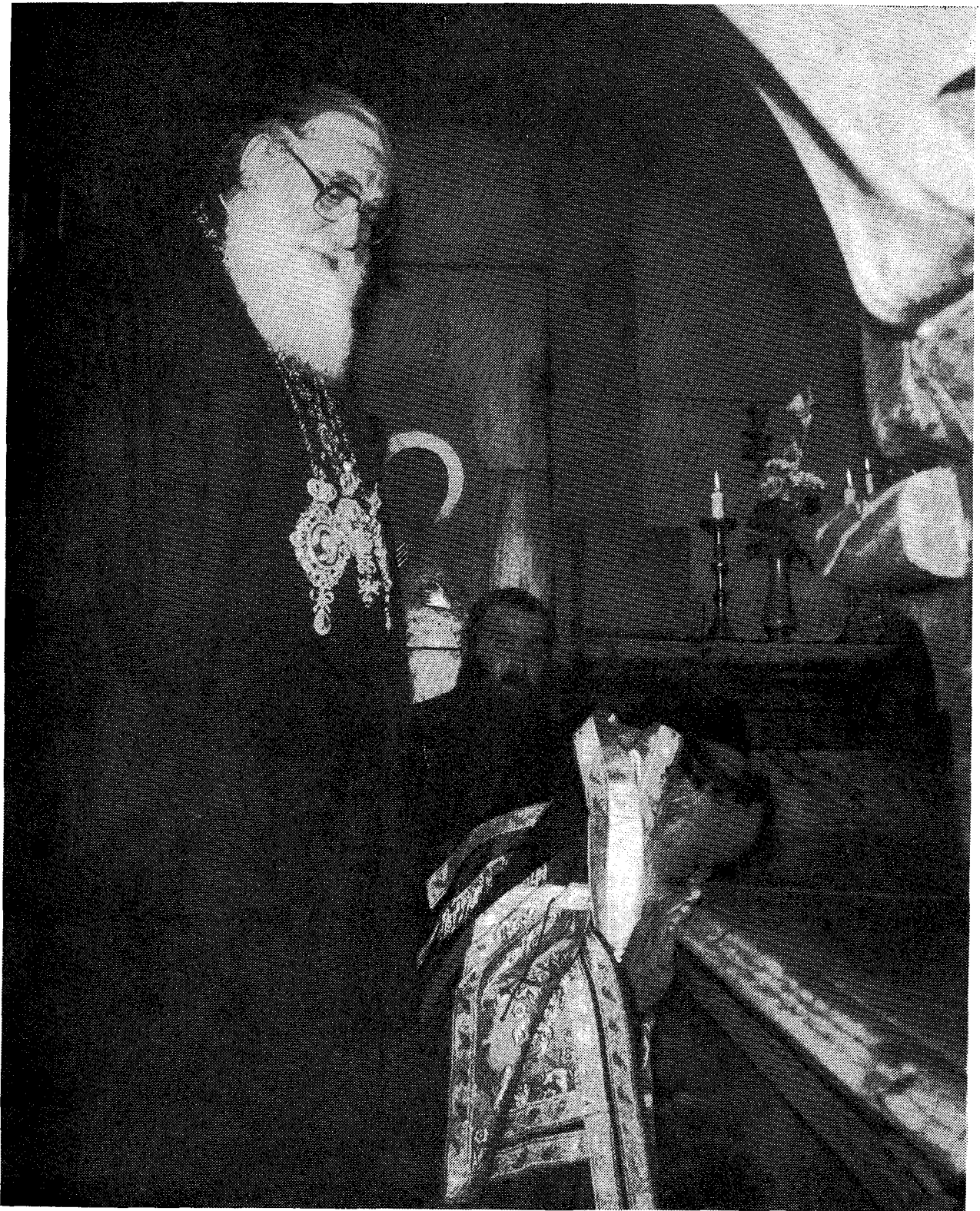
Ἴδον δὲ νῦν ἰστάμεθα ἔμπροσθεν Αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ ἱεροῦ ψαλμοδοῦ ἄδομεν τῷ Κυρίῳ ἀγαλλομένη καρδιά « Ἄρον κῆκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου Σιών καὶ ἴδε ἴδον γὰρ ἦκασί Σοι θεοφεγγεῖς ὡς φωστῆρες τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ εὐλογοῦντα Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Χαίρομεν ἀληθῶς ἐν Κυρίῳ καὶ ἀγαλλόμεθα τῷ πνεύματι, ἀξιούμενοι ὑποδεχθῆναι τὴν Ὑμετέραν γερασμὴν Μακαριότητα, ἐρχομένην τὸ πρῶτον εἰς προσκύνησιν τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ Πανσέπτων Σκηνομάτων Σιών τῆς Ἀγίας καὶ μετὰ τῆς περὶ Ἡμᾶς Ἱεροῦς Ἡμῶν Ἀδελφότητος ἀναφωροῦμεν Αὐτῇ, τῷ Σεπτῷ Ἀγγέλῳ τῆς Ἀγιοτάτης Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῖς Σεβασμιωτάτοις Συνοδοῖς Αὐτῆς « Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ».

Ἐπισκεπτόμενοι ἐνταῦθα τὰ ἅγια καὶ πανσεβάσμια προσκνήματα ἀναβαπτισθήσεσθε ἐν τῇ κολυμβήθρα συμπάσης τῆς χριστιανοσύνης, καθ' ὅσον ὁ φρικτὸς Γολγοθᾶς, ἐνθα ὑψώθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ « ἔχη ζωὴν αἰώνιον » (Ἰωάν., 3,14). Ὁ Πανάγιος Τάφος, ἐν ᾧ κατετέθη τὸ πανάχαρον σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ἵνα τὸ κρᾶτος τοῦ θανάτου νικηθῇ, ὁ Πανίερος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, ὅστις σύμβολόν ἐστι τῆς ἡμετέρας Ἀναστάσεως, ἡ Γεθσημανῆ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ Θεομητορικὸν Μνήμα, ἐνθα νοερῶς ἀκούσητε ψαλλόμενον ὑπὸ τῶν οὐρανίων Δυνάμεων τὸ ἐξαποστειλάριον « Ἀπόστολοι ἐκ περάτων συναθροισθέντες ἐνθάδε, Γεθσημανῆ τὸ χωρίον, κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα », τὸ Θεοδέγμον ἐν Βηθμεὲλ Σπήλαιον, ἐνθα ὁ Θεὸς ἐγένεν ἄνθρωπος, ἵνα

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ προσκυνᾷ τὴν Ἁγία Ἀποκαθήλωση. Πίσω του ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος.

Ο Μκκ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προσκυνάει και προσεύχεται στον Πανάγιο Τάφο. Δίπλα του ή Α.Θ.Μ. ο Πατριάρχης Γερουσόλυμων κ. Διόδωρος.

γίνη ὁ ἄνθρωπος Θεός, ὡς γράφει ὁ στύλος τῆς Ὁρθοδοξίας Μ. Ἀθανάσιος, καὶ τὰ λοιπὰ Σκηνώματα Σιών τῆς Ἁγίας οὐδὲν ἕτερον συνιστῶσι εἰ μὴ τὴν κολυμβήθραν τῆς χριστιανοσύνης, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, τῆς σωτηρίας ἡμῶν, κολυμβήθραν ἐν ἣ κατερχόμεθα «ὡς παλαιὸς ἄνθρωπος» ἢ ἀνέλθωμεν ἐν συνεχείᾳ «ὡς καινὸς ἄνθρωπος» ἢ ὡς ἄνθρωπος ἐπουράνιος, ὡς γράφει ὁ οὐρανοβάμων τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος Παῦλος.

Κεκοπιακότες ἐκ τῆς ταχυρῆθμον ζωῆς τοῦ κλεινοῦ ἄστεως τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, προσήλθετε, Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς καὶ Σεβάσμοι Ἱερεῖς, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ζητήσητε καὶ πῖντε ὕδωρ οὐχὶ ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, ὅπερ ἔσβηνε τὴν δίψαν τῶν Πατριαρχῶν, Προφητῶν καὶ Βασιλέων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλ' ἐκ τοῦ φρέατος τῆς αἰωνίου ζωῆς, τοῦτέστιν ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου, "Ὅστις ὡς πηγὴ τῆς ζωῆς ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον φρέαρ ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ὁποῖον πίνουμεν, ἵνα μὴ διψήσωμεν εἰς τὸν αἰῶνα», ἐπεὶ τὸ ὕδωρ τοῦ ἄστειντου καὶ ἀενάου τούτου φρέατος γίννεται «ἐν ἡμῖν πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 4,14), ὕδωρ ὅπερ χθές, σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας «θέλει καταπαύειν τὴν

δίψαν τῶν διψασμένων ὁδοιπόρων τοῦ κόσμου τούτου, διψασμένων ἀπὸ νάματα Ὁρθόδοξον Θεολογίας καὶ λατρείας, ἀπὸ ἀγάπην καὶ δικαιοσύνην, ἀπὸ χαρὰν καὶ εἰρήνην, ἀπὸ κατὰ Χριστὸν οἰκοδομῆν καὶ πρόοδον, ἀπὸ μαρτυρίαν καλῆς πίστεως καὶ ὁμολογίας.

Δεῦτε οὖν, Μακαριώτατε Δέσποτα, εἰσέλθετε καὶ ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος.

Προσκνήσατε τὸν Πανάγιον καὶ Ζωήρροντον τοῦ Κυρίου Τάφον, ἐν ᾧ σαρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητὸς ὁ Βασιλεὺς καὶ Κύριος, τριήμερος ἐξάνεστη καὶ ἐπλήρωσε τὸ σύμπαντα εὐωδίας καὶ κατηύγασε τὸν κόσμον τῷ ἀνεσπέρω φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, χαρὰν δὲ καὶ εἰρήνην, ἀγάπην καὶ ἀλήθειαν, ζωὴν καὶ εὐλόγιαν πᾶσι τοῖς εἰς Αὐτὸν προστρέχουσι καὶ μετὰ πίστεως προσκυνούσιν Αὐτῷ ἐχαρίσατο.

Ἀντλήσατε ἐξ Αὐτοῦ θάρρος καὶ ὑπομονήν, δύναμιν καὶ καρτερίαν, κραταίωμα καὶ νίκος, χάριν καὶ εὐλογίαν καὶ μετάδοτε ταῦτα παντὶ τῷ ἐμπεπιστευμένῳ Ὑμῖν περιουσίῳ καὶ εὐλαβεστάτῳ Λαῷ καὶ τοῖς εὐσεβέσι Ἀρχουσιν τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος, ὥστ' ἀγαθὰ πάντοτε βουλευέσθαι τε καὶ πράττειν ὑπὲρ Αὐτῆς.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεὶμ ἀντιφωνεῖ μπρὸς στὸ Ἱ. Κουβούκλιο. Διακρίνονται οἱ Σεβ. Κασαρεῖς κ. Βασιλείος, Πέτρος κ. Γερμανός, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Πολυκατῆς καὶ Κιλικισίου κ. Ἀμδρόσιος καὶ Ἀρσίσης κ. Σεραφεῖμ.

Δεήθητε τοῦ Ἀρχοντος τῆς εἰρήνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου τῆς Ἁγίας ταύτης Γῆς καὶ τῆς εὐλογημένης ἡμῶν χώρας, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ἐξερχομένων δ' Ὑμῶν τοῦ Πανσέπτου τούτου Σκηνώματος καὶ πανσεβάστου Παλλαδίου σύμπαντος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ὅπως δ' ἰδιαιτέρως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους, εὐλογῆσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὰς εἰσόδους Ὑμῶν καὶ ἐξόδους ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Παμμήτορι Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ. Ἀμήν».

Βαθύτατα συγκλονισμένος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἀντιφωνώντας εἶπε:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ,

Σεβάσμιε καὶ Περιπόθητε ἐν Κυρίῳ Ἀδελφὲ κύριε Διόδωρε,

Σεβασμιώτατοι καὶ Ὁσιολογιώτατοι φύλακες τῶν Ἱερῶν Προσκνημάτων,

Ἱερωτάτη δι' ἡμᾶς ἅπαντας ἡ στιγμή αὐτή.

Τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἐν κυριολεξίᾳ, κατακλύζουν συναισθήματα ὄχι μόνον βαθύτατης συγκινήσεως ἐκ τῆς ὑπεροσμίου δωρεᾶς τῆς Προσκνησεως τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀλλὰ καὶ ἀπείρου εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν μόνον κατὰ ἀλήθειαν Θεὸν καὶ Ἐδεργέτην, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀξιώσαντα ἡμᾶς, ἵνα μετὰ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ἐν Κυρίῳ πολυτίμων ἡμῶν συνεργατῶν, Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν, ἔλθωμεν εἰς τὴν Ἁγίαν ταύτην Πόλιν, ἐν τῇ ὁποία ὁ Χριστὸς, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν στανρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ ἀναστάς, ἐτελειούργησε τὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου προαιώνιον μυστήριον.

Ὁ Κύριος τῆς δόξης ἐδόξασε τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν γένος, καλέσας αὐτὸ εἰς τὸ φῶς τῆς ἐπιγνώσεως Αὐτοῦ. Ἐπὶ δύο περίπου χιλιάδας ἔτη τὸ Γένος ἡμῶν, φυλάξαν ἄσπλον τὴν παρακαταθήκην τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ποιεῖ τοὺς καρποὺς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ δοξαζόμενον ἀντιδοξάζει τὸν δοξάζοντα. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ πόλις τῆς σοφίας, καὶ ὀλόκληρος ἡ σοφία τῶν Ἑλλήνων, ἀναμολογήσασα ἑαυτὴν ἀτελεῖ ἐνώπιον τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑποταγεῖσα εἰς Αὐτὸν ὀλοφύχως ἦδη ἀπὸ τοῦ ἐν Ἁγίοις πρώτου Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερομάρτυρος Διονυ-

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ προΐσταται σὲ δοξολογία στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως περιτοιοχούμενος ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Στὴν αἴθουσα τοῦ Θρόνου τοῦ Πατριαρχείου ἀμέσως μετὰ τὴ δοξολογία στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐκτὸς τῶν δύο Προκαθημένων διακρίνονται: Ἀρχιερεῖς τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ξένων δογμάτων.

σίον, ἐν νεφέλαις ἀρθέντος εἰς Γεθσημανὴ πρὸς κήδευσιν τῆς Παννυμήτου Θεομήτορος, καὶ μέχρι σήμερον, ἤρχισε μίαν ἀτελεύτητον καὶ ἀδιάκοπον ἱεραποδημίαν προσκυνήσεως.

Τὸ δὲ Γένος ἡμῶν προσφέρει τὰ κάλλιστα τῶν τέκνων του, τοὺς ὀσιωτάτους Ἀδελφούς τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, θυσίαν καὶ προσφορὰν τῷ Κυρίῳ εἰς ὁσμήν εὐδορίας ὑπὲρ Αὐτοῦ, ἵνα φρονεῶσιν τὰ πανίερα ταῦτα Ἀγιαστήρια τῆς δόξης Του.

Ταύτης δὲ τῆς ἱεράς τοῦ Γένους ἡμῶν παραδόσεως πιστοὶ καὶ ἡμεῖς συνεχιστὰι ἀνέβημεν εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο καὶ «ἐμφανές» Ὄρος τοῦ Κυρίου, μὲ πρῶτον καὶ κυριώτατον σκοπὸν, νὰ ἀξιοθῶμεν νὰ προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου οἱ ἄχραντοὶ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν πόδες, οἱ συνεχῶς τρέχοντες εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολωλότος προβάτου, ἔστησαν, ὅτε ὁ εὐσπλαγχνικώτατος καὶ φιλανθρωπώτατος «Κύριος τῆς Δόξης», τελειώσας τὸ ἔργον, ὃ δέδωκεν Αὐτῷ ὁ Πατήρ, ἵνα ποιήσῃ, ἐσαββάτησεν, ἐπὶ τοῦ Ζωηφόρου Σταυροῦ καὶ ἐν τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ.

Μακάριοι ἐσμέν, ἀξιοθέντες τῆς τοῦ Ζωοδόχου Τάφου Προσκυνήσεως, διότι οἱ Ἅγιοι καὶ θεοκήρυκες καὶ θεομακάριστοι Ἀπόστολοι ἀκούσαντες τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα, ἔσπευσαν εἰς τὸ μνη-

μεῖον καὶ ἰδόντες τοὺς θεοειδεῖς Ἀγγέλους («ἐν λευκοῖς καθεζομένους ἕνα πρὸς τὴ κεφαλὴ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ»), ἐφωτίσθησαν, τῆς Ἀναστάσεως τὴν πείραν εἰληφότες, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἐύρισκόμενοι ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ καὶ ἁγίου τόπου τούτου καὶ θεωροῦντες τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιοποίητον Μακαριότητα καὶ τοὺς περὶ Αὐτὴν Ἱεροτάτους Ἱεράρχας καὶ Κληρικούς, ὡς ἀγγέλους δόξης ἐν λευκοῖς καθεζομένους τῆς μὲν ἁγίας Ἀναστάσεως μάρτυρας καὶ ὕμνητάς, ἡμῶν δὲ μυσταγωγούς, εἰς τὴν θέαν καὶ προσκόνησιν τῶν ἀθεάτων, φωτιζόμενοι φωτὶ ἀνεσπέρω καὶ ἀδύτῳ, ἀναφωνοῦμεν στεντορείως — καὶ εἶθε ἡ φωνὴ ἡμῶν νὰ ἀντηχήσῃ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ νὰ σείσῃ τὰ καταχθόνια — τὸ «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

Καὶ ἂν ἀκόμη ἐψάλλομεν ἰσαριθμοὺς τῇ ψάμμῳ ᾠδᾶς, καὶ ἂν ἀκόμη εἶχομεν χεῖλη χερουβικά, καὶ πάλιν δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ δοξολογήσωμεν τὸν Κύριον ἀξίως, ὑπὲρ ὧν ἐποίησεν ἡμῖν, ἀξιώσας ἡμᾶς διὰ τῆς Ὑμετέρας προσκλήσεως, τῆς προσκυνήσεως τοῦ Ζωοδόχου Τάφου. Δι' ὃ καὶ ἐν ταπεινώσει πρὸ τῆς ἀπείρου εὐεργεσίας καὶ δυνάμεως αὐτοῦ ἐν κατανώξει βοῶμεν: Δόξα τῷ Πατρί. Δόξα τῷ Υἱῷ. Δόξα τῷ Πνεύματι. Δόξα τῷ ἐν Τριάδι ἐνὶ καὶ μόνῳ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν.

Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διδώρος ἐγείρει πρόποση εἰς ὑγαίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ στήν κλῆρουσα τοῦ Θρόνου τοῦ Πατριαρχείου. Διακρίνονται οἱ Σεβ. Κκισκρείας κ. Βασιλείος καὶ Πέτρος κ. Γερμανός.

Ἐνταῦθα ἤλλομεν, ἵνα ἐν τοῖς πανιέροις τούτοις τόποις προσκυνήσωμεν τὸν ΚΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου, ἣτις ἀνατείλασα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ζωηφόρου ἐκ νεκρῶν ἐγέροσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπὶ τὴν Σιών ἀδύτως καὶ ἀνεσπέρως κατέστησε πανίερον τὴ πόλιν, Ζωοδόχον καὶ Ζωῆς πηγὴν τὸν Τάφον, καὶ σεβασμίαν τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν, καθ' ὅσον ὅπου ἡ δόξα Κυρίου, ἐκεῖ καὶ ἡ δόξα τῆς κτίσεως ἐκεῖ καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας δόξα καὶ τιμὴ καὶ εὐλάβεια καὶ λατρεία.

Ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡ ἐμὴ Μετροιότης μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν, Κυρίῳ τῷ Θεῷ εὐχαριστοῦμεν, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς, εὐγενῶς ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος φιλοξενουμένους, ἵνα, προσερχόμενοι ἐν κατανύξει, στώμεν καλῶς ἐν τῷ πολυφώτῳ οὐρανῷ τῷ διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ δεδοξασμένῳ καὶ Παταρίῳ τούτῳ Ἱερῷ Ναῶ.

Ἀγάλλονται αἱ μακάριοι ψυχαὶ τῶν Ἰσαποστόλων Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Μητρος, ἐπὶ τῷ τῆς εὐσεβείας αὐτῶν Ἱερῷ ἔργῳ, ὅτι

πᾶσα ψυχὴ Ὀρθοδόξων ἐν πάσῃ ἀνθρώπων γενεᾷ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Τεμένει, τῷ καθηγιασμένῳ τῇ τοῦ Κυρίου λαμπροφώτῳ Ἀναστάσει, λατρείαν, ἐν πνευματικῇ χαρᾷ καὶ ἀγαλλιᾷσει ὄση πλειστή, τῷ θριαμβεύσαντι Θεῷ ἀπονέμει.

Νῦν ἡμεῖς ἀναπολοῦμεν τὰ μικρὰ μὲν, ἀλλ' ἐνδοξα δεινὰ, τὰ ὁποῖα ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Σιωνίτις Ἐκκλησία ὑπέστη εἰς καιροὺς χαλεπούς, ἐξεληθούσα ὅμως πάντοτε νικηφόρος, πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Τῆς αὐτῆς τοίνυν τιμῆς καὶ χαρᾶς, μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν, τυγχάνοντες, Μακαριώτατε καὶ Ἁγιοὶ Ἀδελφοί, εὐχαριστοῦμεν Ὑμῖν, πρόφρονι ἐν Κυρίῳ ἀγάπῃ δεξιουμένοις ἡμᾶς πνευματικῶς ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ χώρῳ, ἐνθα πλουσίους πνευματικούς δρέφουμεν τοὺς καρπούς, οἷς ἔμφορτοι γενόμενοι, φορεῖς καὶ τῷ πεπιστευμένῳ ἡμῖν χριστεπωνύμῳ πληρώματι ἐσόμεθα.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις, διὰ τούτων τῶν ἐλαχίστων, αἶνον τῷ Κυρίῳ ἀναμέλλομεν, Ὑμῖν δὲ χάριτας ὁμολογοῦμεν!)).

Άπό τὸ γεῦμα ποὺ παρέθεσε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διόδωρος πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ ἑστὴν Πατριαρχικὴ Ἐπαυλὴ τῆς Μικρᾶς Γαλιλαίας.

Ἀμέσως μετὰ στὸν παρακείμενο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως ἐψάλλη Δοξολογία, κατὰ τὴν ὁποία προέστη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Μετὰ κι ἐνῶ κρούονταν χαρμύσυνα οἱ καμπάνες τοῦ παμμέγιστου Ναοῦ πραγματοποιήθηκε ἄνοδος στὰ Πατριαρχεῖα, ὅπου προσφέρθηκαν ἀναψυκτικά. Στὴ συνέχεια ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ συνοδία του ἐγκαταστάθηκαν στὸ ξενοδοχεῖο «Notre Dame de Jerusalem»⁸ καὶ μετέβησαν στὴν Πατριαρχικὴ Ἐπαυλὴ τῆς Μικρᾶς Γαλιλαίας στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅπου ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ. Πρόκειται γιὰ εἰδυλιακὴ περιοχὴ, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποθαυμάζει κανεὶς τὸ πανόραμα τῶν Ἱεροσολύμων. Ἡ σκέψη καὶ μόνο ὅτι τὰ χῶματα αὐτὰ ἀγιάσθηκαν ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ Θεανθρώπου ἀρκεῖ γιὰ νὰ σκορπίσει σὲ κάθε χριστιανικὴ ψυχὴ ρίγη συγκινησεως.

Ἡ τόσο γεμάτη πρώτη μέρα στὰ Ἱεροσόλυμα

8. Πρόκειται γιὰ παλιὸ Ρωμαιοκαθολικὸ μοναστήρι, ποὺ τὸ Βατικανὸ ἔχει ἐπισκευάσει καὶ μετατρέψει σὲ σύγχρονο ξενοδοχειακὸ συγκρότημα γιὰ τοὺς προσκυνητὲς τῶν Ἁγίων Τόπων, μὲ μεγάλο παρεκκλήσιο, βιβλιοθήκη, ἐκδοτικὴ δραστηριότητα, πολιτιστικὲς καὶ θεραπευτικὲς ἐκδηλώσεις κ.λπ.

ἐκλείσει τὸ ἀπόγευμα, μὲ δεξίωση ποὺ παρέθεσε ἀπὸ 6.30 - 8.30' μ.μ. πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ ἡ Ὁρθόδοξη Κοινότητα τῶν Ἱεροσολύμων. Πρόσκοποι μὲ γκάντες ὑποδέχθηκαν χαρμύσυνα τοὺς Μακαριώτατους καὶ τὶς συνοδίες τους καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος προσφωνώντας τὸν Μακαριώτατο ἐξεδήλωσε δυνατὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ποὺ οἱ Ὁρθόδοξοι τῶν Ἱεροσολύμων ὑποδέχονται ὡς ἀπόγονο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ καὶ ὡς διάδοχο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἐπίσης ὑπογράμμισε τὴ σημασίαν τῆς ἐπισκέψεώς του στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ ζήτησε τὶς εὐλογίες του. Ἀπαντώντας ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε τὴν εὐθύνη, ἀλλὰ καὶ τὸ προνόμιο ποὺ ἔχουν οἱ Ὁρθόδοξοι κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἀπέναντι στὰ προσκυνηματα καὶ στὴν ὀρθὴ χριστιανικὴ πίστη καὶ τόνισε ὅτι μὲ τὴν ἐπίσκεψή του αὐτὴ ἐκπλήρωσε διακαὴ πόθο του, ποὺ ἔγινε πραγματικότητα χάρις στὴν πρόσκληση τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Διοδώρου, στὸν ὁποῖο ὀφείλει ἔμετρη εὐγνωμοσύνη. Καταλήγοντας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εὐχαρίστησε θερμὰ τὴν Ὁρθόδοξη Κοινότητα τῶν Ἱεροσολύμων γιὰ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴ δεξίωση.

Οι σεπτοί Προκαθήμενοι των δύο 'Εκκλησιών στην 'Ορθόδοξη Κοινότητα 'Ιεροσολύμων. Περιβάλλονται από τους Σεβ. Καίσαρεια κ. Βασίλειο, Πατρών κ. Νικόδημο, 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθίμο, Πολυανής και Κιλκισίου κ. 'Αμβρόσιο, Λαρίσης κ. Σεραφείμ, τόν Θεοφ. 'Επίσκοπο Δωδώνης κ. Χρυσόστομο, τόν 'Αρχιεγγραμματεύοντα τής 'Ι. Σ. τής 'Εκκλησίας μας 'Αρχιμ. π. 'Ιάκωβο Γκίνη, τόν Πρωτοπρ. π. Σπ. Βλαντίκα, 'Ιδ. Γραμμ. τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου και τόν Διάκονο π. Σεραφείμ Παπκώστα.

3. Τέλ 'Αβιβ—'Ιόππη (Γιάφα).

Τό πρωί τής Τετάρτης 22 Μαΐου, ώρα 10.00 π.μ., ό Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ συνοδευόμενος από τόν Μακ. Πατριάρχη κ. Διοδώρο επισκέφθηκε τόν Πρόεδρο τοῦ Κράτους τοῦ 'Ισραήλ κ. Haim Herzog. Σύμφωνα με δελτίο τύπου τής Διπλωματικῆς 'Αντιπροσωπείας τοῦ 'Ισραήλ στήν 'Αθήνα τής 28.5.85 αό 'Ισραηλινός Πρόεδρος υπογράμμισε ὅτι ἀφ' ὅτου τό 'Ισραήλ απέκτησε τόν ἔλεγχο τής 'Ανατολικῆς 'Ιερουσαλήμ πρὶν 18 χρόνια, καθιέρωσε - ὅσο ποτέ ἄλλοτε στήν ἱστορία τής 'Ιερουσαλήμ - πλήρη θρησκευτική ἐλευθερία γιά τούς πιστούς ὄλων τῶν θρησκειῶν». Στόν κ. Χέρτζογκ ό Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος πρόσφερε ἀντίγραφο δίσκου μεταβυζαντινῆς ἐποχῆς ἀπό τό Μουσείο Μπενάκη, ἐνώ ό Πρόεδρος τοῦ 'Ισραήλ τοῦ ἀφιέρωσε πολυτελή ἔκδοση με τίς ἀρχαιότητες τής χώρας. 'Ακολούθησε ἐπίσκεψη στόν Διοικητή (Νομάρχη) τῶν 'Ιεροσολύμων κ. Ραφαήλ Λέβι. Τό μεσημέρι πραγματοποιήθηκε ἐπίσκεψη στό Τέλ-'Αβιβ και οἱ δυο Προκαθήμενοι με τίς συνοδίεσ τους παρακάθησαν σέ γεῦμα σέ παραλιακό νεότευκτο

ξενοδοχειακό συγκρότημα. Στήν ἐπιστροφή επισκέσκέφθησαν τό 'Ηγουμενεῖο τής 'Ιόππης (Γιάφας), τό ὁποῖο επισκευάζεται με προσωπική φροντίδα τοῦ Μακ. Πατριάρχη κ. Διοδώρου, ὁ ὁποῖος και τό προορίζει γιά τόπο διορθοδόξων συναντήσεων και συνεδρίων. Πρόκειται γιά τεράστια ἔκταση, πού καταστράφηκε ἀπό πυρκαγιά (τό καθολικό) και ὕγρασία, ἀλλά τώρα ἀνακαινίζεται και καθώς θά γκρεμιστοῦν τά μπροστινά κτίρια θά ἔχει ἄμεση θέα στή θάλασσα. 'Ο Μακ. Πατριάρχης, ἐξ ἄλλου, διαπραγματεύεται και τήν ἀγορά τοῦ διπλανοῦ κτιρίου, ὡστε νά δημιουργηθεῖ ἕνα τεράστιο συγκρότημα. «'Όταν τό Πατριχεῖο εἶναι ἰσχυρό, τό ὑπολογίζουν», τονίζει ἐμφαντικά κι ἔχει ἀπόλυτο δίκαιο. Καί ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ 'Ηγουμενεῖου τής 'Ιόππης ὀφείλεται στό προσωπικό του ἐνδιαφέρον. Στόν 'Ηγούμενο 'Αρχιμ. 'Αβράμιο ό Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ ἐπέδωσε σέ ἀνάμνηση τής επισκέψεώς του ἐπιστήθιο σταυρό.

Τό βράδυ μέλη τής ἐξ 'Ελλάδος συνοδίας ἀνέβηκαν στή Μικρή Γαλιλαία και παρακολούθησαν τήν 'Ιερά Λιτανεία, πού ξεκίνησε ἀπό τό 'Ιερό Προσκύ-

Ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ ανάμεσα στους Προσκόπους του Πατριαρχείου στην Ορθόδοξη Κοινότητα Ιεροσολύμων. Διακρίνονται ο Γεν. Πρόξενος της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα κ. Ηλίας Μιλτέζος κι ο Τελετάρχης του Πατριαρχείου Άρχιμ. π. Άλέξιος.

νημα της Αναλήψεως. Την επομένη ή Αγία μας Εκκλησία γιόρταζε την Ανάληψη κι έτσι ο έορτασμός στον ίδιο τον χώρο, όπου διαδραματίστηκε το υπερφυές γεγονός, έπαιρνε ξεχωριστή σημασία. Δυστυχώς το Προσκύνημα δέν βρίσκεται στα χέρια των Άγιοταφίτων, αλλά των Άράβων Μουσουλμάνων.

Το πρωί της Πέμπτης 23 Μαΐου ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος με τη συνοδία του παρακολούθησε τη Θεία Λειτουργία, κατά την οποία χοροστάτησε ο Μακ. Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ. Διδώρος, στον Πατριαρχικό Μοναστηριακό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Τη Θεία Λειτουργία τέλεσε ο Άρχιμ. π. Βενέδικτος Τσεκούρας. Στις 9 π.μ. πραγματοποιήθηκε άνοδος στο Ιερό Προσκύνημα της Αναλήψεως, όπου ή Θεία Λειτουργία λόγω των συνθηκών, που αναφέραμε, γίνεται, από το Πατριαρχείο σε σκηνή. Μετά στην Πατριαρχική Έπαυλη της Μ. Γαλιλαίας, κατά το έθιμο, ή Άγιοταφίτικη Άδελφότης και ή έξ' Ελλάδος συνοδία με έπικεφαλής τους Μακαριωτάτους παρακάθησαν σε ρόφημα με γάλα, τυρί και άβγό. Στη συνέχεια έγινε επίσκεψη στο Θεο-

μητορικό μνήμα της Γεθσημανής⁹. Κητά την επίσκεψη ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος επέδωκε επιστήθιο σταυρό στον Άρχιμ. Κελαδίωνα, Άγιοταφίτη φύλακα του Μνημείου.

Στις 11.00 π.μ. οι Μακαριώτατοι με τις συνοδίες τους επισκέφθηκαν τον Δήμαρχο Ιεροσολύμων κ. Teddy Kollek, ο οποίος προσφώνησε τον Μακ. Άρχιεπίσκοπο και αναφέρθηκε στα έργα που έκανε για τον εύπρεπισμό της Ιερᾶς Πόλεως. Όπως αναφέρεται στο παραπάνω δελτίο τύπου της έδω Διπλωματικής Άντιπροσωπείας του Ισραήλ αό Δήμαρχος κ. Τέντυ Κόλλεκ μίλησε για τις συνεχείς προσπάθειες

9. Κτίσθηκε τον 4ο μ.Χ. αι., αλλά καταστράφηκε τó 1009 από τον Χάκιμ. Ανακαινίσθηκε τó 1161. Τó 1947 πλακοστρώθηκε ή αύλή. Τόν ίδιο χρόνο πλημμύρισε ο Ναός και έγιναν καταστροφές. Νέα πλημμύρα τó 1955 όδηγεί τó 1956 στην ανέγερση του δυτικού τοίχου, κοντά στη θύρα της Γεθσημανής με δαπάνη του άειμνήστου Άρχιεπισκόπου Πέλλης κυρού Κλαυδίου. Τó 1961 έξ' έλλου ανέγέρθηκε αίθουσα ύποδοξης των προσκυνητών. Ο Ναός πλημμύρησε και πάλι τó 1972. Βλ. Άγιοταφίτικόν Ημερολόγιον, 1985, όπ. παρ. σελ. 21.

Οι Μακ. Προκαθήμενοι του Πατριαρχείου 'Ιεροσολύμων κ. Διόδωρος και της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ στον Πρόεδρο του Κράτους του 'Ισραήλ κ. Χέρτζογκ.

πού γίνονται, ώστε να υπάρχει πλήρης ελευθερία λατρείας όλων των θρησκειών». Στόν Μακ. πρόσφερε αντίγραφο του περιφημου χάρτη της Μαδηβιά. 'Απαντώντας ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος τόνισε τη σημασία του να είναι κανείς Δήμαρχος των 'Ιεροσολύμων, πού τή θεωρεί ακόμη μεγαλύτερη από των Δημάρχων των μεγαλύτερων πόλεων του κόσμου, αφού εδώ αποκαλύφθηκε ο αληθινός Θεός και συνεχάρη τόν κ. Κόλλεκ για τὸ ἐνδιαφέρον πού ἐπιδεικνύει για τὸ 'Ελληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο, υπογραμμίζοντας ὅτι καὶ τὰ γράμματα τοῦ χάρτη τῶν 'Ιεροσολύμων στὴ Μαδηβιά εἶναι γραμμένα στὰ ἑλληνικά. Μὲ τὴ σειρά του ὁ Μακ. δώρισε στὸν κ. Κόλλεκ ἀντικείμενο ἐκθέματος τῆς μεταβυζαντινῆς περιόδου ἀπὸ τὸ Μουσεῖο Μπενάκη.

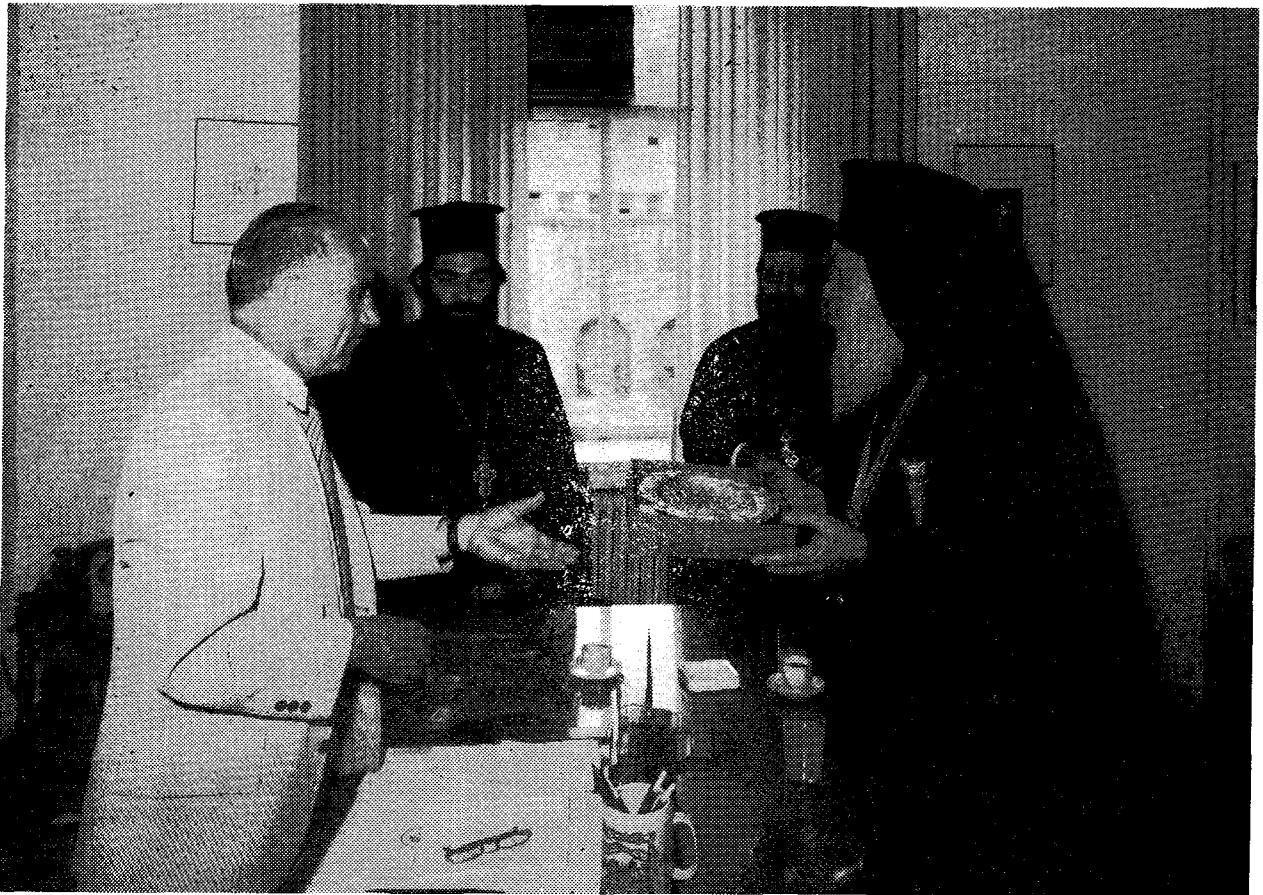
'Ὑστερα ἔγινε ἐπίσκεψη στὸ Μουσεῖο Μπεν-Γκουριόν, ὅπου ἀνάγλυφη προβάλλεται στὸν ἐπισκέπτη ἡ θηριωδία τοῦ Ναζισμοῦ κατὰ τῶν 'Εβραίων. Μὲ συγκρίνηση ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος καὶ οἱ συνοδοὶ του περιηγήθησαν τὶς αἰθουσες κι ἄκουσαν τὶς ἐξηγήσεις τοῦ ξεναγοῦ. Τὶς ἐντυπώσεις καὶ ἐκτιμήσεις του ὁ Μακ. σημείωσε στὸ σχετικὸ βιβλίο-λεύκωμα τοῦ Μουσείου.

Κατόπιν τὰ μέλη τῆς συνοδίας τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου χωριστά, μαζί μὲ 'Αγιοταφίτες συνοδοῦς,

ἀνταπέδωσαν τὶς ἐπισκέψεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν ξένων δογμάτων στὸν Προκαθήμενο τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. Ἔγιναν ἐπισκέψεις στὸν Λατῖνο Κουστωδό, στὸν Λατῖνο Πατριάρχη 'Ιάκωβο Μπελτρίτη, στὸν 'Αρμένιο Πατριάρχη Γιεργεσέ Ντερντριάν, στὸν Κόπτη 'Επίσκοπο Βασίλειο, στὸν 'Ηγούμενο τῶν Αἰθιοπῶν καὶ τὸν 'Ηγούμενο τῶν Αἰθιοπῶν. Τὸ μεσημέρι παρατέθηκε γεῦμα στὸ ξενοδοχεῖο.

4. Ὑποδοχὴ στὴ Βηθλεέμ.

Στὶς 4 μ.μ. τῆς Πέμπτης 23 Μαΐου πραγματοποιήθηκε ἐπίσημη ὑποδοχὴ καὶ εἴσοδος τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ στὴ Βασιλικὴ τῆς Γεννήσεως στὴ Βηθλεέμ, ὅπου εἶχαν παραταχθεῖ ντυμένοι τὰ ἄμφιά τους 'Αγιοταφίτες Πατέρες, ἑξαπτέρυγα, ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ὁ Δήμαρχος τῆς Βηθλεέμ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος καὶ πολλοὶ Χριστιανοί. Ὁ Μακ., πού συνοδεύαν οἱ 'Αρχιερεῖς τοῦ 'Ιεροσολυμιτικοῦ Θρόνου καὶ οἱ ἐξ 'Ελλάδος, ντύθηκε τὸν Μανδύα καὶ κατέβηκε καὶ προσκύνησε τὸ Θεοδέγμον Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη, ὅπου ἀνακλίθηκε ὁ Κύριος ἡμῶν 'Ιησοῦς Χριστός. Μπρὸς τὸ Σπήλαιο ἀνέγνωσε τὴ σχετικὴ εὐαγγελικὴ

Ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προσφέρει αναμνηστικό δώρο στον Διοικητή (Νομάρχη) Ίεροσολύμων κ. Λέβι. Διακρίνονται ο Άρχιγραμματέας του Πατριαρχείου Ίεροσολύμων Άρχιμ. π. Τιμόθεος και ο Άρχιγραμματάρχης τής Ί. Σ. τής Εκκλησίας τής Ελλάδος Άρχιμ. π. Ίάκωβος Γκίνης.

περιοχή και αναπέμφθηκε δέηση. Οί στιγμές ήταν για όλους έξαιρετικά συγκινητικές. Η Βηθλεέμ διατηρεί και σήμερα τον ειρηνικό χαρακτήρα της. Η μεγαλοπρεπής βασιλική¹⁰ και ή διαμόρφωση του χώρου πάνω και γύρω στο σπήλαιο κρύβουν από τον έπισκέπτη τή γνώριμη εικόνα τής Γεννήσεως. Γρηγόρα όμως κανείς με τής ψυχής του τά μάτια ξανα-

ζει τις μεγάλες εκείνες ώρες τής θείας ένανθρωπήσεως, ξαναβρίσκει τήν ταπεινή φάτνη, βλέπει τά ζώα νά ζεσταίνουν με τά χνώτα τους τόν μικρό Χριστό.

Μετά γίνεται δοξολογία στη βασιλική τής Γεννήσεως, κατά τήν όποία προΐσταται ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος, ο όποιος συγκινημένος απευθύνεται προς τόν κληρο και λαό, πού παρακολουθεί, με τούτα τά λόγια:

10. Η βασιλική τής Βηθλεέμ ανεγέρθηκε τó 327-333 μ.Χ., αλλά τή σημερινή μορφή της πήρε τó 532 από τόν Ίουστινιανό. Οί εϋσεβείς Βυζαντινοί Αυτοκράτορες έδειχναν πάντοτε ένδιαφέρον για τó περικαλλές μνημείο τής Όρθοδοξίας, έτσι τó 1169 τοποθετήθηκαν περίφημα ψηφιδωτά από τόν Αυτοκράτορα Μανουήλ. Η στέγη τής βασιλικής ανακαινίσθηκε τó 1435, τó 1672 και 1842. Τó 1927 σεισμός κατέστρεψε τόν Πύργο τής εποχής του Ίουστινιανού. Τó 1932 ανακαινίσθηκε ή αύλή και τó 1951 ο Πύργος από τόν άείμνηστο Άρχιεπίσκοπο Νεαπόλεως κυρό Άρτέμιο, ο όποιος τó 1956 ανέγειρε τó παρεκκλήσιο τών Νηπίων. Τó 1965 ο άείμνηστος Άρχιεπίσκοπος Πέλλης κυρός Κλαύδιος ανακαινίσε τó παρεκκλήσιο του Άγίου Γεωργίου. Στα πολεμικά γεγονότα του 1967 πυρκαϊά από βόμβα έπέφερε καταστροφές στη στέγη, πού όμως έπισκευάσθηκε άμέσως χάρη στις φροντίδες του ίδιου Άρχιεπισκόπου. Γενική έπισκευή τής Στέγης και τοποθέτηση τών 38 παραθύρων τής βασιλικής έγινε στο 1983 με ένέργειες και έπιστάσια τής Α. Θ. Μ. του Πατριάρχη Διοδώρου. Βλ. Άγιοταφικόν Ήμερολόγιον 1985, όπ. παρ. σσ. 20-21.

«Σεβασμιώτατοι, κύριε Δήμαρχε τής πόλεως Βηθλεέμ, άγαπητοί άδελφοί. Δέν ξερω αν μπορεϊ γλώσσα ανθρωπινή να δμιλήση και να εκφράση τά αισθήματα πού αισθάνεται κατά τήν ιερών ταύτην στιγμήν εις τó ιερών τούτον χώρον. Ποιά γλώσσα θα μπορέση να περιγράψη τó μεγαλειον του Θεού, τήν άμετρον Αυτού συγκατάβασιν δια τόν ανθρωπον, να διαζωγραφίση τó έργον τής σωτηρίας του ανθρωπου, ο ο Κύριος απειργάσατο. Βηθλεέμ, Σπήλαιον, Φάτνη ιερά, όπου ο Θεός έλαβε σάρκα και όστά και έγινε ανθρωπος δια να σώση τó ανθρωπινον και δια να αναβίβαση τó ανθρωπινον εις τó ύψος εκ του οποίου εξέπεσεν δια τής πτώσεως τών Πρωτοπλάστων. Όποία συγκατάβασις, άγαπητοί μου, να βλέπη τόν Θεόν

Ο Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προσφέρει δίσκο μεταβυζαντινῆς τέχνης στον Δήμαρχο Ἱεροσολύμων κ. Τέντυ Κόλλεκ. Μεταφράζει ὁ Ἀρχιεραμματοεὐς τοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιμ. π. Τιμόθεος Μαργαρίτης.

καεὶς σαρκούμενον καὶ ταπεινούμενον τόσον, ὥστε νὰ καταφεύγῃ, εἰς ταπεινὸν σπήλαιον, νὰ γεννηθῆ μέσα εἰς αὐτὸ καὶ νὰ ἀνακλιθῆ εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, μετὸν βοῶν καὶ τὸν ὄνον, ἀπὸ τοῦ ἀχνούσῃ τοῦ στόματος τῶν ὀπίσθων ἐθεομαίετο. Ἐδλογημένοι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι κατοικεῖτε εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ὁ τόπος αὐτός, ἡ Βηθλεὲμ, κύριε Δήμαρχε, ποῦ ἔχετε τὸ μεγάλο προνόμιον νὰ διακυβερονᾶτε τὴν ἁγίαν Βηθλεὲμ, καὶ σεῖς κάτοικοι αὐτῆς, εἰσθε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι γεύεσθε πρῶτοι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, εἰσθε οἱ πρῶτοι καὶ διαρκεῖς μάρτυρες τῆς φωνῆς τῶν ἀγγέλων, δοξολογούντων καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον τοῦ Κυρίου μεταφερόντων, εἰσθε καὶ πρέπει νὰ εἰσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν ταπεινώσει ὑπερήφανοι, διότι ἐδῶ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἀλλάζει ὁ ροῦς τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρώπων, ἀγαπητοὶ μου. Καὶ τὰ παλαιὰ ἀποσβέννυνται καὶ γέγονε τὰ πάντα καινὰ. Καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τὸ πρῶτον ἠκούσθησαν ὡς ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Βρέφους Ἰησοῦ ἐνσαρκωθέντος διὰ νὰ ἐπιφέρει εἰς τὴν ταλαίπωρον ἀνθρωπότητα ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας βασανιζομένην τὴν σωτηρίαν καὶ νὰ τῆς εἴπῃ ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἀγάπην θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη εἰς τὸν κόσμον, ποῦ ἡ εἰρήνη εἶναι τὸ ἀπυῶγασμα τῆς

ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἀνθρώπων. Εἶμαι ὑποχρεωμένος τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ εὐχαριστήσω τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρον, ποῦ εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ με καλέσῃ νὰ ἔλθω προσκνητῆς εἰς τὴν ἁγίαν αὐτὴν γῆν συνοδευόμενος ἀπὸ ἐκλεκτοὺς ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ λοιποὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς καὶ ν' ἀποκτήσωμεν τὸ μέγα προνόμιον νὰ πατήσωμεν κι ἐμεῖς τοὺς πόδας μας ἐδῶ εἰς τὸν ἡγιασμένον τοῦτον τόπον καὶ νὰ προσκνησώμεν τὴν ἀπαρχὴν τῆς νέας ἐν τῷ νέῳ Ἀδὰμ ζωῆς. Θέλω ἐπίσης νὰ εὐχαριστήσω τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸν Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ὑμᾶς κύριε Δήμαρχε καὶ ὅλας τὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι μᾶς ὑπεδέχθησαν, μετὸς τὴν θερμότητα καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου τὸ μὲν νὰ παρακαλέσω ὅλους ὑμᾶς ὅπως εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ συμπαντος κόσμου ἐδῶ εἰς τὸ Θεοδέγμον σπήλαιον καὶ τὴν φάτνην, νὰ εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων συνοδῶν μου, ταπεινῶν προσκνητῶν, ὅπως μᾶς φωτίζῃ τὸ βρέφος τῆς Βηθλεὲμ εἰς τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντός μας, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς εἴχομαι ταπεινά, ἀφοῦ δεχθῆτε τὰς εὐχαριστίας μας δι' ὅσα μετὰ τὴν ἀγάπην σας μᾶς προσεφέρατε, νὰ εἰσθε πάντα ὕγιεις καὶ εὐτυχημένοι ἔχοντες στὴ σκέψη σας ὅτι εἰσθε οἱ προνομιούχοι κάτοικοι

της γης, διότι ζήτη εκεί, όπου κατεδέχθη ο Κύριος να λάβη σάρκα και όστά, να γίνει εις έξ ήμῶν διά τας άμαρτίας ήμῶν. Ο Κύριος ήμῶν Ιησοῦς Χριστός ο νηπιάσας διά τήν σωτηρίαν ήμῶν και έν τῷ σπηλαίῳ ανακλιθείς εἶθε να χαρίζη εις πάντας ύμās πᾶν κατά Θεόν αγαθόν, εις δέ τήν Βηθλεέμ και τόν κόσμον άπαντα μόνιμον και άναφαίρετον τήν ειρήνην. Άμήν».

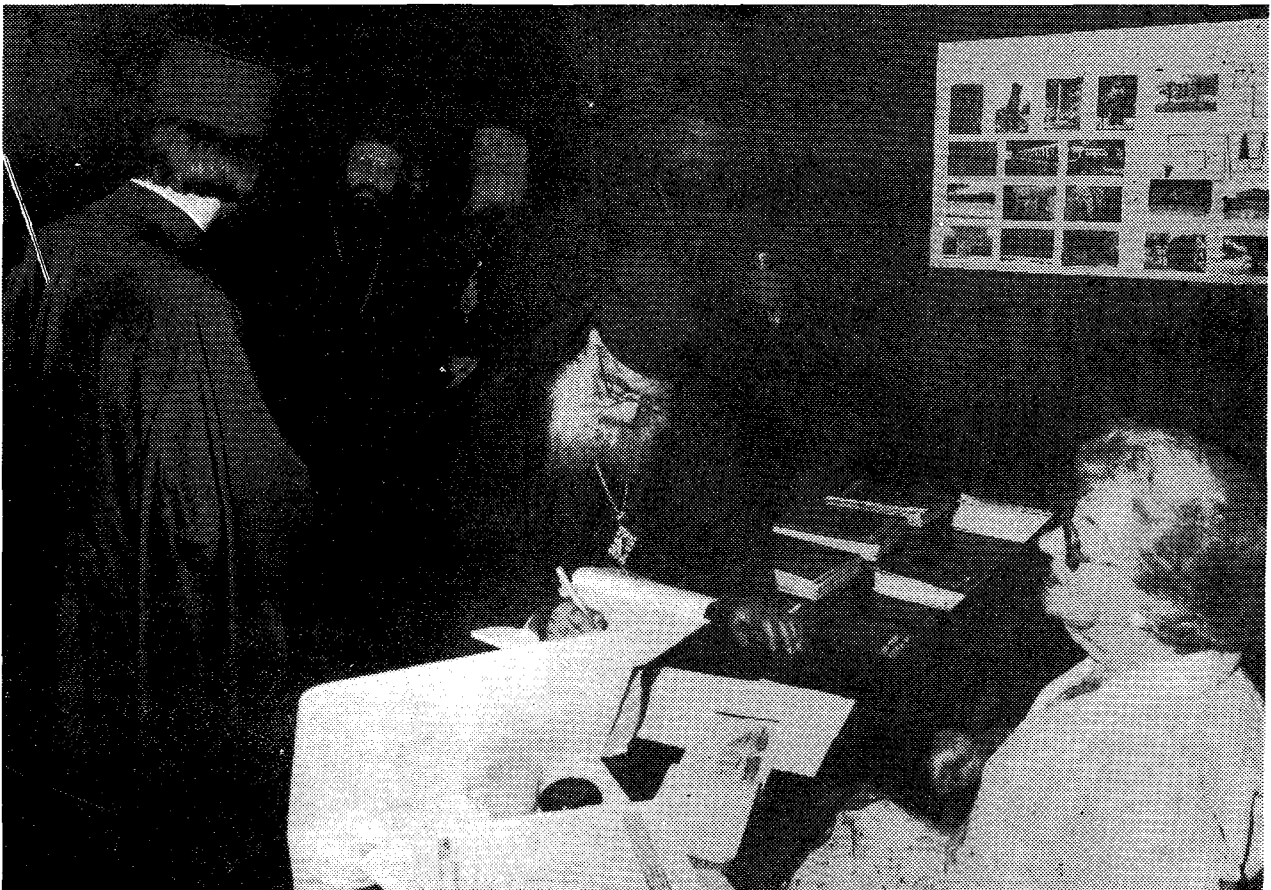
Άμέσως μετά πραγματοποιήθηκε άνοδος στην παρακείμενη Μονή τής Άγίας Βηθλεέμ, όπου παρατέθηκε δεξίωση, κατά τήν όποία ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ πρόσφερε στον Πατριαρχικό Έπίτροπο Θεοφ. Έπίσκοπο Γαμνείας κ. Γρηγόριο, έγκόλπιο σε ανάμνηση του προσκυνήματός του. Προσφωνήσεις έκαναν εκπρόσωποι τής Όρθόδοξης Κοινοτήτας. Στη συνέχεια ο Μακαριώτατος ξεναγήθηκε στα βυζαντινά ψηφιδωτά τής Βασιλικής τής Γενήσεως και σχηματίσθηκε πομπή αυτοκινήτων που κατευθύνθηκε στο χωριό των Ποιμένων και από εκεί στη Μονή του Προφήτη Ήλιού, όπου τον Μακαριώτατο και τή συνοδιά του δεξιόθηκε ο Ήγούμενος Πανιερώτατος Άρχιεπίσκοπος Άσκάλωνος κ. Άρκάδιος, ο άνακαινιστής του μοναστηριού, στον όποιο ο Μακ. πρόσφερε άναμνηστικό έγκόλπιο. Άπό τή

Μονή Προφήτη Ήλιού ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος και οι συνοδοί του επέστρεψαν στα Έροσόλυμα.

Τήν ίδια ήμέρα, από 7.00 - 9.00 μ.μ., παρέθεσε δεξίωση προς τιμήν του Μακ. Άρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ στο ξενοδοχείο «Intercontinental» των Έεροσολύμων ο Γενικός Πρόξενος τής Έλλάδος στην Άγία Πόλη κ. Ήλίας Μαλτέζος. Παρέστησαν ή Α.Θ.Μ. ο Πατριάρχης Έεροσολύμων κ. Διόδωρος, Άρχιερείς και Κληρικοί του Θρόνου, τὸ Προξενικό Σῶμα, Όρθόδοξοι Άραβες Δήμαρχοι, οι Έλληνες που ύπηρετοῦν σε διάφορες ύπηρεσίες στα Έεροσόλυμα, εκπρόσωποι των Έλληνικών Κοινοτήτων, των εκεί όμογενῶν, εκπρόσωποι των διαφόρων Χριστιανικών Δογμάτων και Έκκλησιῶν, οι έκδότες του άραβικού τύπου, προσωπικότητες και έπιστήμονες των Έεροσολύμων, που σπούδασαν στην Έλλάδα κ.ά.

5. Στη Σαμάρεια και Γαλιλαία.

Ή Παρασκευή 24 Μαΐου ήταν άσφαλῶς μιὰ μέρα γεμάτη άλλεπάλληλες συγκινήσεις για τον Μακαριώτατο και τή συνοδιά του. Άπό πλευρᾶς του Πατρι-

Ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ υπογράφει στο βιβλίο έπισκεπτῶν του Μουσείου Μπέν - Γκουριόν.

αρχείου 'Ιεροσολύμων τὸν συνόδευσε ὁ Πανιερώτατος 'Αρχιεπίσκοπος Διοκαιοσαρείας κ. 'Ιακώβος καὶ μετὰ τὴ Ναζαρέτ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναζαρέτ κ. 'Ισίδωρος, ὁ Πατριαρχικός 'Επίτροπος στὴν "Αχρη Πανος. 'Αρχιμ. Κυριακός, κι ὁ "Ελληνας Πρόξενος στὴ Χάιφα κ. Κωνσταντίνος Ζηνόβιος κι ἐπισκέφθηκε τὴ Σαμάρεια, Γαλιλαία, 'Ιεριχώ καὶ Βηθανία. Πρῶτος σταθμὸς τῆς ἐπισκέψεως τὸ Φρέαρ τοῦ 'Ιακώβ, ὅπου ὁ χῶρος ἐκτὸς ἀπὸ τὸ προσκύνημα φέρει τὰ σημάδια ἀπὸ τὸν μαρτυρικό θάνατο τοῦ σύγχρονου 'Αγιοταφίτη ἀρχιμανδρίτη Φιλουμένου, πού τὸ σκηνωμά του βρέθηκε ἄθικτο. Στὸν σημερινὸ φρουρὸ τοῦ Φρέατος τοῦ 'Ιακώβ Παν. 'Αρχιμ. 'Ιουστίνο ὁ Μακαριώτατος πρόσφερε ἐπιστήθιο Σταυρό.

Μετὰ ἀπὸ πολύωρη διαδρομὴ ἢ πομπὴ αὐτοκινήτων, πού σχηματίσθηκε μὲ ἐπικεφαλῆς τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου, ἔφτασε στὸ Θαβώριο "Όρος, στὴν κορυφὴ τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένη ἡ 'Ι. Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ ἡγούμενος τῆς ὁποίας Πανος. 'Αρχιμ. 'Ιλαρίων ἐπιστατεῖ στὴν ἀνακαίνισή της. Στὸν 'Αρχιμ. 'Ιλαρίωνα ὁ Μακαριώτατος πρόσφερε ἐπιστήθιο σταυρό. Ἐπόμενος σταθμὸς ἡ πόλη τῆς Ναζαρέτ, στὸν Καθεδρικό Ναὸ τῆς ὁποίας (Προσκύνημα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ) ἐψάλη δοξολογία. Ὁ

Μακαριώτατος ντύθηκε τὸν Μανδύα στὴν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ 'Ι. Κλῆρος τῆς Ναζαρέτ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη κ. 'Ισίδωρο. Μετὰ τὴ δοξολογία πού ἐψάλη δίπλα στὸ φρέαρ, ὅπου ἔγινε ὁ Εὐαγγελισμὸς, μέσα στὸ Ναὸ, ὁ Σεβ. κ. 'Ισίδωρος προσφώνησε τὸν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπο ὡς ἑξῆς:

«Μὲ ἀπορίαν, Μακαριώτατε, μὲ ἐκπλήξιν, ἀλλὰ καὶ μὲ μεγάλῃ συγκίνησιν, ἡ Ἅγία πόλις τῆς Ναζαρέτ σήμερον φωνάζει, ὅπως ἡ 'Ελισάβετ: «Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἀπὸ πού αὐτὴ ἡ Χάρις, καὶ αὐτὴ ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ αὐτὴ ἡ συγκατάβασις, ὥστε ὁ 'Αρχιεπίσκοπος τῶν 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος νὰ κἀνῃ εἰς ἡμᾶς, τὴν ταπεινὴν Ναζαρέτ, αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν;» Ὅντως, πραγματικά, εἶναι Θεοῦ θέλημα καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμε γι' αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψιν, πού τόση χαρὰ καὶ δύναμι μᾶς δίνει μέσα σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ τὴ σκληρὴ πὸν ζοῦμε ἐδῶ πέρα, μέσα σὲ τόσους κινδύνους καὶ τόσους ἐχθρούς. 'Εάν, Μακαριώτατε, ἡ 'Αθήνα πὸν μὲ τὴ φιλοσοφία της, μὲ τοὺς φιλοσόφους καὶ μὲ τοὺς ἐπιστήμονας της λάτρευε τὸ κάλλος καὶ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ ἀνεδείχθη πόλις - προτείνουσα τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ, ἔφθασε καὶ ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι σὲ κάποιο παραπάνω

Ὁ Δήμαρχος τῆς Βηθλεὲμ ὑποδέχεται τὸν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ προσέρχεται στή Βασιλική τῆς Γεννήσεως στή Βηθλεὲμ συνοδευόμενος ἀπὸ ἐκπρόσωπους τῶν Ἰσραηλινῶν ἀρχῶν. Διακρίνονται ἀκόμη οἱ Σεβ. Καισαρείας κ. Βασιλείας, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Διοικισαρείας κ. Ἰάκωβος καὶ ἐκπρόσωποι ξένων δογμάτων.

ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Ὀλύμπου, μέσα στή θολούρα νὰ πῆ
 ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄγνωστος Θεὸς καὶ ἀφιέρωσε ἕναν
 βωμὸ μέσα στὰς Ἀθήνας τῷ Ἀγνώστῳ Θεῷ, ὁ ἄ-
 γνωστος αὐτὸς Θεὸς Μακαριώτατε καὶ τίμοι Πατέρες
 καὶ Ἀδελφοί, αὐτὸς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἄγνωστος, εἶναι
 γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός. Εἶναι ὁ πανοικτίρ-
 μων καὶ παντεπίσκοπος Δημιουργὸς καὶ Κυβερνήτης
 πάσης τῆς Οἰκουμένης, ὁ ὁποῖος ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα
 τοῦ χρόνου, γιὰ νὰ σώσῃ τὸ πρόβατο τὸ ἀπολωλὸς
 πὸν ἀπὸ τὸν ἔγωισμό καὶ τὴν ἁμαρτία ἐξέπεσε, μὲ τὸ
 προσατορικὸ ἁμάρτημα, ἔστειλε τὸν Ἄγγελον ἐξ
 οὐρανοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν Ναζαρετ πρὸς Παρθέρον
 ἀγνήν, ἢ ὁποία ζοῦσε ἐδῶ πέρα. Τὴν Παναγία μας
 Παρθένο Μαριάμ, στὸ σπίτι τοῦ Ἰωσήφ. Τὸ σπίτι
 αὐτὸ ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ περίπου 500-600 μέτρα. Ἡ Πανα-
 γία, ὡς μικρὴ κοπέλλα, 16-17 χρονῶν, ἔρχονταν σύμφω-
 να μὲ τὴ συνήθεια τοῦ τόπου νὰ πάσῃ νερὸ ἀπὸ αὐτὴ τῆ
 μοναδικῆ πηγῆ. Δὲν ὑπῆρχε οὔτε ὑπάρχει ἄλλη. Αὐτὴ
 εἶναι ἡ μόνιμη πηγὴ στὴ Ναζαρετ καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία
 ὑδροεῦετο ἡ πόλις τὸν καιρὸ ἐκεῖνο. Μιὰ μέρα, ἔτυχε
 νὰ ἔλθῃ μόνη της, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση καὶ
 σύμφωνα μὲ τὰ ἀπόκρυφα εὐαγγέλια, — ἀναφέρεται
 στὸ κατὰ Βαρθολομαίον, — ὅταν ἦλθε, λοιπὸν ἐδῶ,

νὰ πάσῃ νερὸ φρέσκο γιὰ τὸ σπίτι, τὴ συνήτησε ὁ
 Ἀρχάγγελος καὶ τῆς εἶπε τὸν χαιρετισμὸ τὸν ἀγγε-
 λικό, τὸ πρῶτο μῆνυμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου
 γένους, τὸ ὁποῖον ἠξιώθη νὰ ἀκούσῃ ἡ Ναζαρετ καὶ
 ἀπὸ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἀπὸ ἄσῃμο χωριὸ ἔγινε κι αὐτὴ
 πασίγνωστη, ἰσότημη τῶν Ἀθηνῶν, πὸν μαζὶ μὲ τὴν
 Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς Ἀθήνας διέδωσαν εἰς ὅλον τὸν
 κόσμον τοὺς δύο πόλους τοῦ παγκοσμίου, τοῦ μεγάλου
 πολιτισμοῦ, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς
 εἰρήνης. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐπίσκεψίν σας.
 Ἡ Ἁγία πόλις Ναζαρετ σᾶς καλωσορίζει ἐκ μέρους
 τῆς Κοινότητος, ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ της, ἐκ μέρους
 ὅλων τῶν κατοίκων της, δηλ. εἶναι καμιὰ ἐξηνταριά
 χιλιάδες, — εἴμαστε ἀνακατωμένοι, ὑπερτερρεῖ τὸ
 μουσουλμανικὸ στοιχεῖο τώρα, κάπου 55-56%, τὸ
 ὑπόλοιπο εἶναι Χριστιανοὶ διαφόρων δογμάτων καὶ ἡ
 μεγαλύτερη κοινότης, εἶναι ἡ Ἑλληνορθόδοξη, ἡ δική
 μας, περὶ τὶς 13.000 περίπου. Σᾶς εὐχαριστοῦμε,
 Μακαριώτατε, γιὰ τὴν ἐπίσκεψή σας καὶ Σᾶς παρα-
 καλοῦμε, δεηθῆτε γιὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου. Ἡ λι-
 βανικὴ γῆ ἔχει χορτάσει ἀπὸ ἀνθρώπινο αἷμα. Πλά-
 σματα τοῦ Θεοῦ κ' ἐκεῖ σκοτώνονται κάθε μέρα. Στὴν
 Κύπρο συνεχίζεται ἡ τουρκικὴ κατοχὴ. Ἡ Ἑλλάδα,

Ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ ἐντὸς τῆς Βασιλικῆς τῆς Γεννήσεως. Τὸν συνοδεοῦν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Καισαρείας κ. Βασιλείου, Πατρῶν κ. Νικόδημος, 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθίμος, Λαρίσης κ. Σεραφείμ, οἱ Πανιερ. 'Αρχιεπίσκοποι Διοικουσαρείας κ. 'Ιάκωβος, 'Ιορδάνου κ. Παλλάδιος, Νεαπόλεως κ. 'Αμβρόσιος, 'Ιεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος κ. ὁ Θεοφ. 'Επίσκοπος Αὐδώνης κ. Χρυσόστομος.

ἡ πατρίδα μας, βρίσκεται κάτω ἀπὸ συνεχῆ ἀπειλή. Δεηθῆτε, Μακαριώτατε, στὸν βασιλιὰ τῆς εἰρήνης, ὁ ὁποῖος ἐδῶ ἔστειλε τὸ πρῶτο μῆνυμα τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ, νὰ μᾶς στείλῃ ξανά τὸ μῆνυμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸ Ἔθνος μας, νὰ βοηθήσῃ τὸν κόσμον ὁλόκληρο νὰ ζήσῃ ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀγάπῃ καὶ νὰ χαρῆ τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Ἐυχαριστοῦμε, Μακαριώτατε. Ἐυχαριστῶ («Ἅγιοι Πατέρες»).

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε ἀρβιςτὶ ὅλους ὅσοι ἔσπευσαν στὴν ὑποδοχὴ τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ ὁποῖος ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφε «Ἅγιε Ναζαρέτ καὶ φίλτατε προσωπικέ, κύριε 'Ισίδωρε. Δυὸ πράγματα μᾶς ἔφεραν ὡς ἐδῶ κ. ἔγινε αὐτὸ τὸ παρόδοξο γιὰ τὴν Ἀγάπῃ Σας, πὸν μᾶς εἶδατε ἐδῶ πέρα, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐρχομένους ἐμὲ καὶ τόσους ἄλλους συνοδούς μου ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκούς. Πρῶτον ἡ πίστις τὴν ὁποία σὰν Χριστιανοὶ ἔχομε μέσα στὴν ψυχὴ μας, ὅσον βέβαια εἶναι δυνατόν νὰ τὴν ὁμολογή-

σωμεν ὡς ἄνθρωποι μὲ ἀδυναμίες, ὡς ἄνθρωποι σόκα φοροῦντες καὶ τὸν κόσμον οἰκοῦντες. Ἡ πίστις διὰ νὰ προσκυνήσωμεν τὰ ἱερά Προσκυνήματα στὴν Ἱερουσαλήμ, στὴν Ἁγίαν Πόλιν ἐκεῖνην, εἰς τὴν ὁποῖαν συνετελέσθησαν τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ δεύτερον ἡ ἀγάπῃ Σας, ἰδιαίτερος, ἀγαπητὲ «Ἅγιε Ναζαρέτ, ὠδήγησε τὰ βήματά μας ἀπὸ τὴν μίαν Πόλιν τὴν Ἁγίαν εἰς τὴν ἄλλην Πόλιν τὴν Ἁγίαν, τὴν ἄλλοτε κόμην Ναζαρέτ καὶ σήμερον μεγαλούπολιν, διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν Ἀγάπῃ Σας ἀφ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ προσκυνήσωμεν ταπεινὰ ἐδῶ, ὅπου ὑπεγράφη τρόπον τινα διὰ τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἡ ἀπαρχή, τὸ μέγα κεφάλαιον τῆς σωτηρίας, τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ κάνω σχετικὴν ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ θέματος, διότι εἴμεθα ὅλοι γνωστοὶ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, τῶν στοιχειωδῶν εὐαγγελικῶν γνώσεων ὅτι ὁ Ἐθαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου εἶναι ὁπωσδήποτε τὸ κεφάλαιον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ σωτηρία ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας ὡς Μητρός φερούσης καὶ γεννησάσης τὸν ἀχώρητον Θεὸν ἐκ τῆς κοιλίας Αὐτῆς,

Ο Μκκ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ στο Θεοδέξιμον Σπήλαιο τῆς Γεννήσεως. Διακρίνονται οί Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος καί 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθιμος.

ὡς προέλεξεν ὁ Ἄγγελος καὶ ὡς ἠθέλησε αὐτὸς Ὁὗτος ὁ Θεός. Θεωρῶ ἐντυχεῖς καὶ Ὑμᾶς προσωπικῶς ὡς Ποιμένα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ταύτης καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς διότι ἔχετε μέγα τὸ προνόμιον νὰ ἐρχεσθε ἐδῶ εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὰ ρεῖθρα αὐτά, ἀπὸ τὸν θόρυβον αὐτὸν τῶν ὑδάτων τῆς πηγῆς αὐτῆς νὰ ἀναπολήτε τὸ μέγα γεγονός καὶ νὰ βλέπετε μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σας, ὅπως ἡμεῖς τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι μας βλέπομεν τὴν Παρθένον Μαριὰμ ἐντρομόν καὶ τὸν Ἄγγελον προχωροῦντα πρὸς αὐτὴν καὶ λέγοντα: «Χαῖρε, Κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ». Μέγα προνόμιον. Μέγα προνόμιον δι' ὅλους σας, πὸν διαμένετε ἐδῶ. Παρακαλῶ δεχθῆτε τὰς θεομᾶς μας εὐχαριστίας διὰ τὴν ὑποδοχὴν, πὸν μᾶς ἐπεφυλάξατε καὶ μᾶς ἐδέχθητε ἐδῶ προσκνητῆς τοῦ χώρου, ὅπου τὸ πρῶτον ὑπεγράφη, — ἐπαναλαμβάνω, — τὸ συμβόλαιον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπίσης τὰς ταπεινὰς εὐχὰς ὄλων μας ὅσοι ἤλθομεν ἐδῶ προσκνηταί, ὅπως ὁ Κύριος ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναγίας ἡμῶν, ἐξ ἧς ἐσαρκώθη, νὰ διαφυλάττῃ καὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καὶ τὴν ἰδιαιτέραν Πατριδα μας τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅλο-

κλῆρον τὸν κόσμον ἀπὸ λιμοῦ, λοιμοῦ, σειμοῦ, καταποντισμοῦ, πυρός, μαχαίρας, ὥστε νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν Κόσμον ὀλόκληρον ἡ Εἰρήνη, ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα».

Ἀμέσως μετὰ ὁ Μακαριώτατος πρόσφερε στὸν Σεβ. κ. Ἰσίδωρο ἐγκόλπιο σὲ ἀνάμνηση τοῦ περάσματος του στὴ Ναζαρέτ καὶ ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Διοκαιοσαρείας κ. Ἰάκωβος ἀπέδωσε ἀραβιστὶ τὸν λόγο τοῦ Μακαριωτάτου. Ἀκολούθησε δεξίωση στὴν αἴθουσα τῆς Κοινότητος.

Μετὰ τὴ Ναζαρέτ, στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας. Εὐρισκόμενος κανεῖς στοὺς χώρους, ὅπου ἔζησε καὶ κινήθηκε ὁ Χριστὸς μας εἶναι φυσικὸ νὰ αἰσθάνεται κάτι περισσότερο ἀπὸ μιὰ συνήθη συγκίνηση, νὰ νοιώθει μιὰ πνευματικὴ ἀνάταση, νὰ ἀναβιώνει ὑπερυφυῆ γεγονότα καὶ νὰ συνειδητοποιεῖ τὴν ἐθνικὴ προσφορὰ τῶν Ἁγιοταφίτων Πατέρων. Ποιὸς Ἑλληνας διαβάζοντας τὶς ἐλληνικὲς ἐπιγραφὰς τῶν Ἱερῶν Προσκνημάτων καὶ βλέποντας τὸ γινώμιον σῆμα τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων (Φ.Τ.) δὲν θὰ νοιώσει ἐθνικὰ ὑπερήφανος; Ὁ Ἠγούμενος τῆς Κανᾶ Πανισ. Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος προσφέρει στὸν Μακαριώτατο

‘Ο Μακ. ‘Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προτάσσεται σέ δοξολογία στή Βασιλική τῆς Γεννήσεως στή Βηθλέεμ. Διακρίνονται οἱ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος, Πολυανῆς καί Κιλκισίου κ. ‘Αμβρόσιος, ὁ Πανιερ. ‘Αρχιεπίσκοπος Θαβωρίου κ. Δανιήλ καί ὁ Θεοφ. ‘Επίσκοπος Λωδώνης κ. Χρυσόστομος.

καί τοὺς συνοδοὺς του φιαλίδια μὲ «οἶνο τῆς Κανᾶ». Στὸν ‘Αρχιμ. ‘Αγαθάγγελο ὁ Μακαριώτατος ἐπέδω-
σε ἐπιστήθιο σταυρό.

‘Απὸ τὴν Κανὰ ἡ πομπὴ κατευθύνθηκε στὴν Κα-
περναοῦμ, ὅπου ἀνέμενε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας
κ. Γερμανός, ὁ ὁποῖος παρέθεσε γεῦμα σὲ γειτονικὸ
τῆς Τιβεριάδος ἐστιατόριο μὲ ψάρια τῆς λίμνης.
Στὴ συνέχεια ἐγίνε ἐπίσκεψη στὸν ‘Ι. Ναὸ
‘Αγίων ‘Αποστόλων Καπερναοῦμ, δίπλα ἀκριβῶς
στὴ λίμνη, ὅπου γιὰ λίγο ὁ Μακαριώτατος καί οἱ συ-
νοδοὶ του ἀναπαύθηκαν, γιὰ νὰ συνεχίσουν πρὸς τὴν
πόλη Τιβεριάδα, στὴν ‘Ι. Μονὴ τῆς ὁποίας τὸν ὑπο-
δέχθηκε ὁ ‘Αρχιμανδρίτης Τιμόθεος. Στὸν Πανοσιο-
λογιώτατο ὁ Μακ. ‘Αρχιεπίσκοπος πρόσφερε ἐπιστή-
θιο Σταυρό. ‘Απὸ τὴν Τιβεριάδα ἄρχισε ἡ ἐπιστροφή
στὰ ‘Ιεροσόλυμα μὲσω ‘Ιεριχοῦς καί Βηθανίας.

‘Αμέσως μετὰ τὴν Τιβεριάδα ἡ πομπὴ σταμά-
τησε στὸν ‘Ιορδάνη ποταμὸ, ὅπου ὁ Μακαριώτατος
τέλεσε ‘Αγιασμὸ κι ἔκανε «χατζήδες» ὅλα τὰ μέλη

τῆς συνοδίας. Στὴν ‘Ιεριχῶ ἐγίνε ἐπίσκεψη στὴν ‘Ι.
Μονὴ τοῦ Προφήτη ‘Ελισσαίου, μὲ τὴν συνομορέα,
ὅπου εἶχε ἀνεβεῖ ὁ Ζακχαῖος, ὅπου τὸν Μακαριώ-
τατο ὑποδέχθηκε ὁ ‘Ηγούμενος Πανος. ‘Αρχιμ. Γα-
βριήλ, στὸν ὁποῖο πρόσφερε ἐπιστήθιο σταυρό. Καθ’
ὁδὸν πρὸς τὴν ‘Ιεριχῶ ἐρειπωμένα χωριὰ μαρτυροῦ-
σαν τὴ φρίκη τοῦ πολέμου. Τελευταῖος σταθμὸς πρὶν
τὰ ‘Ιεροσόλυμα ἡ ‘Ι. Μονὴ Βηθανίας, ὅπου τὸν Μακ.
‘Αρχιεπίσκοπο ὑποδέχθηκε, παλιὸς γνώριμὸς του, ὁ
Συνοδικὸς Πανος. ‘Αρχιμ. Θεοδόσιος, ‘Ηγούμενος
τῆς ‘Ι. Μονῆς, πού πρόσφερε στὸν σεπτὸ Προκαθήμενο
τῆς ‘Εκκλησίας τῆς ‘Ελλάδος καί τοὺς συνοδοὺς του
κομποσχοίνια, ἔργα τῶν χειρῶν τῶν μοναζουσῶν τῆς
Βηθανίας. ‘Ο ‘Αρχιμ. Θεοδόσιος ξενάγησε τοὺς ἐπι-
σκέπτες καί στὸν ‘Ιερὸ Ναὸ τῆς ‘Αναστάσεως τοῦ
Λαζάρου, πού ἔχει ἀνεγερθεῖ πάνω στὸν τάφο τοῦ τε-
τραήμερου φίλου τοῦ Χριστοῦ καί κατατόπισε τὸν Μα-
καριώτατο σχετικὰ μὲ τὸ προσκύνημα. Στὸν ‘Αρχιμ.
Θεοδόσιο ὁ Μακ. ‘Αρχιεπίσκοπος πρόσφερε ἐπιστή-
θιο Σταυρό σὲ ἀνάμνηση τοῦ προσκυνήματός του.

6. Στὴν Ἱ. Μονὴ τοῦ Σινᾶ.

Τὴν Παρασκευὴ 25 Μαΐου ὁ Μακαριώτατος μετὰ τὴ συνοδία του καὶ τὸν Παριερώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖο, Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Ἀθήνα ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, μετέβη ἀεροπορικῶς ἀπὸ Τελ-Ἀβιβ μὲσω Ἐιλὰτ στὴν Αἴγυπτο, καὶ ἐπισκέφθηκε τὸν Ἱ. Μονὴ τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ¹¹. Στὸ Ἀεροδρόμιο τοῦ Σινᾶ τὸν Μακαριώτατο ὑποδέχθηκε ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου καὶ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης κ. Δαμιανὸς μετὰ τὸν Ἑλληνα Πρόξενο στὸ Κάιρο καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχῶν. Ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο ἔγινε μετὰ βᾶση μετὰ αὐτοκίνητα στὴν γεραρὰ βυζαντινὴ ἑλληνορθόδοξη Μονή, στὴν εἰσοδὸ τῆς ὁποίας ἀνέμεναν οἱ Σιναῖτες Πατέρες κ' οἱ φύλαρχοι τῶν βεδουϊνῶν. Ὁ Μακαριώτατος ἐνδύθηκε τὸν Μανδύα καὶ ὄδευσε ἐν πομπῇ στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὅπου ἐψάλη Δοξολογία. Ὁ ἴδιος ὁ Ναὸς εἶναι ἓνα μοναδικὸ μουσεῖο εἰκόνων βυζαντινῆς τέχνης ἀπὸ τίς πιὸ παλιές καὶ σημαντικὲς τοῦ κόσμου. Ὅπως ἀνέφερε μάλιστα στὸν Μακαριώτατο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Δαμιανός, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Μ. Χατζηδάκης ἔχει εἰπῆμενο ὅτι στὸ Σινᾶ ὑπάρχουν περισσότερες ἀπὸ τίς μισὲς βυζαντινὲς εἰκόνες ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁ Μακαριώτατος καὶ ὅλοι οἱ συνοδοὶ του ζοῦν στιγμὲς ἀνεπανάληπτες ἀντικρίζοντας τὰ μνημεῖα, τὸ Θεοβαδίστο Ὄρος, τὰ ἔργα τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὴ θυσία τῶν Σιναϊτῶν, ποὺ κι αὐτοὶ, μέσα στὴν ἔρημο, σὲ ἔδαφος ξένο κι ἀλλόθρησκο, κρατοῦν ἀναπεπταμένη τὴ σημαία τῆς Ὁρθόδοξης Ρωμοσύνης.

Μετὰ τὸ προσκύνημα στὴν Ἁγία Βάτο, ὁ Μακαριώτατος ζεναγεῖται στὴν Πινακοθήκη, στὸν Νάρθηκα τοῦ Καθολικοῦ, στὸ Νοσοκομεῖο, ποὺ διαθέτει τελειοτάτου τύπου ὄργανα καὶ παρέχει δωρεὰν περιθαλψὴ στοὺς Βεδουϊνοὺς, στὴν παλιά Τράπεζα, στὴν περίφημη Βιβλιοθήκη μετὰ τοὺς σπάνιους παπύρους, τοὺς περγαμηνοὺς καὶ χαρτώους κώδικες, τίς παλιές ἐκδόσεις καὶ τοὺς λοιποὺς πνευματικὸς θησαυροὺς, ποὺ διασώθηκαν στὸ ἱστορικὸ μοναστήρι καὶ ἀνεβαίνει μετὰ τὴ συνοδία του στὸ ἀρχονταρῆκι τῆς Μονῆς, ὅπου προσφέρονται ἀναψυκτικά. Στὸν Μακαριώτατο ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Δαμιανὸς προσφέρει σύγχρονη βυζαντινῆς τεχνολογίας εἰκόνα

11. Ἡ περὶ τὸ Σινᾶ βιβλιογραφία εἶναι τεράστια. Ἀξιόλογη ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας, τῶν θησαυρῶν του καὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως παρέχει τὸ δημοσίευμα τοῦ Εὐαγγέλου Παπαϊωάννου: Ἱερά καὶ Βασιλικὴ Μονὴ τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ, ἐκδ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς (1978). Τὴν κυριώτερη σιναϊτικὴ βιβλιογραφία βλ. στὸ «Σιναϊτικὸν Ἡμερολόγιον 1978», ἐκδ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ Ἱ. Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἔχει ἐξ ἄλλου ἀνατυπώσει τὸ βασικὸ ἔργο τοῦ Περιεχθῆ Γρηγοριάδη: Ἡ Ἱερά Μονὴ Σινᾶ, Ἱεροσολυμιτικὴ ἐκδοσις τοῦ 1875, ὅπως καὶ τὴν «Περιγραφὴ τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ» ἀπὸ τὴν ε' ἐκδοσὴ τῆς Βενετίας (Ν. Γλυκὺ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων). Βλ. καὶ τὸ σφαιρικὸ ἀφιέρωμα τοῦ περιοδικοῦ «Παράδοση» (ἐκδ. Ἱ. Μ. Χ α τ ζ η φ ὠ τ η), ἀρ. τεύχ. 12-14, 1979, σελ. 144.

τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του καὶ τὸν προσφωνεῖ μετὰ ἐξῆς:

«Μακαριώτατε,

Σᾶς καλωσορίζομεν.

Εἶναι μεγάλη καὶ ἱστορικὴ ἡ στιγμή αὐτὴ διὰ τὴν παλαιάτου ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ, ἡ ὁποία εἰς τὰς ἐσχάτιας αὐτὰς τῆς ἀγόνου ἐρήμον τῆς Πετραίας Ἀραβίας, μολοντί ἢ πλέον μικρὰ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποτελεῖ αἰωνόβιο κάστρο τῆς Ρωμοσύνης καὶ πιστὸν θεματοφύλακα τῶν παρὰδόνων τοῦ Γένους μας.

Διὰ πρώτην φορὰν πόδες Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πατοῦν τὸν ἐδολογημένον αὐτὸν τόπον, τὸν ὁποῖον προηγουμένως ἠγίασαν προφήτες ὡσὰν τὸν θεόπτη Μωϋσῆ καὶ τὸν ζηλωτὴ Ἡλία καὶ τὸν ἐπότισαν μετὰ τὰ δάκρυα μετανοίας καὶ τὸν ἀσκητικὸ ἰδρώτα καὶ τὸ αἷμα τῶν ἁγιοὶ ἀσκητῶν καὶ μάρτυρες τῆς πίστεώς μας. Ἡ ἀπόφασίς Σας νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὸ προκεχωρημένον αὐτὸ φυλάκιον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ νὰ προσκνησθετε τὰ σεπτὰ λείψανα τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος καὶ Πανσόφου Αἰκατερίνης, πληροῖ πάντα τὰ μέλη τῆς Σιναϊτικῆς Ἀδελφότητος χαρᾶς ἀνεκλαλήτου καὶ συγκινήσεως ἱερᾶς, διότι εἰς τὸ πρόσωπον Ὑμῶν προσβλέπομεν τὸν πεπνυμένον Προκαθημένον τῆς Ἐκκλησίας τῆς μητρὸς πατρίδος, τῆς ὁποίας εἴμεθα εὐγγύωμονες δέκται τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης καὶ φιλαδέλφου φροντίδος εἰς τε τὰς ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς ἡμῶν ἀνάγκας. Ἐδελπιστοῦμεν δὲ ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον θ' ἀπολαύομεν τῆς αὐτῆς γενναιοῦρου ἀγάπης Σας, προκειμένου νὰ δυναθώμεν ἀπερίσπαστοι νὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον τῶν πατέρων ἡμῶν εἰς τὴν ἀσκησὴν τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους πρὸς δόξαν τῆς ἀγιωτάτης Ὁρθοδοξίας.

Δραττόμεθα ὡσαύτως τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς, ὅπως ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν χαρὰν συμπάσης τῆς Σιναϊτικῆς Ἀδελφότητος διὰ τοὺς θεοφιλεῖς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους κραταιῶς προμαχεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὸς παραφυλακὴν τῶν πατέρων δογμάτων καὶ τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως ἀπὸ τὰς ἐπιβουλάς ἑτεροδόξων ἢ ἄλλων ἐχθρικῶς διακειμένων δυνάμεων.

Ἐντεῦθεν, Σᾶς καλωσορίζομεν μετὰ δὴν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συγκίνησιν, ἡ ὁποία μᾶς διακατέχει καὶ εὐχόμεθα νὰ διέλθετε καλῶς τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν Σας, ἔχητέ δὲ πλουσίαν τὴν εὐλογίαν τῆς προστάτιδος ἡμῶν ἁγίας Αἰκατερίνης

Καλῶς ἤλθατε».

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ προσφέρει στὸν Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Δαμιανὸ Μανδύα καὶ ἀντιφωνεῖ ὡς ἐξῆς:

«Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἀδελφε Ἁγιο Σιναίου, ἀγαπητοὶ πατέρες τῆς Μονῆς, Κύριε Πρόξενε.

Ἦτο πόθος διακαῆς καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς καὶ τῶν μελῶν τῆς συνοδίας μου ἐξ Ἀρχιερέων, ἄλλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν νὰ προσκυνήσωμεν τὰ Ἱερά Προσκυνήματα εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν Ἱεροσολύμων. Θὰ ἦτο ἀνεπίτρεπτον εἰς ἡμᾶς ἐὰν δὲν ἐπραγματοποιούσαμε καὶ τὸ παρὸν ταξίδιον ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ Σινᾶ, διὰ νὰ ἴδωμεν κατ' ἀρχὴν τὴν τοποθεσίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἡ Ἱερά Μονή, νὰ προσκυνήσωμεν τὸν Ἅγιον τοῦτον Τόπον, ὅπου ὁ θεόπαις Μωϋσῆς παρέλαβεν τὸν Νόμον καὶ ὅπου ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη ἐθουσιάσθη ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ ἀποτελεῖ τὸ σέμνωμα καὶ τὸ καύχημα τῆς ἱεράς ταύτης Μονῆς, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρον τῆς Χριστιανοσύνης. Ἐγκανχώμεθα ὡς Ἕλληνες, διότι ἀκριβῶς στὸ ἐξωγῆνον τρόπον τινὰ καὶ ἀπομακρυσμένον αὐτὸ ὄρος καὶ μέρος ἢ Ἑλλάς ἔχει τὴν γεωγραφίαν ταύτην καὶ πολυσέβαστον Μονήν. Ἐπιτρέψατέ μοι, ἀφοῦ Σᾶς εὐχαριστήσω πρῶτον διότι εἴχατε τὴν καλοσύνην καὶ νὰ μὲ προσκαλέσετε ἐδῶ, νὰ ἐκφράσω τὰ θεοῦ μου συγχαρητήρια καὶ πρὸς Ὑμᾶς προσωπικῶς τὸν Καθηγούμενον τῆς Ἱεράς ταύτης Μονῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Ἀδελφότητα αὐτῆς, πρὸς τοὺς ἐνασκουμένους ἐνταῦθα ὀσιωτάτους Πατέρας, οἱ ὁποῖοι μαζὶ μὲ τὴν Σεβασμιότητά Σας εἶναι πραγματικοὶ ἥρωες καὶ ἀποδεικνύουν πράγματι τὴν βαθεῖαν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἔχουν πρὸς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν θρησκείαν, διότι μόνον ὁ πιστεύων δυνατὰ καὶ βαθύτατα μπορεῖ νὰ μείνῃ ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον ταύτην καὶ νὰ ἐπιτελῇ τὰ καθήκοντα ὅσα ὀρίζουν οἱ Ὅσιοι Πατέρες διὰ τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς ἀσκητάς. Καὶ ἐπιθυμῶ τὴν στιγμήν αὐτήν, σᾶς κυρίως Πατέρες καὶ Ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς νὰ προτρέψω, ἂν εἶναι δυνατόν καὶ μὲ τὴν ἀδειάν σας, — καὶ τὸ δικαίωμα αὐτὸ μοῦ τὸ δίδει ἡ θέσις μου ὡς Προκαθημένον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς πατρίδος μας δηλαδή—, ὅπως μὲ ὑπερηφάνειαν ἐν Κυρίῳ καὶ μὲ ταπεινώσιν ὁμολογεῖτε τὴν ὡς Πατέρες τῆς Ἱεράς ταύτης Μονῆς τοῦ Σινᾶ προσπάθειαν καὶ ἐνάσκησιν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πνευματικόν, διότι ὅπως λέγει καὶ τὸ λόγιον (τοῖς ἐρημικοῖς ζωὴ μακαρία ἐστὶν). Ἀλλὰ ποιᾶς ἐρημικῆς ζωῆς; Τῆς θεϊκῆς ἔρωτι πτερουμένης. Αὐτὸς ὁ ἔρωσ, ὁ θεϊκὸς ἔρωσ, νὰ μὴ σᾶς ἐγκαταλείψῃ ποτέ, καὶ ἐδῶ μέσα, εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἢ ὁποία τώρα δὲν εἶναι τόσο ἐρημος, ὅσον ἦτο ἄλλοτε, ἐδῶ μέσα νὰ δέεσθε ὄχι μόνον ὑπὲρ σωτηρίας τῆς ψυχῆς σας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν προσκυνητῶν, πού βρισκόμαστε σήμερον ἐδῶ, καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅλων τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς πατρίδος μας ἰδιαιτέρως, ἢ ὁποία πολλὰ προβλήματα ἀντιμετωπίζετε καὶ αὐτῆ, ὥστε ἢ φωνή σας ὡς φωνὴ ἀσκητῶν, ὡς φωνὴ ἀνθρώπων πού εἴσατε πλησιέστεροι πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ ἐκείνους πού ζοῦν εἰς τὸν κόσμον, νὰ εἰσακουσθῇ ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, ὑπὲρ τῆς γαλήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὥστε ἢ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὴν ὁποίαν εἶδομεν εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἕως ἐδῶ (αὐτὰ τὰ ἔργα εἶναι ἢ Γέννησις Του, ἢ ταπεινώσις Του, ἢ Σταυρώσις του εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ ἢ Ἀνάστασις Του βέβαια, καὶ ἐδῶ τὸ Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης) τὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν κόσμον. Πρῶτον μεταξὺ τῆς

Ἀδελφότητος καὶ γενικώτερον μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ ἔλθῃ ὡς καρπὸς τῆς ἀγάπης αὐτῆς ἢ πολυπόθητος εἰρήνη, τῆς ὁποίας τόσην ἀνάγκην ἔχει ἢ ἀνθρωπότης σήμερον καὶ τόσο τὴν αἰσθάνεται ὡς ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτητον. Ὅπου δὲν ὑπάρχει εἰρήνη, δὲν ὑπάρχει εὐτυχία. Μὲ αὐτὰ τὰ λίγα, παρακαλῶ δεχθῆτε σεῖς μὲν Ἁγιε Συναίου, τὸν ἐγκάρδιον καὶ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν μου, σεῖς δὲ πατέρες τῆς Μονῆς τὸν πατρικὸν ἀσπασμὸν καὶ τὰς διαπύρους εὐχὰς μου».

Μετὰ ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Συναίου κ. Δαμιανὸς παρασημοφόρησε τὸν Μακαριώτατο μὲ τὸ ἀνώτατο παράσημο τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ἐκεῖνος δὲ ἀπένευε στὸν Πανιερ. τὸν χρυσοῦ σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος). Στους συνοδοὺς τοῦ Μακαριώτατου καὶ τὸν Πανιερ. Ἱεραπόλεως ὁ Πανιερ. Συναίου ἀπένευε τὸ ἀμφιπρόσωπο στρογγυλὸ μετάλλιο τῆς Μονῆς, πού εἶχε ἐκδοθεῖ μὲ τὴ συμπλήρωση 1400 χρόνων ἀπὸ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ μοναστηριοῦ ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό. Ἐπίσης τοὺς πρόσφερε βιβλία, λιθογραφίες τῆς Μονῆς καὶ ἀργυρὰ δαχτυλίδια εὐλογημένα ἀπὸ τὴν κάρα τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης.

Στὴ συνέχεια οἱ ἐπισκέπτες καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς παρακάθησαν σὲ γεῦμα στὴ νέα Τράπεζα, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου ὁ διαβαστὴς ἀνεγίνωσκε ψυχωφελὲς κείμενο ἀσκητικῶ Πατέρα. Ὁ Πανιερ. Συναίου ἐξ ἄλλου ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακαριώτατο εἶπε τὰ ἐξῆς:

«Μακαριώτατε,

Χαίρομεν χαρὰν μεγάλην διότι σήμερον εὐρίσκεσθε ἐν μέσῳ ἡμῶν.

Πολλὰς φορὰς κατὰ τὸ παρελθόν Σᾶς ἔχω ἐπισκεφθῆ ἐν Ἀθήναις καὶ Σᾶς κατέστησα κοινωνὸν τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζομεν. Τὸ ὅτι ὁμως σήμερον ἠθελήσατε νὰ ἔλθετε αὐτοπροσώπως εἰς τὸν Θεοβάδιστον αὐτὸν τόπον νὰ ἴδητε ἰδίως ὁμῶς τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβίω ἢ καθ' ἡμᾶς Συναϊτικῆ Ἀδελφότης, νὰ συνομιλήσετε μαζί μας καὶ νὰ διαπιστώσετε ἐκ τοῦ πλησίον τὰ προβλήματατά μας, εἶναι γεγονός τὸ ὁποῖον μᾶς συγκινεῖ βαθύτατα καὶ εἴμεθα εὐγνωμόνες.

Ἡμεῖς ἀπὸ τὴν σκοπιάν μας ἐπιθυμοῦμεν νὰ Σᾶς διαβεβαιώσωμεν, Μακαριώτατε, ὅτι ἰστάμεθα ἀγρυπνοὶ φρουροὶ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐδῶ εἰς τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον αὐτῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἢ πρόνοια τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔταξε. Εἴμεθα στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν καὶ φυλάσσομεν αὐτὸν τὸν ἡγιασμένον τόπον, διότι ἀγαπῶμεν τὴν πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἡμῶν καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ νὰ τὴν καταστήσωμεν βίωμα.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, ὁσάκις ἢ Ὁρθοδοξία ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς δοξάζεται καὶ λαμπρύνεται ἀπὸ

τοὺς πιστοὺς αὐτῆς χαίρομεν καὶ ἡμεῖς καὶ παρηγορούμεθα αἰχρόντες τὸν σταυρὸν ἡμῶν ἄνευ δυσκολιῶν. Ἀντιθέτως, ὡς ἂν ἡ Ὁρθοδοξία πολεμεῖται καὶ κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς αὐτῆς, λυπούμεθα καὶ αἰσθανόμεθα βαρύτερον τὸν σταυρὸν. Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς αὐτῆς οφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἄδολον χαρὰν ἡμῶν διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς μητρὸς Πατρίδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐτοποθέτησεν Ἑμᾶς Προκαθήμενον, πάντοτε προμαχεῖ κραταιῶς, εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς πατρῴας πίστεως δίδουσα τὴν Ὁρθόδοξον μαρτυρίαν αὐτῆς εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν.

Ἡμεῖς δέ, ὡς ταπεινοὶ μονασταὶ ἐν τῷ Ὁρει τούτῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ὤφθη ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μουσῆ, εἰς τὴν καιομένην καὶ μὴ καταφλεγόμενην βάτον καὶ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ἱκετεύωμεν ἐν δακρύοις τὸν Θεόν, ἐπικαλούμενοι τὴν Μεσιτείαν τῆς Παρθενομάτῃνος ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ ὄλων τῶν Συναϊτῶν ἁγίων, ὅπως χαρίζεται εἰς Ἑμᾶς, ὑγίειαν καὶ μακροημέρευσιν, ἵνα ὁρθοτομήτε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ συμπάσης τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ ἐγείρων τὸ ποτήριον τοῦτο εὐχομαι ὑπὲρ ὑγείας Ἑμῶν καὶ πάντων τῶν συνδαιτημόνων».

Ἡ ἐπιστροφή ἐγίνε πάλι ἀεροπορικῶς μὲ στάση στὸ Ἐιλάτ (Ἰσραηλινὸ ἔδαφος), ὅπου ὁ Μακαριώτατος καὶ ἡ συνοδία του ἐπισκέφθησαν τὸ ἐκεῖ περίφημο ἐνυδρεῖο. Ἦταν μιὰ μέρα μὲ ἀνεξίτηλες ἐντυπώσεις. Τὸ Σινὰ παραμένει πάντα ἕνας τόπος τυλιγμένος στὴ γοητεία καὶ τὸν θρόλο.

7. Συλλεΐτουργο στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων σφραγίσθηκε μὲ τὸ Ἀρχιερατικὸ Συλλεΐτουργο, πού τελέσθηκε τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 26 Μαΐου στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως, στὸ ὁποῖο προέστησαν οἱ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, περιστοιχούμενοι ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Πατρῶν κ. Νικόδημο, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμο, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀμβρόσιο, Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Δωδώνης κ. Χρυσόστομο, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες καὶ Πανισρ. Ἀρχιεπισκόπους τοῦ Πατριαρχείου καὶ πολλοὺς κληρικούς. Παρέστησαν ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὰ Ἱεροσόλυμα κ. Ἡλίας Μαλτέζος κ.ἄ. ἐπίσημοι, καθὼς καὶ πλῆθος Ὁρθοδόξων, πού κατέκλυσαν τὸν Ναὸ. Κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ Κοινωνικοῦ κήρυξε τὸν Θεῖο Λόγον κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Διοδώρου, πού ἐξέφρασε κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἢ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοῖ» (Ἰω. ιζ' 5).

Μακαριώτατοι,

Σεβασμιώτατοι,

ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου, πὸν ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ἐὐαγγελίου σήμερον, ἀναφέρονται εἰς δλόκληρον τὸν κύκλον τῶν δραματικῶν γεγονότων τῶν ἐκτυλιχθέντων εἰς τοὺς ἁγίους τούτους τόπους καὶ ἀντιστοιχοῦντων εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ἱερά καὶ πάνσεπτα Προσκνητήματα τῆς Ἁγίας Σιών.

Δι' ἡμᾶς τοὺς προσκνητὰς — τόσον τοὺς περικυκλοῦντας τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον ὅσον καὶ τοὺς περιεστώτας ἐντὸς τοῦ πανίερου τούτου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως — τῶν ὁποίων ὁ Κύριος ἠδόκησε νὰ κατευθύνῃ τὰ βήματα εἰς αὐτὸν τὸν χώρον τὸν φέροντα τὰ ἴχνη τῆς ἰδικῆς Του παρουσίας, εἶναι ἐξαιρετικὸς ἐπίκαιρος καὶ κυριολεκτικῶς ἐντὸς τόπου καὶ χρόνου, νὰ ἔχωμεν μιαν βιωματικὴν προσέγγισιν, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, πρὸς τὰ ὑπερφυῆ Γεγονότα, διὰ τὰ ὁποῖα, παραλλήλως πρὸς τὸν ἀκουσθέντα εὐαγγελικὸν λόγον, προσφέρεται καὶ ἡ κραυγὴ τῶν λίθων καὶ τοῦ ὄλου περιβάλλοντος πρὸς αἰσθητοτέραν ἀντίληψιν καὶ μυσταγωγικὴν-λειτοουργικὴν-βίωσιν αὐτῶν.

Εἰς τὸ ἐγγύτατον ὑπερῶν τῆς Σιών ὁ Κύριος ἐτέλεσε τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον καὶ παρέδωκε τὸ ἁγιώτατον Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Γνωρίζει ὅτι μετ' ὀλίγον τὸν ἀναμένει ὁ Γολγοθᾶς, ὁ «κρανίου τόπος» (ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τούτου ἤδη περιλαμβανόμενος), καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ «καυρὸν μνημεῖον», ὁ Πανάγιος Τάφος (τὸ ἐπίκεντρον τοῦ ἐνταῦθα προσκνητήματος ἡμῶν). Καὶ ἐνῷ ἤδη προσβλέπει πρὸς τὸν Σταυτὸν καὶ τὸν Τάφον, ἐν τούτοις ὁμιλεῖ διὰ τὴν δόξαν Του! Αὐτὸν τούτον τὸν Σταυρὸν τὸν ἀντικρύζει ὡς θρόνον δόξης. Εἶχεν ἤδη προαναγγεῖλει, μάλιστα ὁμιλῶν πρὸς Ἑλληνας, προσκνητὰς τότε, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ «Πάσχα τῶν Ἰουδαίων» (Ἰω. β' 13), ὅτι «ἐ λ ἡ λ υ θ ε ν ἢ ὥ ρ α , ἵ ν α δ ο ξ α σ θ ἦ ὁ υ ἰ ὶ ο ς τ ο ῦ ἀ ν θ ρ ὴ π ο υ» (αὐτ. ιβ' 23). Καὶ πάλιν, μετὰ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον, ἐν ὄψει τοῦ ἐπικειμένου Σταυροῦ Του, ἐπαναλαμβάνει (αὐτ. ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ), τονίζων μετὰ βεβαιότητος ὅτι «εὐθὺς δοξάσει αὐτὸν» ὁ Θεὸς (αὐτ. ιγ' 32). Διότι γνωρίζει ὅτι μετὰ τὸν Σταυρὸν θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ δόξα τῆς Ἀναστάσεως καὶ ὁ θρίαμβος τῆς Ἀναλήψεως Αὐτοῦ, διὰ νὰ καθήσῃ ἐν δόξῃ ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς, «τῆ δόξη ἢ εἶχεν πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι».

Ἴδον διατί, εἰς τὴν «ὑπερφυῆ προσευχῆν» Του, περιλαμβάνει εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λόγον ὄλον τὸν στέφανον τῆς θείας Του δόξης· καὶ συνδυάζων τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Πάθος πρὸς τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν

ἐνδοξον Του 'Ανάληψιν «ἀπὸ ὄρους τοῦ καλομένου ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς 'Ιερουσαλήμ» (Πράξ. α' 12), δέεται καὶ ὀμιλεῖ διὰ τὴν δόξαν, ἣ ἐποία εὐθὺς Τὸν ἀναμένει.

Προσεκνήσαμεν καὶ ἡμεῖς προχθές, ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς 'Αναλήψεως, τὰ ἴχνη τῶν ἀχράντων ποδῶν Του, εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβῶς ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖου («Ὁ Κύριος ἀνελήφθη εἰς οὐρανοὺς»), ἐκ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν.

Καὶ ἐπικαίρως σήμερον εἰς τὰ μεθέορτα τῆς 'Αναλήψεως, ἔχομεν ἔναντον εἰς τὰς ἀκοάς μας τὸν λόγον τῆς «ἀρχιερατικῆς» Του προσευχῆς, ποῦ ἀπηθύνθη πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, λέγων «καὶ νῦν δόξα σὸν με σὺ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί».

Τοῦτον τὸν λόγον, τὸν συνάπτοντα τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν 'Ανάστασιν καὶ τὴν 'Ανάληψιν τοῦ Κυρίου εἰς ἓνα φωταυγῆ κύκλον δόξης ἐπιστέφοντα τὸ ὅλον ἔργον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας ἡμῶν, μᾶς ὑπομνηματίζουσιν ἐνταῦθα ἐποπτικῶς τὰ περιβάλλοντα ἡμᾶς ἱερά Προσκνητήματα. Ἀπὸ τοῦ φορικτοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῆς ἁγίας Ἀποκαθηλώσεως, καὶ ἐξαίρετως ἀπὸ τοῦ Παναγίου Τάφου, «οἱ λίθοι κεκράζονται, μάλιστα ὁ ἀποκλισθεὶς ἐκ τοῦ μνήματος», διακηρύσσοντες τὴν δόξαν τοῦ Σωτήρος μας, «ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν» (Ρωμ. δ' 25).

Ὁ δὲ ἡμᾶς σταυρωθεὶς, καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς ἀπ' ἡμῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐν δεξιᾷ καθήσας τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν εἶναι ὁ αἰώνιος ἀρχιερεὺς καὶ «μεσίτης» τῆς σωτηρίας ἡμῶν (Α' Τιμ. β' 5).

Πρὸς Αὐτὸν «ἄνω σχῶμεν τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας». Καὶ πρὸς Αὐτὸν ζωηρῶς ἐνατενίζοντες καὶ προσκυνοῦντες («τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν Αὐτοῦ») — καθὼς καὶ ἠξιώθημεν τῆς προσκνήσεως τῶν ἰχνῶν Του εἰς τὰ καθ' ἕναστον ἅγια Προσκνητήματα τῆς ἁγίας Γῆς — ἃς ἔχομεν τὴν συναίσθησιν ὅτι ἐν συναφείᾳ πρὸς ταῦτα μᾶς ἐχαρίσθη τὸ προνόμιον, ἵνα «πρὸ σε ερχώμεθα μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος» Αὐτοῦ.

Καὶ εἴθε, δι' εὐχῶν τοῦ Πατρὸς καὶ Πατριάρχου καὶ τῶν Πατέρων καὶ ἀδελφῶν τῆς ἐν τῇ ἐπιγείῳ 'Ιερουσαλήμ διακονούσης ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, καὶ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐλογίας τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, νὰ ἀξιωθῶμεν «εἶναι ἀβωμεν ἔλεον καὶ χάριν ἐδρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν» ('Εβρ. δ' 16).

Ἐῤῥεσθε, Μακαριώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας Πόλεως 'Ιερουσαλήμ, νὰ γίνῃ ἄξιον τὸ προσκνήμα ἡμῶν. Νὰ ἀποφῆσιν εἰς ἡμᾶς αὐξήσιν πίστεως καὶ εὐσεβείας, μάλιστα δὲ πίστιν ἐνεργὸν καὶ ζῶσαν, «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην» καὶ δι' ἔργων ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος καὶ ζωῆς ἐν γένει κατὰ Χριστόν. Διὰ νὰ ἀξιωθῶμεν, μετὰ τὴν ἐπίγειον 'Ιερουσαλήμ, νὰ συναυψωθῶμεν ὑπὸ τοῦ Κυρίου «εἰς τὴν ἄνω 'Ιερο-

σαλήμ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Ἐψαλαν οἱ καλλίφωνοι χοροὶ τοῦ Πανιέρου Ναοῦ ὑπὸ τὸν Πρωτοψάλτη κ. Στυλιανὸ Μπονάνο καὶ τὸν Λαμπαδάριο κ. Χρυσόστομο Παπᾶ. Τὸ συλλειτουργο μεταδόθηκε ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ 'Ισραηλινὸ Ραδιόφωνο. Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος προσφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Σεραφεῖμ, περιπόθητε Ἡμῖν ἀδελφε ἐν Κυρίῳ καὶ Συλλειτουργε,

Χαίρει σήμερον ἰδιαζόντως καὶ ἀγάλλεται ἡ τῶν Ἐκκλησιῶν Μητέρα καὶ εὐγνωμόνως πρὸς τὸν Ὑψιστον ἀναπέμπει εὐχαριστίας καὶ αἶνον ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μυσταγωγίᾳ, ἣν ἐν συλλειτουργίᾳ προσφέρομεν Αὐτῷ, ὅτι κατηθύνεν αἰσίως τὰ διαβήματα τῆς Ὑμετέρας πεφιλημένης Ἡμῖν Μακαριότητος καὶ τῶν σεπτῶν Αὐτῆς Συνοδῶν τὸ πρῶτον εἰς προσκνήσιν τῶν πανσέπτων καὶ Παναγιῶν Προσκνημάτων τῆς Χριστιανοσύνης καὶ τῆς τιμαλφοῦς ἐθνικῆς ἡμῶν Παράκαταθήκης.

Ἀνεκφράστῳ οὖν ἀγαλλιάσει μετέχομεν μετὰ συμπάσης τῆς περὶ Ἡμᾶς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος τοῦ ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἱερᾷ Γῇ, ἣτις ἀπ' αἰῶνων πολλῶν συνδέεται ἀρρήκτως μετὰ τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος διὰ κοινῶν ἀδιασείστου ἱστορικῆς ἐπιχειρηματολογίας, ἀδιαλείπτως ἀνανεουμένης ὑπὸ τῆς σκαπάνης τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐρεῖνης, φεροῦσης εἰς φῶς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς Ἑλληνιστικῆς καὶ Βυζαντινῆς περιόδου.

Ἴδού διατὶ ἐν πνευματικῇ ἐξάρσει ἡμεῖς οἱ Θεοβεν ἐκπαλαί τεταγμένοι περιφρουρεῖν οὐ μόνον τὰ θεῖα ταῦτα σκηνώματα καὶ ἀγλαίσματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως ἀλλὰ καὶ συνάμα πολέτιμα ἐθνικὰ θησαυρίσματα, διαδηλοῦμεν ἐν προσευχῇ καὶ δεήσει αἰνοῖς καὶ δοξολογίαις τὴν ταυτότητα τῆς πίστεως, τῆς κοινῆς παραδόσεως, τῆς κοινῆς λατρείας, τῆς κοινῆς γλώσσης, τῆς κοινῆς διορθοδόξου καὶ διαχριστιανικῆς γραμμῆς, τῶν κοινῶν ὀνείρων καὶ ἐλπίδων, τῶν κοινῶν σκοπῶν καὶ θεῶν δραματισμῶν, τῶν κοινῶν ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων, καὶ τῶν κοινῶν τέλος πνευματικῶν συμφερόντων.

Ἐνεκὰ δὲ τοῦ στενοῦ τούτου δεσμοῦ, ὅστις διέπει τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Ἡμῶν, αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέραν καὶ μείζονα τὴν ἀγάπην καὶ συμπαραστάσιν τοῦ θ' Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥς θεοφιλῶς προτίσται ἡ Ὑμετέρα γερασμία Μακαριότης. Ἀπόδειξις δὲ τῶν ἀγαθῶν καρπῶν τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καθίσταται τὸ γεγονός, ὅτι τὰ μέλη τῆς γερραῆς ἡμῶν Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος εἰσὶ τέκνα τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος, γαλουχηθέντα ἐν τοῖς κόλποις

της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, ἐλθόντα δ' ἀκολούθως εἰς τὸ ἱερόν τοῦτο Τέμενος τῆς 'Ορθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, ἵνα ὡς Σίμωνες Κυρηναῖοι ἄρωσι τὸν Σταυρὸν τοῦ Μαρτυρίου τοῦ 'Ἐθνους καὶ τῆς κατ' 'Ανατολὰς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας.

Ὁὕτω, ἐνῶ μὲν Ἡμεῖς ἐσμὲν μία προέκτασις τῆς 'Ακροπόλεως τῶν 'Αθηρῶν καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δ' ἀδελφὴ 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος, οὐ πάεται ἐν ταῦτῳ ἀποτελοῦσα καὶ μίαν προέκτασιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ ἰδρυθείσης καὶ διὰ τοῦ τιμίον Αὐτοῦ αἵματος ἀναπνυχθείσης Μητρὸς τῶν 'Εκκλησιῶν καὶ τῆς πρωτοχριστιανικῆς Κοιότητος τῶν 'Ιεροσολύμων, εἰς ἣν ἀνῆκε ὁ 'Απόστολος Παῦλος, ὅστις μετὰ τὸ ὄραμα τῆς Τρωάδος, «εὐθέως ἐζήτησεν ἐξελεῖν εἰς Μακεδονίαν, ὅτι προσκέκληται αὐτὸν ὁ Θεὸς εὐαγγελίσασθαι.» (Πράξ. 16,10) συνέχισε τὴν πορείαν αὐτοῦ πρὸς τὰς 'Αθήνας, ἐνθα ἐκ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τῆς 'Ακροπόλεως εὐγγελισάτο τοῖς 'Αθηναίοις τὸν "Ἄγνωστον Θεόν.

'Εν αὐτοῖς τοῖς ἰδανικοῖς ὄλοεν προάγεται ὁ σύνδεσμος τῶν 'Εκκλησιῶν ἡμῶν καὶ διότι ἡ 'Ελλαδικὴ 'Εκκλησία ἀντελήφθη, ὅτι προκειμένου ὅπως διατηρηθῶσιν εἰς χεῖρας τῶν Φυλάκων 'Αγιοταφῶν Πατέρων τὰ Πανάγια Προσκυνήματα, δέον ὅπως καὶ αὐτὴ ἐνεργῶς συμβάλλῃ εἰς τοὺς τιτανικοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἀνευ προηγουμένου θυσίας, εἰς τὰς ὁποίας καθημερινῶς ἐπὶ τόσους αἰῶνας ὑποβάλλεται ἡ 'Αγιοταφικὴ 'Αδελφότης, ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ἵνα συνεχίσῃ τὴν παρουσίαν τῆς 'Ελληνικῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας ἐν τῇ 'Αγίᾳ Γῆ, διαφυλάξῃ καὶ προστατεύσῃ τὰ ἀπαράγραπτα προνόμια καὶ κυριαρχικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, περιφρουρήσῃ δὲ τὸ 'Ορθόδοξον Χριστεπώνυμον πλήρωμα τοῦ ἡμετέρου παλαιφάτου Πατριαρχείου.

'Επισκεφθεῖσα ἡ 'Υμετέρα περισπούδαστος 'Ημῶν Μακαριότης τὰ 'Ιερά Σκηνώματα, ἰδίως ὄμμασι διεπίστωσεν, ὅτι ταῦτα τυγχάνουσιν οὐ μόνον ἀνεκτίμητος θρησκευτικῆς παρακαταθήκης, ἀλλὰ καὶ ἐπάλξεις τοῦ 'Ελληνικοῦ πνεύματος, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ 'Αγιοταφῖται πατέρες ἴστανται ἀκοίμητοι φρουροὶ καὶ ἄμισθοι πρέσβεις τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν γένους ἐφάμιλλοι τῶν Βυζαντινῶν ἀκριτῶν.

'Υπὸ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἐμφοροῦμενοι ἐν αὐτῷ τῷ Πανιέρῳ Ναῷ, ἐνθα τὴν ἀναίμακτον προσφέρομεν ὁμοῦ λατρείαν ὑπὲρ τῶν πολλῶν δωρεῶν ὡς ἐπεδαφίλευσεν 'Υμῶν πλουσίως ὁ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐνδόξως ἀναληφθεὶς ἀπ' 'Ημῶν Κύριος, ἰδιαζόντως χαιρετίζομεν τὴν 'Υμετέραν Θεοφροσύνην Μακαριότητα καὶ τὴν Αὐτῆς σεπτὴν συνοδείαν, ἐξαιτούμενοι παρ' Αὐτῆς, ὅπως ἐπανερχομένη ἐν τῇ Φιλίᾳ ἡμῶν Πατριδί μνημονεύῃ τῶν ἀγῶνων τῶν 'Αγιοταφῶν καὶ τῆς αὐτοθυσίας αὐτῶν πρὸς προάσπισιν τῆς ἐθνικοθρησκευτικῆς κληρονομίας τοῦ Γένους ἡμῶν, μεταδῶν δὲ πᾶσι τοῖς Αὐτῇ πεπιστευμένοις εὐσεβέσι Χριστιανοῖς ἄρχουσιν καὶ ἀρχομένους τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν, αἵτινες ἀναβλύζουσι ἐκ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, τὴν χάριν δὲ καὶ τὸ Φῶς, ὅπερ πηγάζει ἐξ Αὐτοῦ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου, 'Αμῆν».

Στὴν ἀντιφώνησίν του ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶπε:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα τῆς 'Αγίας Πόλεως 'Ιερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, σεβάσμιε καὶ περιπόθητε ἐν Κυρίῳ 'Αδελφεὲ Κύριε Διόδωρε, Σεβασμώτατοι, 'Οσιολογώτατοι,

Αἰσθήματα βαθύτατης συγκινήσεως καὶ χαρᾶς κατακλύζουσι τὰς καρδίας ἡμῶν, ἐκ τῆς ὑπεροσμίου δωρεᾶς, νὰ εὐρισκώμεθα μετὰ τῶν 'Αδελφῶν καὶ ἐν Κυρίῳ Συνεργῶν ἡμῶν, ἐνθα ἐβάδισαν οἱ Πανάχραντοι Πόδες τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ καθηγιασμένῳ τούτῳ Παλλαδίῳ τῆς Σαρκώσεως τοῦ Θείου Λόγου καὶ τῆς δι' Αὐτοῦ 'Αποκαλύψεως τοῦ Μόνου 'Αληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀκτινοβολίας πρὸς τὸν σύμπαντα κόσμον τῆς Χριστιανοσύνης.

Δι' ὃ καὶ ἀγαλλομένη διανοία, Μακαριώτατε, πρὸς τὸν περιβάλλοντα Πανάγιον Χῶρον μυστικῶς ἀναμέλομεν:

«Χαῖρε Σιών 'Αγία,
»Μήτηρ τῶν 'Εκκλησιῶν,
»Θεοῦ Κατοικητήριον...».

Μέγα τὸ 'Όνομα τοῦ 'Αγίου Τριαδικοῦ ἡμῶν Θεοῦ, τοῦ καταξιούντος ἡμᾶς προσκνεῖν τὸν Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου Πανάγιον Τάφον καὶ ἱεροουργεῖν ἐν τῷ Πανιέρῳ Ναῷ τῆς 'Αναστάσεως.

'Ἐτι πλεῖον, Μακαριώτατε, τῇ πρὸς Κύριον δοξολογία αὐτῇ, χαρᾶς πληροῦνται αἱ καρδίαι ἡμῶν ἀνεκκαλήτου, ὅτι μετὰ τῆς 'Υμετέρας Μακαριότητος συλλειτουργοῦμεν, ἐν μέσῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἡ Ζωὴ ἡμῶν Χριστὸς ὁ Θεός, ἐτελειούρησε τὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου προαιώνιον μυστήριον καὶ ἐνθα ἐστήθη ὁ Ζωοποιὸς Σταυρός.

Ταπεινοὶ οὖν καὶ ἡμεῖς φαρφύλακες, ὡς καὶ οἱ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν Χριστιανικῶν 'Εκκλησιῶν τῆς 'Ορθοδοξίας, ἤλθομεν εἰς τοὺς 'Αγ. Τόπους, εὐλαβεῖς μὲν ἡμεῖς προσκνηταί, εἰς ἀντήσιν δὲ ἀνανεωτικῆς πνευματεμφόρου δυνάμεως, ἐπὶ συνεχίσει ἀστεμφεῖ τῆς ποιμαντορίας τοῦ ἐν Χριστῷ πληρώματος τῆς ἀποστολικῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος.

'Ἰδοῦ, Μακαριώτατε!

Αὕτη ἡ 'Ιερά Σκοπία, ἐπὶ τὴν ὁποίαν ἡ 'Υμετέρα Μακαριότης, μετὰ τοῦ πνευματικοῦ 'Υμῶν 'Επιτελείου, ἐτάχθητε Φρουρός, εἶναι ὁ γοητευτικὸς πνευματικὸς μαγνήτης, ὁ ἔλκων πάντας ἡμᾶς, τοὺς ἐγγεῆς καὶ τοὺς μακρῶν, ἐν Κυρίῳ ἀδελφούς.

Τοῦτο τὸ Φρούριον τῆς 'Ορθοδοξίας, Μακαριώτατε, ὑπενθυμίζει τὴν ἔρημον, διὰ τῆς ὁποίας ὠδήγηε ὁ Μωϋσῆς τὸν περιούσιον λαὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν τῆς 'Επαγγελίας.

Βεβαίως, Μακαριώτατε, καλῶς γνωρίζετε, ὡς καὶ ἡμεῖς πάντες καὶ πᾶσαι αἱ 'Αδελφαὶ 'Ορθόδοξοι 'Εκκλησίαι, δὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι φόρτον μέγαν καὶ

ἐπίμοχθον ἐπ' ὤμων φέρετε ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν ὑπερτάτου τούτου καθήκοντος.

Καὶ διὰ τοῦτο, εἰς τοιοσμὸν τῆς ἐπιγνώσεως ἡμῶν ταύτης, διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν, σεμνῶς διαλαλοῦμεν τὸν ἀδελφικὸν πόθον καὶ τὸ χρέος, ἵνα πολλοσημῶριον τοῦ σταυρικοῦ τούτου βάρους μεθ' ὧμῶν συνάρωμεν, ὡς κοινῆς τῆς πρὸς πάντας δωρεᾶς, ἀλλὰ καὶ κοινῆς ὁμοίως τῆς σφειλῆς.

Ἀναμφιβόλως ὁμως, Ἅγιε ἐν Κυρίῳ Ἀδελφέ, ἂν καὶ ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ κόσμου δικαιολογῇ τὴν πικρὰν διαπίστωση, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ χειμάζεται, ὁμως εἰς τοῦτο ἤκομεν οἱ στρατιῶται Κυρίου, ἵνα «μαρτυρήσωμεν τῇ ἀληθείᾳ...» (Ἰω. 18,37), ὥστε τὸ ἀποστολικὸν ἡμῶν ἔργον νὰ τελεῖται ὑπὸ τὸ συμβολικὸν καθεστῶς ἀγῶνων καὶ Νίκης, ὡς ἐν τῇ ἐροίμῳ Μωϋσῆς ὕψωνε τὰς χεῖρας προσευχόμενος πρὸς Κύριον (Ἐξ. 17,11).

Ὁρθῶς ὅθεν καὶ δικαίως, Μακαριώτατε, ἡ Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τὴν ἱστορικὴν προτεραιότητα ἀναγνωρίζουσα καὶ ἀπονέμουσα, ἀλλὰ καὶ τὸ προμαχικὸν τοῦ ἀγῶνος τῆς διαφυλάξεως τῆς τιμαλφοῦς Ἠγεσίας τῆς Ὁρθοδοξίας ἐγκαίρως διαγνοῦσα, ἀπὸ τῶν πρώτων αἰῶνων, διὰ τῆς Δ' ἐν

Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν ἔτει 451, τὴν μέχρι τότε ἐξηρητημένην ἐπισκοπὴν Ἱεροσολύμων, ἀνεβίβασεν εἰς Πατριαρχεῖον, οὐ μόνον τὸ δίκαιον ἀπονέμουσα καὶ τιμῶσα αὐτὴν ὡς Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπου ἐν πληρότητι Θεανδροικοῦ μεγαλείου ἀνεπετάσθη καὶ ἐλειτούργησε τὸ τρισσὸν ἀξίωμα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὅπου, διὰ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἰδούθη ἡ πρώτη ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὸ θεμέλιον θέτουσα τοῦ Ἱεροῦ Φυλακτηρίου τῶν Ἁγίων Τόπων, χρυσῆν Δέλτον καθηγιασμένων Χωμάτων.

Διὸ καί, ἐν κατανύξει καὶ συντριβῇ καρδίας, ἐπαναλάβωμεν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ:

«Ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος
οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ' ἡ οἰκὸς Θεοῦ,
καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ» (Γεν. 28,17).

Τί δὲ πρότον, τί ὕστερον, τῶν ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις τούτοις ἐξαριθμήσωμεν;

Τόν, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην ὄραν συμπροσυχόμεθα, ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, τὰ Ἱερὰ Προσκυνήματα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Παναγίου Ταφου, τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Βηθλεέμ, μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ

Ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὰ Ἱεροσόλυμα κ. Ἡλίας Μιλτιάδης μετὰ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ κατὰ τὴν δεξίωση ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν του.

Ἁγίου Σπηλαίου, ὅπου ὁ Τόπος τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος; Τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Γεθσημανῆ, ἐν ᾧ ὁ Τάφος τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου;

Τὸ Προσκύνημα τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν; Τὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ; Τὸν ἐν Ποταμῷ Ἰορδάνῃ σεπτὸν χῶρον τῆς Βαπτίσεως; Τὸ Θαβώριον Ὄρος, ὅπου μετεμορφώθη ὁ Κύριος; Ἡ τὸ πλῆθος τῶν πνευματικῶς διανοηζόντων τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερῶν Προσκυνημάτων, Ἐκκλησιῶν, Μονῶν καὶ ἄλλων Ἱδρυμάτων; Ἐπιλείπει ἡμᾶς ὁ χρόνος! Ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν τὰ παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένα καὶ διεθνῶς ἰσχύοντα προνόμια τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος.

Κατόπιν τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου ταύτης στηρίξεως τῆς ἐνταῦθα Δυναστείας Κυρίου, τίς ἐξικριάζει τῶν θαυμασιῶν Αὐτοῦ τὸ πλῆθος; Ποῖος Νοῦς, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ὑπεροδιάνοια, θὰ δυναθῆ ποτέ νὰ μελετήσῃ τὰ ἔργα Κυρίου; Ποία γλῶσσα νὰ τὰ ἐξαριθμήσῃ; Δι' ὃ καὶ ἐν ταπεινώσει, πρὸ τῆς ἀπίστου εὐεργεσίας καὶ δυνάμεως Αὐτοῦ, ἐν κατανύξει βοῶμεν:

«Δόξα τῷ ἐν Τριάδι Ἐνὶ καὶ Μόνῳ Ἀληθινῷ Θεῷ!»

Καὶ ἐπειδὴ ἡ τῆς Ἐκκλησίας τιμὴ, ἐπὶ τὸν ἑαυτῆς Ἐπίσκοπον διαβαίνει καὶ κατὰ τοὺς θεοφόρους Πατέρας, δέξασθε, Μακαριώτατε, τὴν ἔκφρασιν τοῦ, ἰσομήκουσ τῇ Σιωνίτιδι Μητρὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐποφειλομένου σεβασμοῦ ἡμῶν πρὸς τὸ σεβάσιμον Ὑμῶν πρόσωπον, τὸ δεξιὸν ἐν συνέσει Πατριάρχῃ τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως, μεθ' ὃ ὁ Κύριος κατηξίωσεν ἡμᾶς, ἵνα συλλειτουργήσωμεν σήμερον ἐν τῷ Πανίερῳ τούτῳ Ναῷ, τῷ περικαλλεῖ τούτῳ κτίσματι τοῦ ἐν Ἁγίοις Χριστιανοῦ Βασιλέως ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καὶ ἰσαποστόλου, ἔχοντες ἀντιφθεγγόμενους τοὺς τὸ πρῶτον ἐνταῦθα τὴν Ἀνάστασιν κηρύξαντας θεοειδεῖς Ἀγγέλους, καὶ συννυμνήσωμεν τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν Μίαν Δόξαν καὶ Βασιλείαν, εἰς μαρτυρίαν τῆς Ἀληθείας πρὸς ἅπαντα τὸν κόσμον.

Ἀναζωπυροῦντες δὲ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν θεοπαράγγελτον ἀγάπην πρὸς ἅπαντας, συνεφέγομεν σήμερον τὸ Ἄχραντον τοῦ Σωτῆρος Σῶμα καὶ συνεπίομεν τὸ Τιμιόν Αὐτοῦ Αἷμα, τὸν θάνατον Αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ ὁμολογοῦντες, ὅτι, τὴν δι' Αὐτοῦ ἐλπίδα σωτηρίας ἐν βεβαιότητι προσδοκῶμεν.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, Φρουρὲ καὶ Φύλαξ, ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος τῶν Ἁγιοταφικῶν Πατέρων, τοῦ Παναγίου Τάφου, τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως, τῆς Ἀγίας Γεθσημανῆ καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐτελεσιουργήθη τὸ ὑπερφύεθρον τῆς σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον, δέξασθε τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης ἡμῶν τε καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανοσύνης, διὰ τὴν προστασίαν καὶ περιφροσύνησιν τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἐτι, Μακαριώτατε, δέξασθε καὶ τὸν πλήρη ἀγά-

πης καὶ εὐλαβοῦς ἱστορικῆς ἀναμνήσεως μανδύαν αὐτόν, ἐκ μέρους τῆς Μετριότητος ἡμῶν καὶ τῆς Ἀδελφῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκ χειλίσμα ἀγαπώσης ἀδελφικῆς καρδίας.

«Φωτίζου, φωτίζου, ἡ Νέα Ἱερουσαλήμ», ἢ γὰρ δόξα Κυρίου, ἢ δόξα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Ζωοδόχου Τάφου καὶ τῆς ἐνδόξου Ἀναστάσεως, ἐπὶ Σε ἀνέτειλεν!

Σὺ δέ, Μακαριώτατε Προωθιεράρχα, τέρπον θεωρῶν αὐτήν, καὶ παρὰ Κυρίου στηριζόμενος καὶ ἐνισχυόμενος, μακροσημέρευε καὶ ὀγίαυε καί, κρατύνων τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, ἡγεμόνευε τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπ' ἀγαθῷ, τιμῇ καὶ δόξῃ συμπάσης τῆς κατὰ κόσμον Ὁρθοδοξίας. Ἀμήν».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ λόγου του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ πρόσφερε στὸν Μακ. Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρο Ἀρχιερατικὸ Μανδύα μὲ ζωγραφισμένους τοὺς 4 Εὐαγγελιστῆς. Ἀργότερα στὰ Πατριαρχεῖα ὁ Μακ. Πατριάρχης δώρισε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο ἔργο διακεκριμένου γλύπτη σὲ ἀσήμι μὲ τὸν Χριστὸ φέροντα τὸν Σταυρό. Ἀπὸ τὸν Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως σχηματίσθηκε πομπὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Μακαριωτάτους, ἢ ὅποια κατευθύνθηκε στὴν Πολυκλινικὴ τοῦ Πατριαρχείου «Ὁσιος Βενέδικτος», ὅπου ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀκτινολογικῆς Κλινικῆς. Σὲ ὁμιλία του ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος εἶπε:

«Μακαριώτατε, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,

Ἐκλαμπρότατε Γενικὲ Πρόξενε τῆς φιλάττης ἡμῶν Πατρίδος,

Ἐντιμότατε κ. Πρόεδρε καὶ μέλη τοῦ Συλλόγου τῶν Μυροφόρων,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μὲ ἰδιαίτερον συγκίνησιν καὶ δεδικαιοποιημένην ὑπερηφανείαν ἐγκαινιάζομεν σήμερον τὸ ἀκτινολογικὸν τμήμα τῆς Πολυκλινικῆς ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ἦτο λίαν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀπόσκοπτον, πλήρη καὶ ὀμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ καὶ ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου μὲ τὴν πρόθυμον, ἐνσυνείδητον καὶ τελεσφόρον συμμετοχὴν τοῦ Συλλόγου τῶν Μυροφόρων.

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη, ἀγαπητοί μου, πανθομολογουμένως ἔχει γνωρίσει σήμερον ἀλματώδη πρόοδον καὶ τὰ ἐπιτεύγματά της ἔχουν χαράξει ἰδιαίτερον σελίδα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἰδίᾳ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος πρὸ διερχόμεθα. Αἱ μεταμοσχεύσεις μελῶν καὶ εὐαισθητῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ ἡ πλήρης ἐπιτυχία αὐτῶν, κατέστη πλέον τι τὸ σύνθηρες, ἵνα μὴ προσθέσωμεν καὶ τούτοις ὅτι ἤδη ἐπιστήμονες κινῶνται,

ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἀναπαραγωγή ἐν τῷ πλανήτῃ ἡμῶν δύνатаι νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ συγκερασμάτων τῆ ἐπιβλέπει καὶ φροντίδι ειδικῶν ἰατρῶν.

Αἰσθανόμεθα τὴν τεραστίαν πρόδοον, ἣτις ἐπῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν Ἀσκληπιοῦ, Γαληροῦ καὶ Ἰπποκράτους, ὅστις καὶ ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς ἰατρικῆς ἕως τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες μετὰ δέους καὶ σεβασμοῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἰατροῦ τῆς ἀρχαιότητος, ἐπαναλαμβάνοντες τὸν ὄραον αὐτοῦ ἕως τῆς σήμερον.

Ἐφευρέθησαν καὶ χρησιμοποιοῦνται μικροηλεκτρονικά μηχανήματα διὰ τὴν ἐντόπισιν καὶ διάγνωσιν τῶν ἀσθενειῶν τῆς ἐποχῆς ἡμῶν καὶ ἐδημιουργήθησαν τεράστια ἰατρικὰ κέντρα, νοσοκομεῖα, ἰδιωτικὰ καὶ κλινικὰ, ἰατρεῖα διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐπαράτων ἢ τῶν συνήθων ἀσθενειῶν, διὰ νὰ ἀπαλύνουν τὸν πόνον καὶ νὰ θεραπεύουν πᾶσαν νόσον.

Μολαταῦτα, πολλοὶ ἐκ τῶν συνανθρώπων ἡμῶν ἀδυνατοῦν νὰ ἀνταπεξέλθουν εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰς οικονομικὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία καὶ αὐθις πρωτοστατεῖ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, προκειμένου ἵνα γίνηται ἡ διάγνωσις τῆς ἀσθενείας ἐγκαίρως καὶ ἡ θεραπεία αὐτῆς ταχύτερον.

Τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι τὶ τὸ πρωτοφανές ἢ πρωτότυπον. Ἐμπερικλείεται εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῆς καὶ τὰς ὑποχρεώσεις.

«Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε, δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε» (α' Παράξ.) τὸ πρόσταγμα τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Καὶ ἐπακολουθοῦσι τὰ φωτεινὰ παραδείγματα τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμῆ καὶ Δαμιανοῦ, Παντελεήμονος καὶ Ἐρμούλου, καὶ πλήθους ἄλλων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ιδιότητος αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν σήμερον ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ἐφικτοῦ εἰς τὴν περιοχὴν καὶ ἰδιαίτερος τὴν πόλιν ταύτην προσπαθεῖ νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν παγκόσμιον προσπάθειαν τῆς προσφορᾶς βοηθείας εἰς τοὺς συνανθρώπους ἡμῶν. Παρεχώρησεν, οὖν, τὸν παρόντα χρόνον διὰ τὴν δημοσιογίαν ἐξωτερικῶν ἰατρειῶν καὶ ἐδαπάνησεν ἀπαραίτητον ποσὸν διὰ τὴν διαμόρφωσιν αὐτοῦ καὶ χρῆσιν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἀκτινολογικῶν μηχανημάτων.

Αἰ δὲ καὶ ἰδιαίτερος ἐκτιμῶμεν τὴν πρόφρονα συμμετοχὴν τοῦ ἐπιλέκτου συλλόγου τῶν Μυροφόρων, ὁ ὁποῖος διωργάνωσεν τὴν Πολυκλινικὴν ταύτην καὶ ἐξώπλισεν αὐτὴν διὰ συγχρόνων μηχανημάτων, δυναμένων ἐξυπηρετῆσαι τὰς ἀνάγκας τῶν πασχόντων συμπολιτῶν ἡμῶν ἀνεξαρτήτως θρησκευομένου ἢ καταγωγῆς.

Κρίνομεν ὅθεν σκόπιμον καὶ ἐπιβεβλημένον, ὅπως ἐπιβραβεύσωμεν τὰς προσπάθειας τῶν πρωτοπόρων καὶ ἀναρτήσωμεν ἐπὶ τοῦ στηθους αὐτῶν τὰς τιμητικὰς διακρίσεις τῆς Μητροῦς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐγγνωμονούσης διὰ τὴν ἀνθρωπιστικὴν ταύτην κίνησιν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων».

Ἡ Πολυκλινικὴ «Ὅσιος Βενέδικτος» εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ κοινωφελῆ ἰδρύματα καὶ ἐκπαιδευτήρια, ποὺ συντηρεῖ τὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε ἀνοδος στὰ Πατριαρχεῖα, ὅπου προσφέρθηκαν ἀναψυκτικὰ καὶ ἔγιναν παρασημοφορήσεις ἀπὸ τοὺς σεπτοὺς Προκαθημένους τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἱεροσολύμων πρὸς τὰ συνοδικὰ μέλη καὶ τὸν Τελετάρχη τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ τὰ μέλη τῆς συνοδίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἀντίστοιχα (οἱ δύο Προκαθημένοι κατέχουν ἤδη τὰ ἀντίστοιχα ἀνώτατα παράσημα). Ἐπίσης ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος πρόσφερε σὲ ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκεψέως του ἐγκόλπια στοὺς Σεβ. Μητροπολίτες, Πανιερ. Ἀρχιεπισκόπους καὶ Θεοφ. Ἐπισκόπους τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου καὶ ἐπιστηθίους σταυροὺς στοὺς Παν. Συνοδικοὺς Ἀρχιμανδρίτες, τὸν Πανσο. Τελετάρχη Ἀρχιμ. Ἀλέξιο, τὸν Πανσο. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ, Ἰδιαίτερο Γραμματέα τοῦ Πατριάρχου, τὸν Πανσο. Ἀρχιμανδρίτη παρὰ τῷ Πατριάρχῃ Βενέδικτο, τοὺς Αἰδ. Κωνσταντῖνο Κάρμας καὶ Ἀντίμπ Χούρη ἀπ' τὸ Ἀμμάν. Στους συνοδοὺς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης πρόσφερε σεντεφένια ἐνθῦμα.

Τὸ μεσημέρι οἱ Μακαριώτατοι, ἡ συνοδία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότητα παρακάθησαν σὲ ἐπίσημο γεῦμα στὴν Τράπεζα τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ κατὰ τὴ μοναστηριακὴ τάξιν. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διόδωρος παρέθεσε στὴν Πατριαρχικὴ Ἐπαυλὴ στὴ Μικρὰ Γαλιλαία, μεγάλη δεξίωση, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, στὴν ὁποία προσῆλθαν περὶ τὰ 1000 ἄτομα, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα περιλαμβάνονταν ὁ Στρ. Διοικητής, ὁ Διοικητής Ἱεροσολύμων, ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως, ὁ Διευθυντής Θρησκευμάτων, ὁ Πατριάρχης τῶν Λατίνων, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων, ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος, οἱ Ἡγούμενοι τῶν Συριάνων, τῶν Κοπτῶν καὶ τῶν Αἰθιοπῶν, οἱ Δήμαρχοι τῶν γύρω πόλεων καὶ προύχοντες ἀπὸ τῆ Γάζα, Ρέμλη, Λύδδα, Γιάφα, Ναζαρέτ, Μπετζάλα, Βηθλεέμ, Μπετσαχίρ, τὸ Προξενικὸ σῶμα, ὁμογενεῖς, τὰ μέλη τῆς συνοδίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, Ἀρχιερεῖς καὶ Κληρικοὶ τοῦ Πατριαρχείου κ.ἄ.π. Ἐτσι ἔκλεισε ἡ ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ στοὺς Ἁγίους Τόπους, γιὰ τὴν ὁποία ἐξέφρασε τὴ βαθύτατη συγκίνησιν, καὶ ἱκανοποίησιν του, τὸν θαυμασμό του πρὸς τὴν ἀποστολὴν (ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ) τῶν Ἀγιοταφικῶν Πατέρων, τὴ διακεκριμένη ἐκτίμησιν του πρὸς τὸ ἐπιτελούμενο ἀπὸ τὴν Α. Θ. Μ. τὸν Πατριάρχην κ. Διόδωρον ἀναστηλωτικὸ ἔργο καὶ τὴν ἱκανὴ οἰκονομοσύνην τοῦ σκάφους τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, καθὼς καὶ τίς θερμὲς εὐχαριστίες του γιὰ τὴν ἀβραμιαία φιλοξενίαν πρὸς τὸν ἴδιον καὶ τοὺς συνοδοὺς του, ποὺ ἀντικατοπτρίζει τὰ αἰσθήματα ἀδελφικῆς ἀγάπης τῶν Ἀγιοταφικῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ γενικώτερα. Ὅπως τόνισε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ ἀποστολὴ αὐτῆ εἶναι ἄξια κάθε τιμῆς καὶ ἐνισχύσεως ἀπὸ μέρους τῆς πατρίδας καὶ

τῆς Ἐκκλησίας μας και διαδήλωσε τὴν πλήρη συμπαράστασή του πρὸς τὸ Πατριαρχεῖο¹².

8. Ἐπιστροφή στὴν Ἀθήνα.

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ και τῆς συνοδίας του στὴν Ἀθήνα ἔγινε ἀεροπορικῶς ἀπὸ τὸ Τέλ-Ἀβιβ τὴ Δευτέρα 27 Μαΐου, ὥρα 9.50', μετὴν πτήση 302 τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας. Στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Τέλ-Ἀβιβ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κατευδῶσαν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Διόδωρος μαζί μετὸς Ἀρχιερεῖς τοῦ Π. Θρόνου, ὁ Διευθυντὴς Θρησκευμάτων τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ντάνιελ Ρόσσινγκ, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος στὸ Τέλ-Ἀβιβ Πρέσβυς κ. Ἐμμανουὴλ Γκίικας κ.ἄ.

Τὸ ἀεροσκάφος τῆς «Ὀλυμπιακῆς» προσγειώθηκε στὸν Δυτικὸ Ἀερολιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ στὶς 11.40' π.μ. Καὶ πάλι τὸν Μακαριώτατο συνόδευε ὁ Πανιερ. Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, Π. Ἐξάρχος στὴν Ἀθήνα. Στὸ Ἑλληνικὸ τὸν Μακ. ὑποδέχθηκαν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρος, ὁ Ἐπιτετραμμένος τοῦ Ἰσραὴλ στὴν Ἀθήνα κ. Μπαρνέα, οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἱ. Συνόδου και τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ Πρωτοσύγκελλος και πολλοὶ Κληρικοὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Σημαιολογώντας τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ στοὺς Ἁγίους Τόπους και τὴν Ἱ. Μονὴ τοῦ Σινᾶ, πρέπει νὰ παρα-

τηρήσουμε ὅτι συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴ σύσφιξη τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν ἀνάμεσα στὴ Μ. τῶν Ἐκκλησιῶν Σιωνίτιδα Ἐκκλησία και τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καθὼς και μετὴν Ἑλληνορθόδοξη Μονὴ τοῦ Σινᾶ, παρέσχε πολλὴν ἀφέλεια ψυχικὴ σὲ ὅλους τοὺς ἐπισκέπτες τῶν Θεοβαδίστων Τόπων, βοήθησε στὴ συνειδητοποίηση τῆς ἐθνικῆς (πέραν τῆς θρησκευτικῆς) σημασίας τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων και ἔδωσε τὴν εὐκαιρία ἀναβαπτίσεως στὰ νάματα τῆς ἀμόμητης ὀρθόδοξης πίστεώς μας. Στὸ πρόσωπο τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας τόσο ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος, μετὴν εὐγένεια και ἀρχοντιά ποὺ τὸν διακρίνει, ὅσο και ἀπαξάπαντες οἱ Ἁγιοταφίτες, ἀπὸ τὸν πρῶτο τῆ τάξει ὡς τὸν τελευταῖο, διαδήλωσαν τὴν ὑψηλὴ φιλοπατρία τους, τὴν ἀκραιφνὴ ὀρθόδοξη αἴσθηση, τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση, ποὺ τοὺς διακατέχει, και πρὸ πάντων τὴν ὁμορφιὰ τῆς ψυχῆς τους. Τὸ ἴδιο ἰσχύει και γιὰ τοὺς εὐάριθμους Σιναίτες Πατέρες. Ἀξίζουν και οἱ μὲν και οἱ δὲ τὴν ἀγάπη, τὸ ἐνδιαφέρον, τὴ σκέψη μας. Ὀλόθερμες ὑψώνονται οἱ δεήσεις μας μετὸ κορυφαῖο και πρωτοστάτη τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο μας πρὸς τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, γι' αὐτοὺς ποὺ μετὸ τὴν αὐταπάρνηση διαφυλάσσουν τοὺς τόπους τῆς ἐπίγειας πορείας του, νὰ τοὺς ἐνισχύει, νὰ τοὺς χαλυβδώνει και νὰ τοὺς προστατεύει στὸ δύσκολο ἔργο τους στοὺς τόσο χαλεποὺς καιρούς μας¹³.

I. M. XATZHΦΩTHΣ

Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου

τῆς Ἱεραῶν Συνόδου

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

12. Στὰ πλαίσια τῆς ἐπίσημης ἐπισκέψεως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ στὰ Ἱεροσόλυμα, ἔγιναν δυὸ ἀκόμη Θεῖες Λειτουργίες. Ἡ μιὰ τὸ πρῶτὸ τῆς Τετάρτης 22 Μαΐου στὸν Πανιερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως «ἐπὶ τῆ ἀποδόσει τοῦ Πάσχα». Σ' αὐτὴν ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πατρῶν κ. Νικόδημος, ὁ ὁποῖος ἦγε και τὴν ἐπέτειο τῆς ἐκλογῆς του, Πολυανῆς και Κιλκισίου κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Νεαπόλεως κ. Ἀμβρόσιος και ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος. Ἡ δευτέρη και τελευταία, τὴν παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεως, μεσάνυχτα τῆς Κυριακῆς 26 πρὸς 27 Μαΐου στὸν Πανάγιο Τάφο. Ἐλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Πολυανῆς και Κιλκισίου κ. Ἀμβρόσιος και ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου κ. Παλλάδιος.

13. Δὲν πρέπει νὰ παραλειθοῦν οἱ ἀοικνες προσπάθειες ποὺ καταβλήθηκαν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Προσκυνηματος μετὸ ἐντολὴ τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Διοδώρου, ἀπὸ τὸν Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖο και τοὺς στενοὺς συνεργάτες τῆς Α. Θ. Μ. Γερ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμ. Τιμόθεο, Τελετάρχη Ἀρχιμ. Ἀλέξιο, Γερ. Δραγουμάνο Ἀρχιμ. Χριστόδουλο, Γερ. Σκευοφύλακα Ἀρχιμ. Νικηφόρο, τὸν Γραμματέα Διάκονο Γερμανό, τὸν Διεργμνέα κ. Σταῦρο Παπαδόπουλο και γενικὰ ὀλόκληρη τὴν Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότητα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Κοινωνικόν και πνευματικόν ἔργον
εἰς τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν.**

Ἡ κατόπιν προσκλήσεως ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Προκαθημένου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας κ. Διοδώρου ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ γεραρὸν καὶ πρεσβυγενὲς Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν οἱ ὕψηλοι ἐπισκέπται ἐκ τοῦ σύνεγγυς οὐ μόνον τὴν ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ἄγρον-πνον φρούρησιν τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν λοιπῶν παναγίων προσκυνημάτων τῶν Ἀγίων Τόπων, ἀλλὰ καὶ πολλὰς πτυχὰς τῆς λαμπρᾶς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς δράσεως τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ δρᾶσις αὕτη, ἥτις πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην Ἠγεσίαν τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Διοδώρου, γίνεται αἰσθητῆ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἰς πολλὰ ἰδρύματα καὶ φιλανθρωπικὰ σωματεία, οἷα εἶναι ἡ Πολυκλινικὴ «Ὅσιος Βενέδικτος» καὶ τὸ Φιλόπτωχον Σωματεῖον Κυριῶν ἐν Ἱεροσολύμοις· τὸ Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων ἐν Ἀμμάν ὁ Ὁρθόδοξος Ἐκπαιδευτικὸς Σύνδεσμος ἐν Ἀμμάν ἡ Ὁρθόδοξος Νεολαία ἐν Ἀμμάν ὁ Ὁρθόδοξος Σύλλογος ἐν Ἱεροσολύμοις, Βηθλεέμ, Μπειζάλα καὶ Μπεισαχούρ ἡ Ὁρθόδοξος Φιλανθρωπικὴ Ἐνωσις ἐν Ζάοκα ἡ Ὁρθόδοξος Νεολαία ἐν Ραμάλλα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐνωσις Νέων «Ὀλυμπιακός» ἐν Ἱεροσολύμοις.

Ἰδιαίτερος πρόπει νὰ μνημονευθῶν τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἰδίως τὰ ἐν Ἱεροσολήμῃ Ἐκπαιδευτήρια τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ, οἷα εἶναι τὸ Ἐξαιτάξιον Γυμνάσιον μετ' ἐσωτερικῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς ἡ πρότυπος Πατριαρχικὴ Σχολὴ «Ἅγιος Δημήτριος», ἥτις περιλαμβάνει Ἐξαιτάξιον Δημοτικόν, Γυμνάσιον καὶ Λύκειον διὰ τὰ τέκνα τῆς Ἀραβο - Ἑλληνορθόδοξου Κοινότητος· τὸ Παρθεναγωγεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ λειτουργοῦν Τμήματα ἐκμαθήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ Δημοτικὸν Σχολεῖον Ἑλληνικῆς καὶ Ἀραβικῆς γλώσσης· Ἀρρεναγωγεῖα· Γυμνάσια Ἀρρένων καὶ Θηλέων καὶ ἄλλαι μικταὶ Σχολαί.

**«Ἀνεξαρτήτως θρησκευματος ἢ
καταγωγῆς».**

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῆ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐπισκέπται παρέστησαν ἐν Ἱεροσολύμοις εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Ἀκτινολογικοῦ Τμήματος

τῆς Πολυκλινικῆς («Ὅσιος Βενέδικτος»), τὸ ὁποῖον, ὡς ἐτόνισεν εἰς ὁμιλίαν του ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διοδώρος, ἦτο λίαν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀπρόσκοπον, πλήρη καὶ ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ καὶ ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων μετ' τὴν πρόθυμον ἐνσυνείδητον καὶ τελεσφόρον συμμετοχὴν τοῦ ἐπιλέκτου «Συλλόγου τῶν Μυροφόρων», ὁ ὁποῖος ἐξώπλισε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Τμήμα «διὰ συγχρόνων μηχανημάτων, δυναμένων νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς ἀνάγκας τῶν πασχόντων ἀνεξαρτήτως θρησκευματος ἢ καταγωγῆς».

Οὕτως ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ἐφικτοῦ προσπαθεῖ νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ αἷτημα προσφορᾶς βοηθείας εἰς τοὺς πάσχοντας συνανθρώπους. Διὰ τοῦτο παρεχώρησε τὸν ἀναγκαῖον χρόνον «διὰ τὴν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν λατρειῶν καὶ ἐδαπάνησεν ἀπαραίτητον ποσὴν διὰ τὴν διαμόρφωσιν αὐτοῦ καὶ χρῆσιν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἀκτινολογικῶν μηχανημάτων».

Ἐπαλξις τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Συνοδείας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ δίδει ἄλλην μίαν φορὰν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀρχαιοτάτη καὶ λαμπρὰ Ἱ. Μονὴ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης ἀποτελεῖ τῷ ὄντι ἀκτινοβόλον ἀκριτικὴν ἐπαλξιν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ κ. Δαμιανός ὡς Ἠγούμενος αὐτῆς καὶ τὰ ἐκλεκτὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως καὶ τῆς ὀλιγομελοῦς Σιναιτικῆς Ἀδελφότητος ἀντιμετωπίζουν θεία βοηθεῖα παντοίους κινδύνους καὶ ἀντιξοότητος καὶ κατορθώνουν νὰ διαφυλάττουν, συντηροῦν καὶ ἀξιοποιοῦν τὰ μοναδικὰ εἰς τὸν κόσμον σιναϊτικὰ μνημεῖα τοῦ ἑλληνορθόδοξου βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἐν οἷς καὶ ἡ πλουσιότερα ἀνὰ τὴν ὑφήλιον συλλογὴ βυζαντινῶν εἰκόνων, κωδίκων καὶ κειμηλίων. Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Μονῆς περιλαμβάνει ἄνω τῶν 4.000 ἑλληνικῶν καὶ ξενογλώσσων χειρογράφων καὶ διαθέτει πλήρη τεχνικὸν καὶ βιβλιογραφικὸν ἐξοπλισμὸν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιστημόνων.

Ἐπὶ πλέον, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔχομεν ἰο-νίσει, ἡ Ἱ. Μονὴ Σινᾶ παρουσιάζει ἐκτεταμένην φιλανθρωπικὴν δράσιν ἐν Αἰγύπτῳ, Κύπρῳ καὶ Ἑλλάδι, προσφέρουσα τὴν συνδρομὴν αὐτῆς εἰς τοὺς ἐπιδεομένους ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ ἐρῆμῳ Σινᾶ, παρέχουσα ἐργασίαν εἰς τοὺς πτωχοὺς περιοίκους αὐτῆς, ὡς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ ρ α φ ε ί ο Τ ύ π ο υ

Επέστρεψε από την Κύπρο, όπου πραγματοποίησε επίσκεψη με πρόσκληση του Πολιτιστικού Όμιλου «Οι Ρίζες» και της τοπικής Έκκλησίας ο Διευθυντής του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης. Στο Δημαρχείο της Λεμεσού έλαβε μέρος το απόγευμα της 29ης Μαΐου σε συζήτηση στρογγυλής τράπεζας με θέμα «Η Έλληνική Παιδεία» μαζί με τον Δρα Κλείτο Ιωαννίδη και τον Καθηγητή της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου κ. Κλείτο Μακρίδη. Στις 30 Μαΐου ο κ. Χατζηφώτης έγινε δεκτός από τον Μακ. Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο, με τον οποίο είχε ώριαία συνομιλία και έδωσε συνεντεύξεις στον κ.

Κυριάκο Χαραλαμπίδη, που μεταδόθηκε από το Ραδιόφωνο του Ρ.Ι.Κ. και στον κ. Χρηστάκη Κατσαμπά, αρχισυντάκτη του «Φιλελευθέρου», που μεταδόθηκε από την Τηλεόραση του Ρ.Ι.Κ., κατά τις οποίες αναφέρθηκε σε θέματα της Ρωμιοσύνης, της Ορθοδόξου Παραδόσεως, της Λαϊκής Τέχνης, του Κοινωνικού Έργου της Έκκλησίας της Ελλάδος κ.λπ. Το θράδυ μίλησε στις «Ρίζες» Λεμεσού για την Παράδοση της Ορθοδοξίας. Στις 30 Μαΐου το θράδυ μίλησε στις «Ρίζες» Λάρνακας με θέμα την αντίσταση του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Οί έκδηλώσεις οργανώθηκαν σε συνεργασία με τις Ι. Μητροπόλεις Λεμεσού και Κιτίου.

και πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψιν διά της ιδρύσεως μάλιστα επ' εσχάτων ειδικής προς τοιο Κλινικής εντός της Μονής. Αύτη επί πλέον χορηγεί ύποτροφίας εις χριστιανούς νέους προερχομένους εκ Ραιθῶ, επιθυμούντας να σπουδάσουν εις Άνωτέρας Άραβικάς Σχολάς.

Τέλος πρέπει να εξαρθῆ ὅπως ιδιαιτέρως, ὅτι ἡ Ἱ. Μονή Ἁγ. Αἰκατερίνης εἶναι σπουδαιότατον κέντρον καὶ φυτώριον γνησίου οἰκουμενικοῦ πνεύματος, συμβαλλομένη οὐ μόνον εις τὴν προβολὴν τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ εις τὴν προσέγγισιν καὶ συνδιαλλαγὴν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὴν εκπροσώπων τῶν διαφόρων λαῶν, θρησκείων καὶ χριστιανικῶν ὁμολογιῶν.

Θαλερὸν πνευματικὸν φυτώριον.

Τὸ γεγονός, ὅτι εις τὴν ἐπισκεψαμένην τοὺς Ἁγίους Τόπους Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος προσετέθη καὶ ὁ γνωστὸς διὰ τὴν μειλιχίτητα καὶ εὐγένειαν αὐτοῦ Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἀθήναις Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἱεροπόλεως κ. Εἰρηναῖος δίδει ἀφορμὴν εις τὸ νὰ μνημονεύσωμεν τὴν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν τῆς ἐδρευούσης ἐν Ἀθήναις Ἐξαρχίας.

Τὸ ὑποβλητικὸν περιβάλλον καὶ ἡ ἀναγωγικὴ μοναστικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐξαρχίας εις τὴν Πλάκαν ἐπὶ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως ἢ σαγήνη, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ εις πᾶσαν χριστιανικὴν ψυχὴν ἢ στροφή τῆς σκέψεως εις τὸν Πανάγιον Τάφον καὶ

ἢ καθ' ὅλον ἱεροσολυμιτικὴ λειτουργικὴ Προῶξις συντελοῦν, ὥστε ἡ Ἐξαρχία νὰ εἶναι πόλος ἑλξεως πολλῶν νέων καὶ νὰ ἀποβαίη ἐν θαλερὸν πνευματικὸν φυτώριον ἐν τῷ χώρῳ τοῦ ἀρχαίου «ιστεφοῦς ἄστεως».

«Βιωματικὴ προσέγγισις».

Τὸ ὅτι ἡ ἐπαφὴ μετὰ τὰ προσκνημάτα τῶν Ἁγίων Τόπων δέον νὰ κινητοποιῆ τὰ μύχια παντὸς προσκνητοῦ καὶ νὰ ὀδηγῆ εις νέας ἀποφάσεις ὑπεμνήσθη εὐστοχάτατα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου κατὰ τὸ κήρυγμα, ὅπερ ἐξεφωνήθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὸ πανηγυρικὸν ἀρχιερατικὸν συλλεῖτουργον, ὅπερ ἐτελέσθη τὴν 26ην Μαΐου ἐν τῷ Πανιέρῳ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως.

Ὡς ἐτιονίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πατρῶν, οἱ προσκνηται τῶν Ἁγίων Τόπων δέον νὰ ἔχουν «βιωματικὴν προσέγγισιν» πρὸς τὰ ὑπομνησκόμενα ὑπὸ τῶν προσκνημάτων σωτηριώδη γεγονότα, «διὰ τὰ ὁποῖα παραλλήλως πρὸς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον προσφέρεται καὶ ἡ κραυγὴ τῶν λίθων καὶ τοῦ ὄλου περιβάλλοντος πρὸς αἰσθητοῦσαν ἀντίληψιν καὶ μυσταγωγικὴν - λειτουργικὴν βίωσιν αὐτῶν».

Ὅθεν τὸ εις τοὺς Ἁγίους Τόπους ἱερὸν προσκνημα δέον (νὰ ἀποφέρῃ ἀΐξισιν πίστεως καὶ εὐσεβείας, μάλιστα δὲ πίστιν ἐνεργὸν καὶ ζῶσαν ἰδί ἀγάπης ἐνεργουμένην) καὶ δι' ἔργων ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος καὶ ζωῆς ἐν γένει κατὰ Χριστόν).

Ε. Δ. Θ.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΛΥΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ :

«Ἡ ἀντικειμενικὴ ἔρευνα τῶν πηγῶν τοῦ πολιτεύματος τῶν δύο πρώτων αἰώνων». *

II.

α' Ἐ ρ ὄ τ η μ α: Ἦτο ἐπιτρεπτόν νὰ δεχθῆ ὁ Προτεσταντισμὸς τὴν Κ.Δ. ὡς Κανόνα (solo Scriptura) καὶ ν' ἀπορρίψῃ τὴν μορφήν τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς παραδομένης Ἐκκλησίας, ὡς μορφῆς ὑπευθύνου καὶ αὐθεντικῆς, ἢ ὁποία διέσωσε «τὴν ἱστορικὴν ἐν Χριστῷ Ἀποκάλυψιν» μὲ συνείδησιν τῆς ἀληθείας, ὥστε νὰ διαχωρίσῃ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν αἰρετικῶν βιβλίων τῶν αἰρετικῶν Σχολῶν; Τὸ ἀδύνατον τοῦ χωρισμοῦ ἐτόνισα —γερμανιστὶ ὁμιλῶν περὶ Γραφῆς - Παραδόσεως, εἰς τὴν Β' Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν Evanston τοῦ Illinois τὸ 1954 παρόντων τῶν ἡγετῶν τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ μεταφράζοντος τοῦ Vissert' Hoofft.

β' Ἐ ρ ὄ τ η μ α: Εἶναι δυνατόν νὰ ἐρευνηθῆ καὶ νὰ κατανοηθῆ ὀρθῶς ἡ Κ.Δ. ἄνευ τῆς πλήρους γνώσεως —ὅσον τὸ ἐπιτρέπουσιν αἱ ἀποσπασματικῶς σωθεῖσαι πηγαί, μέχρι τοῦ Βίβριναίου καὶ τοῦ Ἰππολύτου (ἀρχαί γ' αἰῶνος)— τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας;

Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν, διότι αἱ Ἐκκλησίαι - ἐπισκοπαὶ τῶν τριῶν Ἱερατικῶν βαθμῶν καὶ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ἤμπορεῖ ποτε νὰ ἐπεκίρωσαν ὡς Κανόνα τῆς Κ.Δ. τὰ βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα τ ἄ χ α (κατὰ τὰ κείμενα τοῦ Π.Σ.Ε.) π ε ρ ι ε ἴ χ ο ν τ ο δι ἄ φ ο ρ α πολιτεύματα!

Ὡστε δὲν ἐγνώριζαν οἱ μὲ τὴν ἱστορικὴν καὶ ἀποστολικὴν ταπεινόφρονα συνείδησιν ἐπίσκοποι καὶ αἱ πρώτοι Σύνοδοι, ποὺ κατεπολέμησαν τὸν Μοντανισμόν καὶ ὑπερενίκησαν τὸ κράτος, ὅτι «ὑπῆρξεν» ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Κ.Δ., καὶ τῆς συγχρόνου, ἤτοι τῶν ὑπευθύνων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπισκόπων; Καὶ τὴν ἀνεκάλυψαν «τὴν ἀντίθεσιν» οἱ Διαμαρτυρούμενοι τοῦ ἰστ' αἰῶνος;

3. Ὑπῆρξε σφάλμα, ὅτι ἐπὶ μακρὸν δὲν ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὄντως Καθολικῶν τ.ἔ. ὀρθοδόξων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γλωσσικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς παραδόσεως —ἀποστολικῆς ἐκκλησιαστικῆς— ἢ ἐνδελε-

χῆς φιλολογικῆ καὶ ἱστορικῆς ἔρευνα πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς ἀληθείας: τῆς οὐσίας καὶ μορφῆς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἐνότητος αὐτῶν. Αὕτη ἡ ἔρευνα ἀπεκάλυψε τὴν ὑπαρξίν τῶν 3 ἱερατικῶν βαθμῶν εἰς τὰ ποικίλα ὀνόματα καὶ ἔ λ υ σ ε τὸ αἰνίγμα: οἱ πρεσβύτεροι (4 χρήσεις)

ἐπίσκοποι	ὁ ἐπίσκοπος
καὶ	οἱ πρεσβύτεροι
διάκονοι	οἱ διάκονοι

καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι ὑπῆρξαν 9 μορφαὶ φιλολογικαὶ τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργήματος (ὄχι ἀξιώματος).

4. Αἱ θεμελιώδεις ἔρευναι δὲν εἶναι δογματικαί, ἀλλ' ἐπιστημονικαὶ καὶ ἡ ἀποδοχὴ των εἶναι θέμα ἐπιστήμης καὶ καλῆς πίστεως. Δ ἐ ν ὑ π ἄ ρ χ ε ι ἄ λ λ η λ ὄ σ ι ς, λέγομεν μετὰ 50 ἔτη ἐρεῦνης, μακρὰν πάσης δογματικῆς προϋποθέσεως. Αἱ προτεσταντικαὶ ἡμιολογίαι, διὰ νὰ γίνουσι Ἐκκλησίαι, πρέπει νὰ προσέξουν, διὰ τὴν αἱ Ἐκκλησίαι τῶν δύο πρώτων αἰώνων ἐδημιούργησαν τὴν Κ.Δ., κατενίκησαν τὸν Κόσμον, τὰς αἰρέσεις καὶ τὸ Κράτος. Διότι ἦσαν Ἐκκλησίαι!

Ἴδου αἱ ἔρευναι:

α) Γ. Ἰ. Κ ο ν ι δ ἄ ρ η, Ἡ φερομένη διαφορὰ μορφῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος ἐν τῷ ἀρχικῷ Χριστιανισμῷ (34 - 156 μ.Χ.). Πορίσματα ἐρεῦνης, Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 32 (1957) 17-51 (καὶ ἀνάτυπον β' ἔκδοσις τὸ 1959). Ἀποτελεῖ αὐτοπρόσωπον ἀνακοίνωσιν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν μετὰ 24 ἐτῶν ἔρευναν.

β) Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ, Διὰ τὴν πρώτη Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας ἐχαρακτήρισε τὸν «προεστῶτα πρεσβύτερον» τῆς τοπικῆς κοινότητος διὰ τοῦ «Ὁ ἐπίσκοπος», Ἀθήναι 1964. Πρόκειται περὶ ἐλληνικῆς μεταφράσεως ἀνακοινώσεως, ἢ ὁποία ἐγένετο ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Münchener Theologische Zeitschrift 12 (1961) 269-284.

γ) Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ, Περὶ τοῦ τοπικοῦ καὶ χρονικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ χρήσει τοῦ ὄρου «ἐπίσκοποι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 328 τοῦ ὄπ' ἀριθ. 11 τεύχους.

και Διάκονοι» και τῆς σημασίας του δια τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν πηγῶν τοῦ πολιτεύματος τῆς ἀρχηγόνου Ἐκκλησίας, Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 36 (1961) 215 - 230.

δ) Ἰ. Ζηζιούλα, Ἡ Ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θ. Εὐχαριστία και τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας, Ἀθήναι 1965.

ε) 1η (1964) και 2α γαλλικὴ μετάφρασις τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 ἐρεύνης (1966), ὡς και ρωσικὴ μετάφρασις και γερμανικὴ περίληψις εἰς τὸ περιοδ. Zeitschrift für Savigny - Stiftung Kanonistische Abteilung 1958, σσ. 337 - 342.

στ) Καθηγητοῦ Ἰ. Καρμίρη, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία. Δογματικῆς Τμημα Ε', Ἀθήναι 1973.

ζ) Καθηγητοῦ Ἰ. Ρωμανίδου, Τακτικὸν Καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ σπουδαιότης τῶν περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς ἀρχηγόνου Ἐκκλησίας ἐρευνῶν τοῦ Γερασίμου Κοινιδάρη δια τὴν Δογματικὴν και Ἱστορίαν τῶν Δογμάτων, Κληρονομία 10 (1978) 167 - 177. Ἡ παρούσα κριτικὴ ἐκθεσις τοῦ Καθηγητοῦ Ρωμανίδου εἶναι ἡ πληροστέρα θεώρησις τῶν ἐρευνῶν, τῶν ὁποίων πρώτη ἀξιοποίησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ και Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰ. Καρμίρη, εἰς τὴν ἐκκλησιολογίαν (Δογματ. τόμ. Ε') τοῦ 1973.

η) G. J. Konidaris, Ökumenischer Dialog ohne «Konsensus». Wie kann die Una Sancta wiederhergestellt werden?, Wützburg, 1983. Περιέχει και μακρὰν πραγματείαν φιλολογικὴν και ἱστορικὴν, περὶ Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς.

III.

Ἄλλ' ἄς ἔλθωμεν ἐν τέλει εἰς τελευταίας βραχυτάτας γενικὰς και συμπερασματικὰς παρατηρήσεις:

α) Καθολικὴ Ὁρθοδοξία. β) Ρωμαιοκαθολικισμὸς και ἐξέλιξις τῆς σχέσεως πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν και μὴ Ἐκκλησιῶν. γ) Κρίσις περὶ τῶν Κειμένων. Γενικὴ θεώρησις και προβληματικὴ και ἡ ἀνάγκη ὀρθῆς μεθόδου και κριτηρίου ἐναντι τῶν τριῶν κειμένων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐφ' ὧν ζητεῖται ἀπάντησις - τοποθέτησις μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1985.

1. Ἡ θεώρησις τῆς παγκοσμίου ἐξελίξεως τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας: Ἀνατολῆς, Δύσεως και Βορρᾶ δὴγαι εἰς τὸ ὡς ἄνω ἐκτεθὲν ἀβίαστον πόρισμα, ὅτι, ἐνῶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Κόσμῳ («και ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν») πρὸς λύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους περιεβλήθη τὴν μορφήν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θείου και ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, και ἐπὶ μακρὸν διετηρήθη ὡς ἡ Μία, ἐν οὐσιαστικῇ ἐνότητι, Ἐκκλησία, τῆς ὑψίστης Ἀποκαλύψεως τῆς Θρησκείας τοῦ Ἀπολύτου Πνεύματος και τῆς ἀγάπης, ἐν τούτοις εἰς μ ε τ α -

γ ε ν έ σ τ ε ρ ο ν χρόνον — αἰ αἰρέσεις κατ' ἐστῆσαν περιφερειακὰ φαινόμενα — ὑπέστη ἐν ἰσχυρὸν Σχίσμα, δια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, μιᾶς ὀρισμένης περιοχῆς, ἡ ὁποία ἐξερωμαίσθη και ἐξελατινίσθη (192 - 416), δια νὰ μεταμορφώσῃ τὴν θρησκείαν τοῦ ἀπολύτου και φιλελευθέρου πνεύματος εἰς ἐκκλησιαστικοπολιτικὸν ἴδρυμα, οἶον εἰ προέκτασιν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀυτοκρατορίας, ἐντὸς δέκα αἰῶνων μετὰ τὸ δίκαιον και τὴν πολιτικὴν δύναμιν, ὡς ἰσχυρὸν ἰθύνοντα παράγοντα, μεταβάλλοντα τὴν σχέσιν Θεοῦ και ἀνθρώπου ἀπὸ σχέσιν δικαιοσύνης, ἀλλ' εἰς καταλλαγὴν και ἀγάπην, εἰς δικαιοσύνην. Ὅμως δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονός: α) Ὅτι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ὡς θεσμὸς ἀποφασιστικὸς και οὐχὶ συμβουλευτικὸς, ἐγεννήθη και ἤρμασεν ἐν Ἀνατολῇ και παρέμειναν οἱ ἐπίσκοποι, ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων και ὡς ἴσοι πρὸς ἀλλήλους, ἐν ἐνότητι ἐν Συνόδῳ. β) Ὅτι ἡ μεταμορφωθείσα εἰς ἐκκλησιαστικὸν πολιτικὸν ὀργανισμὸν Ρωμαιοκαθολικὴ Δύσις ἐδημιούργησε τὴν διπλωματίαν, τὸν σ' αἰῶνα, τὸ Παπικὸν Κράτος τὸ 754 και τὸν παράδοξον θεσμὸν τῶν Καρδιναλίων ὡς πριγκίπων τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν η' αἰῶνα και γ) ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν ἑσσομένην μέγαν συγκρούσιν 1) πρὸς τὸν Φώτιον Α' τὸν Μέγαν, ὑπερασπιζόμενον τὴν δικαιοδοσίαν και ἰδιομορφίαν και αὐτοτέλειαν και ἐνότητα εἰς τὰ οὐσιώδη τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας και καταδικάσαντα, μετὰ ὑπομονὴν 4 ἐτῶν (863) τὸ 867 (ἐγκύκλιος), τὴν ἀντικανονικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ πράγματα τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, 2) πρὸς τὸν Πατριάρχην Κηρουλάριον, ἡ ὁποία σύγκρουσις ὠδήγησεν εἰς τὸ ὀριστικὸν Σχίσμα 1054 ἀπὸ τὴν ὄντως Καθολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς, ἀφ' οὗ πρότερον ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς αὐταρχικὸς ὀργανισμὸς 3) εἰσήγαγε τὴν ἀρχὴν τῶν 3 ἱερῶν γλωσσῶν ἐναντίον τῶν Ἀποστόλων τῶν Σλάβων Ἑλλήνων Θεσσαλονικέων Κυρίλλου και Μεθοδίου και κατήργησε τὸ πνεῦμα τῆς Πεντηκοστῆς, ἥτοι τὴν ἐλευθερίαν τῆς γλώσσης εἰς τὴν λατρείαν και τὸν λαόν, και 4) τὸ 1014 προσέθεσεν εἰς τὸ filioque, ὅπερ εἶχεν ἀποκρούσει ὁ Πάπας Λέων δ' Γ', μετὰ τὸ κείμενον εἰς ἀργυρᾶς πλάκας ἐξῶθεν τοῦ Βατικανοῦ (800 μ.Χ.).

2. Ἡ διαμόρφωσις και ἡ πορεία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὠδήγησε περαιτέρω α) εἰς τὴν σύγκρουσιν πρὸς τὴν Σύνοδον και τὰ σχίσματα τοῦ 11' αἰῶνος και β) ἐνεκα τῆς καταχρῆσεως τῆς Παράδοσεως ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸν λαόν και τὴν ιδέαν τῆς Μεταρρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν κεφαλὴν και τὰ μέλη, και κατ' ἀκολουθίαν πρὸς τὸν Λούθηρον (1517) και τοὺς λοιποὺς μεταρρυθμιστάς.

3. Ὁ κατακερματισμὸς τῆς Χριστιανωσύνης τῆς Δύσεως ἀπὸ ἀτομικισμὸν - ὑποκειμενισμὸν και τὰς ἱστορικὰς συνθήκας προεκάλεσεν κατ' ἀρχὴν τὴν Ἀντιμεταρρυθμισιν (Σύνοδος Τριδέντου 1545 - 1563) και τὴν Α' Βατικανὴν Σύνοδον (1870), θεσπίσασαν «τὸ ἀλάθητον» τοῦ Πάπα, καταστήσαντα τὴν Σύνοδον

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Στὸ παρὸν τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας», ποὺ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἀφιερωμένο στὴν προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφείμ καὶ τῆς Συνοδείας του στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ στὴν Ἱ. Μονὴ τῆς Ἁγ. Αἰκατερίνης Σινᾶ, κρίνουμε σκόπιμο νὰ παρατεθοῦν καὶ βιβλιοκρισίες, ποὺ παρουσιάζουν βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὰ πανάγια αὐτὰ προσκυνήματα.

Ε. Δ. Θ.

Ἰωάννας Τσάτσου, Ἰχνηλασία, ἔκδ. τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας», Ἀθήνα 1984, σχ. 8ον, σελ. 78.

Ἡ κυρία Ἰωάννα Τσάτσου, εἶναι πολὺ γνωστὴ γιὰ τὴν ἐξαιρετὴ ἀλτρουϊστικὴ δράση της στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς, μιά δρᾶση ποὺ γινόταν σὲ ἄμεση συνεργασία μὲ τὴν Ἐκκλησία. Τὸ βιβλίο της «Φύλλα κατοχῆς» πε-

ριέχει μνημειώδη καὶ συναρπαστικὰ ἡμερολογιακὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα στὴν καταπληκτικὴ εὐκινησία της, ποὺ μὲ αὐτοθυσίαι καὶ αὐταπάργνηση σκορποῦσε θησαυροὺς πολυμήχανης ἀγάπης στοὺς σκλαδωμένους πάσχοντες Ἕλληνες.

Ἐξίσου ἢ καὶ περισσότερο γνωστὴ εἶναι ἡ κυρία Ἱ. Τσάτσου στοὺς ἑλληνικοὺς καὶ διεθνεῖς πνευματικοὺς καὶ λογοτεχνικοὺς κύκλους γιὰ τὸ ἐξαιρετὸ πεζογραφικὸ καὶ ποιητικὸ τῆς ἔργο, ποὺ ἔχει παρουσιασθῆ στὴν ἑλληνικὴ, γαλλικὴ καὶ ἰταλικὴ γλῶσσα.

Ἐνας ἐκ τῶν ὠραιότερων καρπῶν τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ συγγραφικοῦ τῆς ἔργου εἶναι καὶ τὸ βιβλίο «Ἰχνηλασία», ποὺ γράφτηκε ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεώς της στοὺς Ἁγίους Τόπους. Ἡ ἐπίσκεψη ἔγινε κατόπιν κατάλληλης ψυχικῆς προετοιμασίας μὲ ἐντατικὴ μελέτη τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ εὐστοχὴ ἀναζήτηση τῶν ἰχνη-

κατ' ἀρχὴν ἄχρηστον ὄργανον. Τοῦτο ὠδήγησε τὴν Χριστιανωσύνην τῆς Δύσεως εἰς νέαν διαίρεσιν: ἦτο τὸν σχηματισμὸν τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν ἐπὶ τοῦ Πεδίου τῆς Ἱεραποστολῆς (1910) ἐγεννήθη ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ἡ ὄντως καθολικὴ τ.ἔ. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς ὑπῆρξε πρωτοπόρος μὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς σχετικῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (1902) καὶ τοῦ Προγράμματος τῶν Ὁρθοδόξων (1920) (Πρόβλ. Β. Σταυροῖδη, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως), δι' ἃ καὶ μετέσχε τῆς ἰδρύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (1948), τὸ ὁποῖον κατεδίκασε μὲν ἀρχικῶς ἡ Ρώμη (1948 - 1960), διὰ νὰ προσέλθῃ ὁμως κατόπιν, ὡς παρατηρητῆς (1961)!

Συμπεράσματα: Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, καίτοι ἐπέτυχε κοινὴν συνεργασίαν, δὲν προπαρεσκεύασε τὴν Ἐνωσιν δεόντως, διότι δὲν ἐμελέτησεν ὑπὸ τὸ πρῶμα τῆς ἀληθείας τὸ πρόβλημα: Οὐσία καὶ μορφή τῆς Ἐκκλησίας τῶν δύο πρώτων αἰώνων, ὅτε ἡ Ἐκκλησία ἦτο κατ' οὐσίαν Μία εἰς τὴν ταυτότητα τῆς Πίστεως, τὰ θεμέλια τῆς Διοικήσεως (ἐπίσκοποι, Σύνοδοι ὡς ἀποφασιστικὰ ὄργανα), τὴν λατρείαν, χωρὶς ὁμοιομορφίαν, καὶ τὸ ἦθος, μὲ θεμέλιον τὴν ἀγάπην. Ὁ διάλογος τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ ἀνωτέρω θέματος περιλαμβάνει ἀναγκαιῶς τὴν ἐπιστημονικὴν θεώρησιν τῶν Ἀποστολικῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν - ἐπισκόπων, αἵτινες ὡς Μία Ἐκκλησία κατενίκησαν τὴν ἐχθρότητα τοῦ Κράτους, τοῦ κόσμου τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ ἐθριάμβευσαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν, ὥστε νὰ ἀποτύχουν οἱ διωγμοὶ νὰ τὴν μειώσουν. Τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου περὶ τρισυποστάτου Θεοῦ, ὡς Θεοῦ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ, κατενίκησαν διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἢν

ἀνεγνώρισεν ὡς ἐπιτρεπομένην ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ κατέστησεν ἐπίσημον ὁ Μέγας Θεοδοῦσιος Α'.

Ὁ Προτεσταντισμὸς δὲν ἀντελήφθη, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐνίκησεν ὡς Ἐκκλησία (ἡ ἀνωτέρω ἔρευνα ἀποδεικνύει τοῦτο σαφῶς). Ὁ μεταφέρων εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν τὴν διαίρεσιν τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ὥστε ν' αὐξάνωνται τὰ μέλη ὡς «Ἐκκλησία», ἐνῶ δὲν εἶναι καὶ ἀπὸ τὰς δηλώσεις τῶν ἔναντι τῶν 3 κειμένων δεικνύουν ὅτι δὲν θέλουν νὰ γίνουν Ἐκκλησίαι, ἐνῶ αἱ Ἀποστολικαὶ Ἐκκλησίαι ἔγιναν ἀποστολικαὶ ἐπισκοπαὶ μὲ τὴν Ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ τοὺς τρεῖς ἱερατικοὺς βαθμοὺς, δὲν βοηθεῖ ἀποτελεσματικῶς τὴν Ἐνωσιν. Εὐτυχῶς, ὅτι μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀγίας Τριάδος (Ν. Δελχί 1961) ἤλθεν ἔστω καὶ ἡ ἀτελής εἰσῆγησις τῆς Λίμα (3ον κείμενον ΑΜΤ = λειτούργημα) νὰ προτείνῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ —λέγομεν ἀποστολικοῦ— τῆς ἐπισκοπῆς, ὡς θεσμοῦ ἐνότητος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, βέβαια μὲ τοὺς 3 ἱερατικοὺς βαθμοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἀνάγκην μεταρρυθμίσεως, ὡς ζητοῦν οἱ Προτεστάνται. Πρέπει νὰ γίνουν Ἐκκλησίαι καὶ νὰ ὀλιγοστεύσουν, διότι εἶναι ἀπελπιστικῶς διηρημέναι, καὶ νὰ ἐνωθοῦν, ὥστε νὰ μὴ βαρύνουν τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν μὲ τὴν διαίρεσίν των.

Ἐπάρχει εὐτυχῶς ἡ ἐπιστημονικὴ προϋπόθεσις.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ὁμ. Καθηγητῆς Παν)μίου Ἀθηνῶν

Μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε.

λασία») τῶν κυρίων σταθμῶν τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ συγγραφεὺς παρουσιάζει ἔξοχη διαίσθηση στὸ νὰ ἐπισημαίνῃ τὴν πεμπτοσύνη τῆς πολυπτυχῆς Ἱστορίας τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας καὶ νὰ ἀναδεικνύῃ ὅτι εἶναι οὐσιώδεις στὴ βιβλικὴ διήγηση καὶ στὸν ἀγιογραφικὸ στοχασμὸ.

Ἔτσι ζωντανεύει μπροστὰ μας τὸ περιεχόμενο τῶν θεοπνεύστων βιβλίων ἀπ' τὴ διήγηση τῆς Γενέσεως γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου ἕως τὶς συναρπαστικὲς διηγήσεις, πού πείθουν ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, «ζῶντας ἀνάμεσα σὲ χρυσομένεα εἰδῶλα καὶ δελεαστικὲς προλήψεις ἀφοσιώνεται στὸν αὐστηρὸ Θεό του» (σελ. 14)· ἀπ' τὴν ἐποποιία τοῦ Μωϋσέως ἕως τὶς ἱστορίες τῆς Δεδδώρας, τοῦ Γεδεών, τοῦ Σαμψὼν καὶ τῆς Δαλιδᾶ, τοῦ Σαμουὴλ καὶ τοῦ Ἡλὶ, τοῦ Σαοὺλ, τοῦ Δαυὶδ, τοῦ Γολιάθ, τῆς Βηθσαβέ, τοῦ Ἀβεσσαλώμ, τοῦ Σολομῶντος· ἀπ' τὸ κήρυγμα τῶν μεγάλων προφητῶν ἕως τοὺς σταθμοὺς τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, πού συνδέονται μὲ τὰ ἱερὰ προσκυνήματα τῶν Ἁγίων Τόπων. Μὲ γνήσια βιωματικὴ «μέθεξη» ἢ σ. ἀντίκρουσε τὰ «ἴχνη» τῶν ἀχράντων ποδιῶν τοῦ Κυρίου. Ἔτσι ἀξιόθῃκε «ν' ἀκούσει τὰ θήματά Του» (σ. 55). Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ λόγια τῆς: «Θά ἦταν μεσάνυχτα ὅταν φθάσαμε στὴν Ἱερουσαλήμ... Κάτι λείπει καὶ κάτι εἶναι ἐδῶ. Ὁρθα μπρὸς στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο, ἐξαύλωμένη νὰ εἰσδύσω στὸ μυστήριον. Νὰ πλησιάσω μιὰ Παρουσία πού δὲν ἔβλεπα, μὰ ἦταν ἐκεῖ. Βημάτιζα μὲς' στὸ δωμάτιον. Θάθελα νὰ βγῶ στοὺς δρόμους, μὲς' στὸ σκοτάδι, ὀλομόναχη. Ἴσως χωρὶς νὰ Τὸν διακρίνω, θὰ Τὸν ἐνοιωθα τυλιγμένο στὴν ἱερὴ σιωπὴ Του νὰ προχωρεῖ πλάι μου. Ἐδῶ εἶναι ἡ ἄκρη τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δική Του ἡ γῆ. Κ ἄ θ ε σ π ι θ α μ ἡ φ έ ρ ν ε ι τ' ἄ χ ν ἄ ρ ι α Τ ο υ» (σελ. 57).

Τὸ βιβλίον αὐτό, πού εἶναι ἄριστος ὁδηγὸς γιὰ κάθε εὐλαβῆ προσκυνητὴ τῶν Ἁγίων Τόπων, ἴσως σὲ μερικὰ σημεῖα θὰ εἶχε λίγο διαφορετικὴ διατύπωση, ἂν εἶχε γραφῆ ἀπὸ θεολόγο. Μὰ ἐδῶ ἔγκειται ἡ ἀξία του. Ἄν καὶ δὲν ἐγράφη ἀπὸ θεολόγο, διαποτίζεται ἀπ' τὴν πηγαία θρησκευτικὴ νοσταλγία καὶ ἀναζήτηση, πού ἔκανε τὸν ἅγιο Αὐγουστῖνο νὰ γράψῃ: «Ἀνήσυχη, Κύριε, εἶναι ἡ καρδιά μας ἕως ὅτου ἀναπαυθῆ σὲ σένα».

Γενικὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ τῆς κ. Ἰωάννας Τσάτσου διακρίνεται γιὰ τὴν ἐξαίρετη γνώση τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, γιὰ τὴν πηγαία λυρικὴ εὐαισθησία, πού χαρακτηρίζει ὅλα τὰ ἔργα τῆς, γιὰ τὴ δύναμη τῆς ἐκφράσεως, πού ἀναπηδᾷ ἀπ' τὴ λιτότητα καὶ τὸ ἀπέριττο τῆς γνωστῆς πρωτότυπης διατυπώσεως τοῦ συναισθηματικοῦ της πλούτου καὶ γιὰ τὴ μεγάλη γνωστὴ τῆς εὐλάβεια πρὸς τὰ Ἁγία καὶ Ἱερὰ τῆς ἑλληνορθόδοξης χριστιανικῆς παραδόσεως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Ἰωάννας Τσάτσου, Ἀπὸ τὸ τετράδιον μου. Ὁ ρ ε ε ς τ ο ὕ Σ ι ν ᾶ, 6' ἔκδοση τοῦ βιβλιοπωλείου «Ἔστια», Ἀθήνα 1982, σχ. 8ον, σελ. 112.

Καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἔχει σχέση μὲ προσκυνηματικὸ ταξίδι τῆς σ. πρὸς τὸ θεοβάδιστο ὄρος Σινᾶ. Πρόκειται γιὰ ἓνα εἶδος ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖο ἔχει δέοντως ἐξαρθῆ καὶ ἐπαινεθῆ στὴν «Ἐκκλησία» (ἀρ. 7-8, 1/15 Ἀπρ. 1982, σελ. 222) ἀπ' τὸν Ἀκαδημαϊκὸ κ. Κ. Μπόννη, ὁ ὁποῖος ἀναφερόταν στὴν πρώτη ἔκδοση τοῦ 1981.

Ἡ μεγάλη χαρισματικὴ ἱκανότης τῆς σ. γιὰ ἓνα εἶδος πλατωνικῆς «μεθέξεως» καὶ γιὰ μιὰ γνήσια χριστιανικὴ βιωματικὴ προσέγγιση καὶ ἐμπειρία εἶναι ἐκδηλῆ καὶ στὸ βιβλίον αὐτό, πού ὅπως καὶ τὸ ἀνωτέρω παρουσιασθέν, ἀναφέρεται σὲ μιὰ ἱερὴ ἀποδημία, σὲ μιὰ peregrinatio ad loca sancta (κατὰ τὴ διατύπωση τοῦ τίτλου τοῦ γνωστοῦ ἔργου τῆς ἰσπανίδος μοναχῆς τοῦ δ' αἰῶνος Αἰθερίας).

Ἡ ἴδια λυρικὴ εὐαισθησία καὶ ἡ ἴδια ἐκφραστικὴ δύναμη χαρακτηρίζουν καὶ τὸ βιβλίον αὐτό, πού ἄριστα θὰ μπορούσε νὰ μυσταγωγῆσθε κάθε εὐλαβῆ ἐπισκέπτη τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Ἡ προσδοκία τῆς ἐπισκέψεως ἐκφράζεται ἄριστα στοὺς στίχους:

Ἐκίνησα πρὸς Ἐκείνον μὲς' στὸ σκοτάδι περπατᾶω στὴν ἄμμο
μὲ λύχνο μοναδικὸ τὸ χτύπο τῆς καρδιάς,
ἢ παρουσία Του θὰ εἶναι κάπου ἐκεῖ
ἴσως νὰ Τὸν ἀγγίξω» (σελ. 10).

Γιὰ τὰ συναισθήματά της σὲ ὦρα συναϊτικῆς λατρευτικῆς συνάξεως γράφει: «Πίστευα κείνη τὴ στιγμή πῶς ἢ Ὁρθοδοξία τῶν καιρῶν καὶ τοῦ τώρα μὲ ὀδηγοῦσε. Ἄκουα τὴ δοξολογία καὶ ἡ καρδιά μου χτυποῦσε νὰ σπάσει, τὰ δάκρυα κυλοῦσαν. Ἐδῶ τὸ ἀδούλωτο Βυζάντιο, ἐδῶ ἡ συνέχεια τοῦ Ἐθνους μέσα στὸ χρόνο» (σελ. 70). Καὶ πῶς κάτω: «Μνημονεύτηκαν ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα. Τὸ Βυζάντιο συνεχιζόταν στὸ ἄδυτο κλέος του. Ποιὸς θὰ τολμούσε νὰ μιλήσῃ γιὰ πτώση τῆς Βασιλεύουσας; Ποιὸς γιὰ ραγιαδοσύνη;» (σελ. 79).

Γιὰ τοὺς καλλιτεχνικοὺς καὶ πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης Σινᾶ ἢ κυρία Ἱ. Τσάτσου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, σημειώνει χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ ἑξῆς: «Προχωρήσαμε στὴν Πανακοθήκη ὅπου ὁ Καθηγητὴς Σωτηρίου καὶ ἡ γυναίκα του εἶχαν ξεχωρίσει τὶς καλύτερες εἰκόνες. Καὶ ἔπειτα στὰ κλειστὰ θησαυροφυλάκια. Ἐκεῖ οἱ ἀναρίθμητες εἰκόνες... Εἰκόνες τῆς ἀνατολικῆς τέχνης τοῦ ὄγδοου καὶ τοῦ ἑνατοῦ αἰῶνα μὲ τὴ δική τους λιτότητα καὶ γοητεία. Τρίφυλλα, ἐγκόλπια. Ἀνεπηρέαστες ἀπὸ τὴν εἰκονομαχία ἀκολουθοῦν τὸν ὁμαλὸ δρόμο τους. Στὰ χρόνια τῶν Κομμνηνῶν δλέπομε τὴν ἀρχὴ τῆς Ἀναγέννησης. Ζωηρὰ χρώματα, συμμετρικὲς συνθέσεις. Τὰ πρόσωπα ἐκφρά-

ζουν άναμονή... Σ' ένα μνηολόγι τής έποχής τó χρυσό, τó κόκκινο, τó γαλάζιο. Σίγουρα ή Μονή διατηρούσε έργαστήρι ζωγραφικής και αντιγραφής κωδίκων. Είναι στενή ή σχέση τής τέχνης τής εικόνας και τής τέχνης τής μικρογραφίας. Πολλοί οί ζωγράφοι σιναίτες μοναχοί. Ο Παλλαδάς, ό Παγκράτιος, ό Τερεμίας... Τί ο ύ σ ι α σ τ ι κ ή π α ι δ ε ί α ή δ ι α μ ο ν ή σ τ ή Μ ο ν ή τ ο ύ Σ ι ν ᾶ» (σελ. 86).

Σέ παράρτημα τού βιβλίου ή κ. Ί. Τσάτσου παρθέτει τήν άπό 12.3.1980 έπιστολή τής πρós τήν Ί. Σύνοδο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, στην όποία έπιστολή έπισημαίνει «τó δξύ πρόβλημα τής εις έπικίνδυνον θαθμόν έλαττώσεως τού άριθμού τών μοναχών τής. Οί έλάχιστοι μοναχοί, ότινες διακονοϋν σήμερα εις τήν Μονήν» αντιμετωπίζουν «τάς διαρκώς αύξανόμενας ανάγκας συντηρήσεως τών κτιρίων, διαφυλάξεως τών θησαυρών και φιλοξενίας τών πολυαριθμων έπισκεπτών τής Μονής». Για τούτο είναι άναγκαία «πανελλήνιος σταυροφορία διά τήν επάνδρωσιν τής Άγίας Μονής... Είναι πρόβλημα τού όπολου ή λύσις δέν επιδέχεται άναβολήν ή όλιγωρία» (σελ. 102-104).

Ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ, ως Πρόεδρος τής Ί. Συνόδου, σέ άπαντητική έπιστολή τής 3.5.1980 συγχαίρει τήν κ. Ί. Τσάτσου «άπό καρδιάς διά τόν ένθερμον ζήλον και τó εμπρακτον ένδιαφέρον» τής και τής καθιστά γνωστό, ότι «ή Ίερά Σύνοδος είναι ένήμερος τού προβλήματος τούτου και καταβάλλει προσπάθειας, ίνα έντός τών δυνατοτήτων Αυτής καλύψη τó κενόν διά τής προσελεύσεως νέων μοναχών, ότινες θά στελεχώσουν τήν ειρηνέμενην Ί. Μονήν συνεχίζοντας τήν ζώσαν παρουσίαν τής γνησίας όρθόδοξου μοναχικής πολιτείας» (σελ. 105-106).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Τά σ ο υ Μ ι χ α λ ᾶ, Στ' άχνάρια τού Μωϋσή και τών Βεδουίνων, Άθήνα 1983, σχ. 8ον, σελ. 138.

Τό βιβλίό αυτό γράφτηκε άπ' τόν δημοσιογράφο κ. Τάσο Μιχαλά, πού είναι γνωστός τόσο στη Γερμανία, όσο και στην Ελλάδα. Άξιόλογα είναι τά έκκλησιαστικά δημοσιεύματά του «Η Έκκλησία στη Ρωσία», «Άθως: Όρος άγιο — πολιτεία ανθρώπινη», «Τάσεις στην Έλληνική Όρθόδοξη Έκκλησία», «Η Όρθοδοξία στη χώρα τού Τσαουσέσκου», «Έδω Φινλανδία. Με τήν Όρθοδοξία πέρα άπό τά σύνορα». Με τά βιβλία αυτά παρουσιάζει τόν δυναμισμό τής Όρθοδοξίας στις διάφορες χώρες. Στο αυτό επίπεδο κινείται και τó βιβλίό «Στ' άχνάρια τού Μωϋσή και τών Βεδουίνων», πού με πολλές φωτογραφίες και με ζωντανή χρονογραφική αφήγηση παρουσιάζει μερικές πτυχές άπ' τή ζωή τών Έλλήνων μοναχών τής Ί. Μονής Άγ. Αικατερίνης Σινᾶ, άπ' τούς άγώνές τους, άπ' τήν έλλη-

νορθόδοξη άκτινοβολία τού έργου τους, άπ' τήν πολιτιστική και οικουμενική άποστολή τους.

Ό σ. προσπάθησε «νά καταγράφη μικρές μόνο στιγμές άπ' τή ζωή στο Θεοβάδιστο Όρος, πού, ώστόσο, όλες μαζί φανερώνουν σαφέστατα ένα θαυμαστό γεγονός: τήν πρόσληψη και τή μεταμόρφωση τού κόσμου» (σ. 11).

Άν μοναχοί άλλων ένθινοτήτων ήλθαν για λίγο στο Σινᾶ, για νά ξαναφύγουν, αντίθετα, όπως έπισημαίνει ό κ. Μιχαλάς, «μόνο οί Έλληνες μοναχοί ούδέποτε μετακινήθηκαν άπό τις θέσεις τους και ούδέποτε διαγοήθηκαν νά εγκαταλείψουν τó μοναστήρι εκθετο και άδοθήητο στις άγριες διαθέσεις τών βουλιμώντων έχθρών του, για νά πάνε άλλου νά διακονήσουν. Οί Έλληνες ήσαν αυτοί πού πάντοτε έξόπλιζαν με τήν παρουσία τους τó Σινᾶ, αυτοί πού με τις ίσχυρές τους έμπνεύσεις, τις έναγωνίες εκκλήσεις πρós τούς ίσχυρούς και τήν παντοδύναμη έπιρροή τους πρós διάφορες κατευθύνσεις ανέκοπταν τούς έφιαλτικούς κινδύνους και τις προκλήσεις πού αδιάκοπα ζώναν τó μοναστήρι. Αυτοί προβάλλοντας πάντα τά στήθια τους με ήρωισμό πετύχαιναν νά άποτρέψουν τήν τελευταία στιγμή τó «δυσάρεστον», νά σώσουν τó μεγαλώνυμο «κάστρο» τους και νά παραμείνουν οί ίδιοι πνευματικοί συντηρητές και συνεχιστές του» (σελ. 132).

Ό έκλεκτός δημοσιογράφος καταλήγει με τήν έξής αισιόδοξη θεσάιότητα:

«Δέν ύπάρχει άμφιβολία πως όσο θά ζούν Έλληνες και όσο θά ύπάρχει έλληνικό έθνος, τó Σινᾶ θά έξακολουθει σιωπηρά, αλλά ενεργά και άποφασιστικά νά λειτουργεί μέσα στην έρημο τής Πετραίας Άραβίας ως ένα είδος «προνουντσιαμέντο» όρθόδοξης εκκλησιαστικής μαρτυρίας και συνειδησιακής έλληνικής ζωής» (σελ. 133).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ά ν τ ω ν ί ο υ Κ ό μ π ο υ, Άρχιμανδρίτου*, Όρθουευτική και κοσμική έξουσία κατά τήν Καινήν Διαθήκην. Άθήναι, σ. 175.

Στό προκείμενο βιβλίό, διατριβή πού ειχε ύποβάλει επί διδακτορία στη Θεολογική Σχολή τού Πανεπιστημίου, πριν αναδειχθεί στο άρχιερατικό αξίωμα, θίγει ένα άπό τά πιό ζέοντα σήμερα θέματα στοχασμού και πράξης. Τις σχέσεις θρησκευτικής και κοσμικής έξουσίας, όπως τις φωτίζει, άμεσα και έμμεσα, ή Καινή Διαθήκη. Έτσι, τó παρόν έργο του παρουσιάζει ένδιαφέρον πέρα άπό τά πλαίσια τής ειδικής έρευνας, άφορώντας στους προβληματισμούς κάθε καλλιεργήμενου ανθρώπου. Σ' αυτό, κατά τόν ίδιο, (Πρόλογος, σ.

* Κατόπιν Μητροπολίτου Σισανίου και Σιατίστης.

6), «αναπτύσσονται αί πρό Χριστού και κατά Χριστόν και τούς Άγίους του Άποστόλου σχέσεις τής θρησκευτικής πρός τήν κοσμικήν εξουσίαν», με έκφραση, «όπου εκρήθη πρόπον και τής πιθανόν όρθής γνώμης», του σ.

Συγκεκριμένα, ή ύλη είναι χωρισμένη ως εξής: Πρόλογος. Μέρος Α΄: «Θρησκευτική και κοσμική εξουσία πρό τής ελεύσεως του Χριστού». Μέρος Β΄: «Χριστός και κοσμική εξουσία». Μέρος Γ΄: «Παύλος και κοσμική εξουσία». Μέρος Δ΄: «Κοσμική και εκκλησιαστική εξουσία κατά τούς άλλους Άποστόλους». Το έργο κατακλείεται με Έπιμετρο, Βιβλιογραφία και Εύρετήρια εδαφίων τής Βίβλου και κυρίων όνομάτων.

Άν κοιτάξουμε αυτό το επιστημονικό πόνημα σάν μονογραφία, θα του καταλογίσουμε ένα μειονέκτημα. Έχει τόν περιττό φόρτο παραπομπών, πού συνηθίζεται και επιβάλλεται από τούς πανεπιστημικούς κριτές των έναισιμων διατριβών. Σ΄ αυτή τήν άπαιτήση, υποτάσσονται άναγκαστικά οι υποψήφιοι διδάκτορες. Κακή παράδοση. Έτσι χτίζονται, άντι Παρθενώνων, οικοδομήματα μπαρόκ. Έπειδή γνωρίζω καλά το Σεβ. σ., είμαι βέβαιος ότι κάθε άλλο παρά άντικατοπτρίζει τις προτιμήσεις του αυτή ή επισώρευση, σε κάθε σημείο, άναφορών.

Διαποτισμένος με άγνή, όρθόδοξη ευσέβεια, ό επιστημονικός λόγος του. Ευσέβεια πού άνταποκρίνεται, έχει το άντίκρουμά της στην ύπαρξιακή ταυτότητα του Σεβ. Οι σελίδες αυτές άναπνέουν μέσα στο πατερικό θεολογικό κλίμα. Δέν είναι σχήμα ύπερβολής. Γιατί πρόκειται για ένα κλίμα άείζωο, πού δέν έγκαταλείπει τήν Όρθοδοξία μας. Οι όποιες παρεκκλίσεις, αιτιατά όθνείων επιδράσεων, επιθεδαιοϋν τόν κανόνα.

Έναν από τούς διεθνώς κορυφαίους καινοδιαθηκολόγους των προσφάτων καιρών, τόν αοίδιμο Κασσιανό, επίσκοπο Κατάνης, θυμίζει, σάν πρότυπό του, με τήν παρούσα του προσφορά, ό Σεβ. σ. Τουλάχιστο σ΄ ένένα, καθώς τόν διάβαζα, έτσι συνέβη. Και νομίζω, ή έντύπωση δέν είναι μοναδικά προσωπική.

Σ΄ αυτό το πόνημα, εκτιμώ τή νηφάλια άντικειμενικότητα, σφραγίδα δωρεάς τής άληθινά επιστημονικής κρίσης. Τή διαυγή γλώσσα. Τήν ικανότητα άφθορης διόδου άνάμεσα στις ξέρες των ήθικών κρίσιμων σημείων κατά τήν έξαγωγή συμπερασμάτων πρακτικής για τήν εποχή μας.

Τό βιβλίο δέν ύπηρετεί μόνο τήν άλήθεια. Χαρίζει πολλά και στην καρδιά. Άνοίγει όρίζοντες στους έργατες τής Έκκλησίας. Σε «καιρούς ού μενετούς», δυσχερείς, όδηγεί πρός σωστούς δρόμους, έξασφαλίζοντας, για ταγούς και πλήρωμα, με τήν όρθοδοξία, επίσης και τήν όρθοπραξία.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ (†)

Βασίλειου Τ. Γιούλτση, Καθηγητού Α.Π.Θ., Είσαγωγή στη Γενική Κοινωνιολογία, Γ΄ έκδ., εκδόσεις Άφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 340.

Καθηγητής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Θεολογ.)

κή Σχολή Α.Π.Θ.) και άνατόμος τής κοινωνικής πραγματικότητας ό κ. Βασίλειος Τ. Γιούλτσης, ένίσχυσε το πνευματικό όπλοστάσιο τής χώρας δίνοντας στην κυκλοφορία άνανεωμένο σε Γ΄ έκδοση — οι δύο έξαντλήθηκαν πολύ σύντομα — το έργο του ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ.

Πρόκειται για ένα καλαίσθητο βιβλίο πού άντυπωσιάζει. Αυτό όμως πού «κερδίζει» έκείνον πού θα το πάρει στα χέρια του, είναι το αξιόλογο περιεχόμενο. Δουλεύει ά με συνέπεια. Γράψιμο στρωτό. Ύλη άφαιμοσύμη.

Τό έργο, έκτός από τήν είσαγωγή πού περιλαμβάνει γενικά για τήν Κοινωνιολογία και τή σχέση της με άλλες επιστήμες, διακρίνεται σ΄ έφτά τμήματα. Το πρώτο άναφέρεται στη γένεση τής Κοινωνιολογίας, το β΄ στην Ίστορία της, το γ΄ στις διαρέσεις της, το δ΄ στη λειτουργία τής Κοινωνίας, το ε΄ στους κοινωνικούς θεσμούς, το ζ΄ στους μεγάλους κλάδους τής Κοινωνιολογίας και το ζ΄ στις μεθόδους της. Το όλο έργο ολοκληρώνεται με τεράστια έλληνική και ξένη βιβλιογραφία. Το έποπτικό ύλικό του βιβλίου λ.χ. σκίτσα, σχήματα, φωτογραφίες συμπληρώνουν τήν άριστη παρουσία του στο χώρο τής επιστήμης.

Πιστεύουμε ότι ό πολυγραφώτατος — άν και νεώτατος — κ. Β. Τ. Γιούλτσης συντελεί γενικά με το έργο του και ειδικά με το συγκεκριμένο, στόν σωστό (τό τονίζουμε αυτό) έμπλουτισμό του θησαυροφυλακίου τής άνθρωπιστικής επιστήμης τής Κοινωνιολογίας.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΕΛΙΝΟΣ

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ίερά Άρχιεπισκοπή Άθηνών

Έχοντας ύπ΄ όψει τας διατάξεις των άρθρων 37, πργρ. 2, και 67 του Ν. 590)1977, «Περί του Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος», ως και τας διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του ύπ΄ άριθ. 2)1969 Κανονισμού, «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου, ίνα προβώμεν εις άνακήρυν έν υποψηφίου πρός πλήρωσιν κενής θέσεως τακτικού Έφημερίου έν τώ Ί. Ναώ Άγίου Σεραφείμ - Παλ. Πεντέλης, καλούμεν τούς θυλομένους, ίνα καταλάβωσιν τήν Έφημεριακήν ταύτην θέσην και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34)1α του αυτού ως άνω Κανονισμού προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ή μιν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

Έν Άθήναις τή 28η Μαΐου 1985

† Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Μητρόπολις Θεβών και Λεβαδείας

Έχοντας ύπ΄ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ΄ άριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Έρας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημε-

ρίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) 'Οσίου Σεραφεῖμ 'Αγίας Ἐλενης, 2) 'Αγ. Κων)νου καὶ 'Ελένης Μαζίου, 3) 'Αγ. Πέτρου καὶ Παύλου Πέτρας, 4) Κοιμ. Θεοτόκου Χαϊρωνείας, 5) 'Αγ. Κων)νου καὶ 'Ελένης Ὑπάτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 22ᾳ Μαΐου 1985

† 'Ο Θηθῶν καὶ Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1, 2 καὶ 3 τοῦ Ν.Δ. 1398)23.3.1973 «Περὶ συστάσεως Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λπ.» (Φ.Ε.Κ. 112 τ. Α' 23.5.1973), τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 παρ. 1 ἔδαφ. α' τοῦ Νόμου 673)1977 (Φ.Ε.Κ. 238 τ.Α' 30.8.1977) «Περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων Διακόνων», τὴν ὑπ' ἀριθμ. 443)15.7.1973 ἀπόφασιν ἡμῶν καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θηθῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 22ᾳ Μαΐου 1985

† 'Ο Θηθῶν καὶ Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ὁρωποῦ Πρεβέζης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Πρέβεζα, 1ῃ 'Ιουνίου 1985

† 'Ο Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 5ῃ 'Ιουνίου 1985

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) 'Αγ. Θεοδώρων - Ἐλαιοχωρίου, 2) 'Αγ. Ἀθανασίου - Καλάνου, 3) 'Αγ. Κωνσταντίνου - Κομπηγαδίου, 4) 'Αγ. Δημητρίου Ροδιάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῇ 13ῃ 'Ιουνίου 1985

† 'Ο Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Ι Σ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 15)1985 πράξεως ἡμῶν ἡ ὁποία ἔχει ἐκδοθῆ συμφῶνως πρὸς τὴν κειμένην Ἐκκλησι. Νομοθεσίαν προκηρῦσσομεν τὰς Ἐνορίας: 1) Ἁγίων Ἀναργύρων Χαλίων, 2) Ἁγ. Ἰωάννου Χαλίων (θέσεις 2), 3) Ἁγ. Στεφάνου (θέσεις 1), 4) Βαφῆ Ἀποκορώνου, 5) Σούρης Σελλίων Ἀποκορώνου, 6) Μεσκλῶν Κυδωνίας, 7) Δρακῶνας Κυδωνίας καὶ 7) Δαράτσου Κυδωνίας, καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι αὐτὰς καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐνεργήσουσι κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 28 Μαΐου 1985

† 'Ο Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Κῶου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ Ἁγίου Παύλου Λινοποτίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κῷ τῇ 29ῃ Μαΐου 1985

† 'Ο Κῶου ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: α) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 38 παρὰ γρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)1973 καὶ γ) τὴν ὑπ' ἀριθ. 18)1973 ἀπόφασιν ἡμῶν περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς 'Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, προ-

κειμένου ίνα προβώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων Ἱερῶν Ναῶν α) Ἁγ. Ἰωάννου Ἀνωγείων Μυλοποτάμου καὶ β) Ταξιάρχων Ἀργυρουπόλεως Ρεθύμνης, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους ίνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 5ῃ Ἰουνίου 1985

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ΤΙΤΟΣ

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ προκηρύσσει διαγωνισμό εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1985 - 1986 στὴν πρώτη τάξη τοῦ τετραταξίου Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου, 35 ἑσωτερικῶν μαθητῶν, ὡς ὑποτρόφων τῆς Ριζαρείου περιουσίας.

Ὁ διαγωνισμὸς θὰ διενεργηθεῖ στὴ Σχολὴ τὸ δεῦτερο δεκαήμερο τοῦ Σεπτεμβρίου.

Δὲ γίνονται δεκτοὶ ὅσοι ἔχουν ἡλικία ἄνω τῶν 20 ἐτῶν.

Δεκτοὶ γίνονται: α) οἱ κάτοχοι ἐνδεικτικοῦ προαγωγῆς Γ' τάξεως Μέσης ἑπταταξίου Ἱερατικῆς Σχολῆς, β) οἱ πτυχιῶχοι Μέσου Ἐκκλησ. Φροντιστηρίου τριτοῦς φοιτήσεως, γ) οἱ κάτοχοι πτυχίου τῆς τέως Μέσης Νυκτερινῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, δ) οἱ κάτοχοι Ἀπολυτηρίου Ἐκκλ. Γυμνασίου καὶ ε) οἱ κάτοχοι ἐνδεικτικοῦ Γ' τάξεως τέως ἑξαταξίου Γυμνασίου καὶ ε) οἱ κάτοχοι ἐνδεικτικοῦ Γ' τάξεως ἑξαταξίου Γυμνασίου ἢ Ἀπολυτηρίου τριταξίου Γυμνασίου.

Οἱ αἰτήσεις μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά πρέπει νὰ ὑποβληθοῦν μέχρι τῆς 31ης Αὐγούστου 1985.

Ἡ Σχολὴ παρέχει δωρεὰν εἰς τοὺς ὑποτρόφους ἐκπαίδευση, τροφή, οἰκίση, ἐνδυμασία, ὑπόδηση κ.λπ.

Πληροφορίες παρέχονται κάθε ἐργάσιμη μέρα στὰ Γραφεῖα Διοικήσεως τῆς Σχολῆς, Βασ. Σοφίας 24 Ἀθήναι, τηλ. 72.42.063 καὶ 72.12.194.

Ἀθήνα 15 Μαΐου 1985

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τίτου Ἐμμ. Ματθαϊάκη, Μητροπολίτου πρ. Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου, Σχέσεις ἐπιστήμης καὶ θρησκείας (ἀνάτυπον), Ἀθήναι 1985, σελ. 56.

Γιὰ ὅτι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἐπίσκεψις — προσκύνημα.

Ἱ. Μ. Χατζηφώτη, Δ/ντοῦ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Χρονικὸν ἐπισήμου ἐπισκέψεως τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καὶ τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ (17—27.5.1985).

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Γερασίμου Ι. Κονιδάρη, Ἡ ἐπιστημονικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν οἰκουμενικῶν διαλόγων τῆς ἀληθείας διὰ τὴν ἑνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθήναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 721.0

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.